

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

[illegible]

OF OBSERVATION.

Inch.	Mill.	Fah. (Cent.)	Relative humidity.	Per cent.	Fah.
Barometer reduced to sea-level.					
Temperature of the air.					

City	Lat.	Long.
Frisia, N. 46° 08', W. 45° 44'	9.4	29.25
Geller, N. 49° 50', W. 9° 40'	13.3	29.66
Silesia, N. 42° 33', W. 69° 02'	38.6	755.0
Vandana, N. 41° 05', W. 63° 00'	41.0	768.1
Archimedes, N. 33° 34', W. 14° 24'	32.5	768.3
Havellus, Liverpool, Eng. †	54.2	749.3
Bulgarian, N. 51° 39', W. 18° 56' *	5.6	745.7
Virginian, N. 40° 28', W. 70° 12' *	11.1	765.5
Colorado, Galveston, Texas †	52	765.5
Rio Grande, Matanzas, Cuba, W. L. †	45	769.1
Archimede, N. 36° 33', W. 21° 49' †	20.7	767.8
John Hopkins, Norfolk, Va	88	767.8
Glenapp, Gibraltar, Mediterranean †	40	771.4
Glenlyne, S. 03° 36', W. 47° 31' *†	30.37	771.4
Brooklyn, N. 52° 18', W. 33° 13' †	29.55	750.6
Chalmers, N. 39° 30' W. 74° 03' †	30.35	770.9
Lone Star, N. 46° 18', W. 84° 40' †	39	763.5
Denmark, N. 45° 13', W. 52° 30' †	44	767.8
England, off Fire Island, N. Y.	36	768.6
Erlin, N. 50° 31', W. 26° 36' *	10.6	763.0
Havella, N. 48° 51', W. 37° 45' *	49	763.0
The Queen, N. 48° 56', W. 25° 51' *	51	763.0
City of Alexandria, Havana, Cuba, W. I. †	74	766.1
City of Chester, N. 43° 54', W. 55° 10'	82.0	761.7
Braunschweig, N. 53° 39', W. 58° 49'	48.6	761.7
Oder, N. 47° 47' W. 42° 43'	29.98	761.5
Rhein, N. 43° 40', W. 56° 21'	29.98	761.5
Salter, N. 49° 53', W. 18° 33'	29.42	747.3
Belgic, San Francisco, Calif.	30.10	761.1
Oceanic, N. 35° 17', W. 154° 11' *	30.36	771.1
Mississippi, Seattle, Wash. Ter. †	30.05	763.3
Williamette, Seattle, Wash. Ter. †	30.24	768.1
Ancora, San Francisco, Calif.	30.15	765.8
City of Chester, San Francisco, Calif. †	30.20	767.1
Dakota, Seattle, Wash. Ter. †	30.19	766.8
Ozinda, N. 37° 12', W. 119° 40' *	30.20	767.1
State of California, San Francisco, Calif. †	30.20	767.1
City of New York, Sydney, N. S. W. †	30.25	768.3
City of Pekin, N. 43° 31' W. 143° 51'	29.96	761.0
City of Rio de Janeiro, N. 24° 38', W. 112° 28' †	29.97	761.2

Carlos Formandos
Yma Cía Soria

Agencia Lomado

R. L.

t. 549437

FRANCISCI SANCTII BRO-

C. B. N. S. S.

In inclyta Salmantica Academia Rhetorica,
Græcæ & linguae professoris,

COMMENT. IN ANTI ALCIATI

E M. A. M. A.

Nunc denudò multis in locis accurate recognita,
& quamplurimis figuris illustrata.

Cum Indice copiosissimo.

IN VIRTUTE.

ET FORTUNA.

L V G D V N I.

APVD GVLIEL. ROVILLIVM,

M. D. LXXIII.

Cum priuilegio Regis.

Extraict du privilege du Roy.

A R grace & privilege du Roy est permis à Guillaume Rouille libraire de Lyon, d'imprimer ou faire imprimer, vne fois ou plusieurs, ce present liure intitulé *Francisci Sanctij Brocensis in inchoata Salmaticensi Academia Rhetorice, Græcæq; linguæ professoris, Commentarij in Andr. Alciati Emblemata*. Pource est defendu par ledict Seigneur, à tous autres Libraires, Imprimeurs & personnes quelconques, de non imprimer, vendre, ny distribuer en son Royaume ledict liure, d'autre impression que dudit Rouille, ou de son consentement, & ce iusques au temps & terme de dix ans, à compter du iour & datte que sera paracheuee la premiere impression, sur peine d'amende arbitraire, & de confiscation des liures qu'ils auroyent imprimez. Et à fin qu'aucun ne puisse pretendre ignorance du present privilege, ledict Seigneur veut & entend, que l'extraict d'iceluy estant mis au commencement, ou à la fin dudit liure, serue pour toute notification, comme si la signification estoit faicte sur l'original. Car tel est son plaisir, comme plus à plein est contenu & declare par les lettres de privilege, sur ce donnees à Blois le premier de May, l'an de grace mil cinq cens soixante douze, & de son regne le douzieme.

Par le Roy en son Conseil,

Signé, Moré.

Et sceillé du grand seau en cire iaune à simple queue.

ILLVSTRISSIMO

DOMINO MARTINO AB

AZPILCVETA NAVARO,

Decretorum Doctore,

Gulielmus Rouillius S.

Ogitanti mihi diu multumq; , doctissime
Navare, te quodnam tui in me grati ani
mi pignus, quidue illi tue eximie doctri
ne consentaneum, & his tuis uirtutibus
egregiis nō alienum, offerrem atq; de
dicarem, occurrerunt sanē tandem hi Francisci Sanctij
Brocensis in Aleiati Emblemata commentarij, quos ad
me abhinc annis aliquot ille miserat, ut eos, si uiris doctis
arriderent, praelo summittere. Quumq; his nostris docto
ribus, atq; adeo aliis quamplurimis probari, animaduuer
tissem, eos euulgare non diutius desistendum putavi,
tum uerō clientelae & fauori tuo cōmissos. Atq; eō libe
rius id feci, quod munus ipsum nūcupandi ab auctore fue
rit mihi concessum: citius uerō, ne mihi eiusmodi pro
crastinatio nonnihil officeret: Ἀ χάρης γδ αἰ βραδύτης,
αἰ χάρης χάρης, inquit ille: & eō maxime, non ita pridem
à te provocatus, & honore (mihi quidem maximo) affe
ctus. Etenim nostrae diligentiae plurimum tribuens, atq;
istud humanitatis & amicitiae ergo, elegantem illum &
eruditum, de finibus humanorum actuum tractatum, ty-

pis nostris mandari uoluisti: in quo quidem si tibi sit sa-
 tisfactum, haud scio: enim uero illud affirmarim, à nobis
 nihil non effectum. Neq; tamen existimes uelim, à me eo
 animo istud suscipi, quòd hoc meo beneficio ad tuæ sa-
 mæ celebritatem aliquid addi posse sperem, (sat enim
 noui quàm sit mihi curta supellex) aut inde tua laus uel
 gloria amplificari, ornariue possit: etenim illius extant
 ampla monumenta, nec desunt testes fidelissimi, qui etiam
 me obticente, illius memoriam uetustatis situ obrui, aut
 sepeliri non sinunt: sed *μισῶν φίλοισιν ὕστερον βονδρῶν*
μεῖν, moræq; impatiens, uideri malui desipere (hoc ta-
 men si desipere est) quàm tui immemor beneficij, turpi
 uitio ingrati animi notari. Accipe igitur hoc munusculū,
 nec illud leue tamē. sunt enim hi commētarij per elabora-
 ti, nec *ἀμύστοι ἢ ἀπαίδευτοί*, tum uerò (meo quidem iu-
 dicio) tibi non ingrati futuri, cū ob Alciati celeberrimi
 illius iurisperiti memoriam, tum maximè Sanctij nostri
 uiri profectò (nec inficiaberis) perquam eruditi, & in
 hoc scribēdi genere admodum uersati. Atq; id si intelle-
 xero, & me deinceps alacriorem in id genus muneribus
 suscipiendis reddideris, & timidè currenti calcar ad-
 dideris. Vale tuæ ætatis delitium, & tui amantiissi-
 mum plurimū dilige. Vale etiam atque
 etiam. E museolo nostro, decimo-
 sexto Calend. Ianuar.

1573.

CLAR

CLARISSIMI VIRI

ANDREÆ ALCIATI IN LI-
BRVM EMBLEMATVM PRAEFA-
tio ad Chōradum Peutingerū Augustanum.

Dum pueros iuglans, iuuenes dum tessera fallit,

Detinet & segnes chartula picta viros:

Hæc nos festiuis Emblemata cūdimus hortis,

Artificum illustri signaq; facta manu:

Vestibus ut torulos, petasts ut figere parmas,

Et ualeat tacitis scribere quisq; notis.

At tibi supremus preciosa nomismata Cæsar,

Et ueterum eximias donet habere manus.

Ipse dabo uati chartacea munera uates,

Quæ (Chonrade) mei pignus amoris habe.

12

Andreas Alciatus hoc sæculo non modò
Iuris Cæsarei, verùm & omniū studiorum
decus, nec minùs suspiciendus ob rarū quendam
ingenij candorem, quàm ob exactam omnium
liberallum disciplinarū peritiā: Mediolanensis
fuit, ut ipse testatur in hoc opere. Ius ciuile ma-
gna cum laude Biturigibus professus est, condu-
ctus à Gallis in singulos annos octingentis co-
ronatis. Tandem in patriam ampliori stipendio
reuocatus est anno Domini 1533. Multa opera,
æterna memoria digna, scripsit: è quibus ego
tātum hunc Emblematū librum sumpsi pro in-
genio explanandum. In quo mihi vnus præci-
puè scopus fuit propositus: ut vnde sumptum sit

*Alciatus
Mediola-
nensis.*

*Scopus au-
tem.*

vnumquodq; emblema, indicarem: id enim ad explicationē cuiuslibet rei, magni esse arbitror momēti. Hæc igitur præfatio imitatione sumpta est à Cicerone, pro Archia Poëta, vbi ille sic argumētatur, Quare quis tandē me reprehendat, aut quis iure mihi succenseat, si quantū cæteris ad suas res obeundas, quantū ad festos dies ludorum celebrandos: quantū ad alias voluptates: & ad ipsam requiem animi & corporis conceditur temporis: quantū alij tribuūt intēpestiuis conuiuiis: quantum deniq; alex, quantum pilæ: tantum mihi egomet ad hæc studia recolenda sumpsero? Nunc percurramus aliqua verba, quæ fortassis lectorem possent remorari. Id quod in sequentibus sumus facturi. *Dum pueros iuglans.*

Iuglans vnde.

Macrobius lib. Saturnal. 3. c. 18. Nux, inquit, iuglans, secundum nonnullorū opinionē, à iuando & à glande dicta existimatur. C. Bassus verò in li. de significatione verborū hoc refert: Iuglās arbor dicta inde est, perinde ac Iouis glās. Nā id arboris genus nuces habet, quæ sunt suauiori sapore, quàm glans. Hunc fructū antiqui illi, quia egregiū, glandiq; similem, ipsamq; arborē Deo dignā existimabant, Iouis glandē appellauerūt, quæ nunc litetis interlisis iuglans nominatur. Cloatius autem Verrius in lib. à Græcis tractatorū ita memorat: Iuglans, di, prætermisum est: quasi diuglans, id est, *διὸς βάλανος*. Hæc græci & basilicam vocāt. *Iuuenes dum tessera fallit.* Ex eodem Macrobio poteris elicere tesseram esse, id quod ex omni parte quadratum est: & quod in quancunq; partem incubuerit, immotam habet
stabi

Tessera quid.

stabilitatem. Octo, inquit, angulis continetur, & Græco nomine Cubus vocatur, Hispanè dado.

Hæc nos festiuis emblemata. Emblemata dicitur $\delta\alpha\delta\acute{o}$ τὸ ἐμβολλῶ, quod est, intersero. Trifariâ solet distingui, quod sit in parietibus, vermiculatum, seu Musæatum dicitur: quod in lignis, segmentatum: quod in pauimentis, tessellarum. Confunduntur tamen hæc aliquâdo. Cicero lib. de Orat. 3. loquens de coaptatione dictionum citat hos Lucilij versus,

*Emblema
vnde.*

*Quam lepidè lexes composuæ, ut tessellæ omnes
Arte, pauimento, atq; emblemate uermiculato.*

Vestibus ut torulos. Alludit ad Plauti versiculû, qui est in Amphitryone, Tum meo patri autem torulus inerit aureus sub petaso. Vbi Commentatores atq; author Thesauri linguæ Latinæ fortasse non intelligentes, quid sit hic torulus, legendum censent, Troculus: eò quòd Torulus à torus ducatur, diminutiua forma: id est, paruus lectus. Sed nos Plauti locum defendentes, Torulorum, significare dicimus carnem extantem in brachiis hominû robustorum. Quo sensu dixit Cicero, in Orat. ad Brutum: Isq; vno tenore (vt aiunt) in dicendo fluit, nihil afferens præter facultatem, & equalitatem: aut addit aliquos, vt in corona, toros, omnemq; orationem &c. In hac igitur significatione dixit Plautus forma diminutiua, Torulus aureus in petaso. Et Alciatus allusit ad magnatû morem nostri temporis, qui in famulorû vestibus solent addere torulos holsericos diuersi coloris, quàm sit vestis ipsa: veluti spherulam depictam extantè, vel mundum,

*Plauti locus
defenditur.*

Tori, qui.

*Allusio.
Alciati.*

vel globulum, aut lacertum, & similia.

*Petasis vn
de dicatur.*

Petasis ut figere parmas. Petasis ὑπὸ τῆ πετασί-
νῳ. M. πετάσσω, quod est, extendo, seu pando: si-
gnificat tegmen capitis. Alio nomine galerus:

Galerus.

quanuis aliqui distinguant inter galerum & pe-
tasum. Parma autem est breue scutum, eò dicta
quòd ex omnibus partibus comparatione ad
medium esset par, id est, rotunda. Hispanè ver-
tere possumus *Medallas*.

*Tacitis no-
ta scribere.*

Et ualeat tacitis scribere quisq; notis. Tacitis no-
tis scribere, est rem ita per picturam exprimere:
ut non indigeat characteribus: ut si velis signi-
ficare manendum esse mulieri domi, pingis Ve-
nerem, quæ referat muliebrè sexū, apponisque
sub pedibus testudinē: hæc enim nunquā domo
sua egreditur. Hoc scripturæ genus non solum
apud Ægyptios dignitatis plurimū habuit: sed
etiā voluptatis non parum. Nemo enim poterat
callere Hieroglyphicarum mysterium (sic enim
vocabant illi hoc scribendi genus) nisi rerum &
animalium naturas perspectas habuisset. Quod
non cōtingit, nisi illi, qui solerti contēplatione
rerum naturalium causas esset perscrutatus. De
Hieroglyphicis, id est, sacris literis duos libros
scripsit Orus Apollo Niliacus. Hūc & Chere-
monem se fatetur Alciatus imitari in libr. de
verb. signif. in princ.

*Hierogly-
phicæ literæ*

Et ueterum eximias donet habere manus. Tabulas
& signa antiquorū artificū intelligit. Artificum
enim opera, manus vocātur. Et ita dicūtur no-
stro idiomate. Mart. li. 8. epig. 50. & li. 1. epig. 119.

Mentoris hæc manus est, an Polyclete tua? Idem,

Solus

Solus Praxitelis manus scopæq.

Que Chonrade mei. Chōradus, siue Cunradus idē significat apud Germanos, quod apud Græcos Thrasybulus, id est, audacis cōsiliij. Fuit hic Chōradus à cōsiliis vrbi Augustæ in Germania, cuius extat libellus, seu Epitome de Romani imperij, & cæterarum gentium inclinatione. Ad quem etiam extat epistola Erasmi.

*Chonradus
quid signi-
ficet apud
Germanos.*

Ad Illustriss. Maximil. Ducem Mediolanen.

E M B L E M A I.

Exiliens infans sinuosi è faucibus anguis,

Est gentilitiis nobile stemma tuis.

Talia Pelleum gessisse nomismata regem

Vidimus, hisq; suum concelebrasse genus.

Dum se Ammone satū, matrem anguis imagine lusam

Diuini & sobolem seminis esse docet.

Ore exit, tradunt sic quosdam enititer angues.

An quia sit Pallas de capite orta Iouis?

VNde sit desumptum emblemata, ipse Alcianus indicat in libello, quem de singulari certamine composuit, cap. 43. cum inquit, Celebre est in Annalibus Othonis vicecomitis, cum quodam Saraceno in Asia certamen, quem ille manucaptum, confossumque galeæ ornamento priuauit: idque gentilitiis insignibus suis addidit: hoc est, vipera vix natum, & adhuc manantem sanguine infantem ore euomens. Ab Alexandro nimirum Magno acceptum emblemata. Siquidem in eius veteribus numismatis idem sigillum reperire est, quo Ioue se natum Rex ille per ambages ostendebat. Etenim serpentis forma pluribus Græciæ locis Iupiter colebatur. Suntque in Asia genera serpentum, quos ore parere hominum opinione receptum erat. Hactenus Alciatus. Mittit hoc emblemata ad Illust. Maximilianum Ducem Mediolanensem, Ludouici filium, Francisci Sforcie nepotem. Floruit hic Maximilianus anno Domini 1512. Decessit sine liberis. Habeo ego numisma Mediolanense, quod ex altera parte hoc insigne habet depictum: ex altera effigiem D. Ambrosij, episc. Mediolanensis.

Othonis
floria.

Vetus nu-
misma
Alexandri.

Maximilia-
nus quis.

Numisma
Mediola-
nense.

Talia Pelleum. Pella vrbs fuit abiectissima in Macedonia: sed illam (vt Mela refert) Alumni Philippus, & Alexander illustrem reddidere. Inde dictus Pellæus Alexand. Iuuenalis Satyr. 10.

Vnus Pelleo iuueni non sufficit orbis.

Dum se Ammone satum. In Aphrica, Cyrenaica prouincia est: in Cyrenaica Iouis Ammonis templum

plum (teste Mela & aliis Geographis) Dictus fuit Ammon, id est, arenosus (nam ἄμμος Græcis est arena) quod cum Liber pater per arentes Libyæ campos exercitum duceret, sitique premeretur, Iovem patrem fertur implorasse, statim ei apparuit aries, & in mediis arenis fons adaperitus. Hac causa Bacchus templo Ioui constituto, ubi fons eruperat, simulachrum arietina figura in templo collocavit. Alex. Magnus, ut inquit Curtius, ingenti ductus cupiditate adeundi Iovis, quem generis sui auctorem, haud contentus mortali fastigio, aut credebatur esse, aut credi volebat, nullis difficultatibus absterri potuit, quod minus per siccas regiones, & tenacissimum sabulum duceret exercitum ad Ammonem. Quod cum pervenisset, maximus natu est sacerdotibus filium appellavit, hoc nomen illi parentem Iovis reddere affirmans. Putarchus tamen aliter hoc refert. Asserunt (inquit) sacerdotem, dum gratiam ipsum salutaret, & blandius *παῖδ' ἰοῦ* (hoc est, Filiule) compellere vellet per barbarismum, pro *υ*, abusum *ο. παῖδ' ἰος* (id est, Iovis filii) pronuntiassent. Illum vocis errorem Alexandrum libenter perinde, ac omen audisse.

Matrem angulis imagine. Olympias Alexan. mater fuit, iuxta cuius dormientis corpus (ut ait idem Plutarchus) draco accubuisse conspectus est: quæ res amoris, charitatemque Philippi extinxisse fertur: adeo, ut illius per sæpe concubitus euitauerit, siue aliquas magicas, & veneficia reformidans, siue illius consuetudinem, & contubernium cuiquam Deo ex quadam religione permittens. Post illa cum Philippus hac de causa Cheronem Megalopolitanum Delphos

*Pausanias
lib. 4.
Ἄμμος
quid.*

*Bacchus
templum
Ioni con-
stituit.*

*Iustins. lib.
22.*

*Olympias
Alexan-
dri mater.*

Chero Delphos missus. Delphos misisset, à Deo respōsum est, ut Ammonem rem diuinā faceret: & hunc in primis Deū veneraretur, amissurūque ex oculis alterum, quo die in draconis forma concubentē Deum cum Olympiade per hostij rimulā aspexisset. Olympias quoque (sicut ait Eratosthenes) proficiscēti in expeditionē Alexandro, secretō genituræ detexit arcana, proinde dignos genitore animos fouere iussit. Hæc carptim ex Plutarcho.

Serpentes ore parientes. Tradunt sic quosdam enitit angues. Dixit iam Alciatus esse in Asia genera serpentum, qui ore pariant. Addo tamen ex opinione Anaxagoræ Philosophi, cecinisse Ouidium mustellam ore parere. Sic enim inquit in 9. Metamorph.

Quæ quia mendacem parientem iuuerat ore:

Ore parit, nostrasq; domos, ut antè frequentat.

Hanc opinionem refutat Aristoteles lib. de animalium generatione tertio. Plinius quoque 10. li. Lacertam (inquit) ore parere, quod vulgò creditur, Aristoteles negat.

An quia sic Pallas de capite orta Iouis? Hæc nō est interrogatio: sed phrasis Philosophorū in dissol uendis problematis: qui etiā si certissima proferant, veluti dubitando finiūt per particulam, an. De Natali Palladis extat festiuus Luciani Dialogus, quē compendio hūc adscribā: Laborabat Iupiter dolore capitis, iussit Vulcanū cum securi acutissima venire, qui caput diffinderet. Vulcano totis viribus in caput Iouis impellēte securim, virgo Pallas profiluit armata, iā nubilis, cæcia, pulchra, clypeū saltādo concutiens, cū armatis tripudiās, hastā vibrans. Addit præterea Pindarus

darus in Olympicis adaperto Iouis capite, adeò
vehemèter Mineruā infremuisse, vt torū clamo-
re perterrefaceret Olympū. Sed nō ab re fuerit,
quoniā saepe in hoc opere se nobis offert Miner-
ua, semel dixisse, quid hæc fabula significet. Nul-
la enim tā vilis fabula est, ex qua Plato non eli-
ciat, aut astrologiæ mysteria, aut ad vitæ cōmo-
da præcepta salubria. Minerua igitur, siue Pal-
las, est artiū omniū & bellorū Dea. Artes & in-
genuæ disciplinæ ex cerebro, ceu capite Iouis,
id est, Dei Op. Max. sapientia proueniūt. Scimus
etenim ex sacris literis, omne datū optimum, &
omne donū à patre luminū descēdere. Securi ca-
put Iouis aperit Vulcanus, vt Minerua nascatur.
Quid hoc aliud est, quàm impetu quodam, qua-
dāmq; lucta, & summo ingenij conatu artē tan-
dem cōquiri? Nemo enim vnquā artiū apicē con-
sequetur, si prius nō se vigiliis, sudoribus & al-
goribus exercuerit. Vnde mihi potius videtur
dicta Minerua, q̃ minuat neruos, quàm aliun-
de. Sed quid est, quod addit Pindarus, cælum &
terrā clamore Mineruæ cōtremuisse? Nihil aliud
esse reor, quàm cælū, terrā, stellas, mare, cūcta de-
nique sapiētia gubernari. Ad cuius imperiū at-
que nurū omnia moueantur, atque cōtremiscāt.
Quid tandē innuit clamor ille Mineruæ recēns
natæ? Iustitiā, æquitatem, iura, leges, societatem
humani generis, virtutū præmia, scelerū punitio-
nem. Rectè itaque tā pium clamorē cælū & ter-
ra timēt & reuerentur. Sed quoniā & bellorum
præses est, videamus rursus, an hæc quæ diximus
in disciplinis bellicis etiam possint adaptari. Est
dea

*Affabula-
tio.*

*Plato ex
quavis fabu-
la aliquid
ad vitā vti-
le elicit.*

*Artes ex
cerebro Io-
uin.*

*Minerua
vnde di-
cta.*

*Clamor
Minerua.*

*Pallas bellī
præses.*

dea belli Pallas, hastâmq; vibrans effingitur: propterea quòd illi se in bellicis operibus gerût strenuè, qui bonas disciplinas cum arte bellica coniunxerunt. Vixque reperias in re militari ducem insignè, qui non idè summa prudētia sit präditus. Nascitur ex cerebro Iouis: quia belli gubernatio ex Deo est, vt inquit Homerus. Sed militaris ars vsu & exercitatione constat. Quapropter Vulcanus securi caput findit Iouis: vnde nascitur bellona, id est, animus fortis, agilis, strenuus, & consiliis atque stratagematis valēs. Et quia Iouis est filia, propter Iustitiâ defendendâ clamar. Bella enim ideò suscipiuntur, vt in pace viuatur. Sed enim cū bellum adèd res sit horrèda, vt vix eius calamitas explicari possit, quid mirū, si cælum, & terra concutiantur, ad horrèdas Bellonę voces? Nascitur Pallas armata, & iam adulta, nō infans: quia consiliū Ducis, antequàm in lucem prodeat, iam oportet esse perfectum, & integrum, omnibúque numeris ab solutum.

*Bellona
quid.*

*Pallas cur
nascitur ar
mata.*

An quia sic Pallas. Quoniã iam de Pallade cœpimus, cantemus iterū eiusdē natiuitatem, vt ab Hesiodo accepimus: sed tamē breuius. Primam, inquit, vxorem duxit Iupiter Metin (id est, prudētia) quę cū iā iam esset Mineruā paritura: Iupiter à Cælo & Tellure monitus, filios, quos ex Meride susceperet, consilio & fortitudine patrē superaturos, Mineruā ex vêtre Metidis per iocū & dolū erutā suomet aluo condidit. Subdit inferius: Ipse autē Iupiter ex capite proprio Mineruā progeniuit, cæsis oculis präditā, acré, indomitā, venerandā, cui bella, & belli clamor erat
cordi

cordi. Hæc ille. Dicitur autē (vt ait Eustathius in prin. Iliad.) ὅτι τῇ πάλλειν τὸ δόρυ, id est, à vibrādo hastā. Vnde à Poëtis Latinis dicitur Armisena: vel quòd Pallantē gigantē in Gigātomachia occiderit: vel q̄ ἐκ τῆ διὸς συνεπαλῶ κεφαλῆς, id est, ex Iouis exilierit capite. Hinc, vt ait Hesiodi interpres in Aspide, dicta est Tritonia, vel Tritogenia: quoniā lingua Æolica τριτὼ caput significat: quanquā de nomine hoc magna est opinio- nū diuersitas. Nā Homeri Scholastes lib. Iliad. θ. ὅτι τῇ τρεῖν dictā asserit, quòd hostes cōpauescere faciat. Pōponius Mela li. i. Super hunc inquit ingēs palus amnē Tritona recipit, ipsa Tritonis: vnde & Mineruæ cognomē inditū est, vt incolæ arbitrātur, ibi genitē. Faciuntq; fabulæ ei aliquā fidē, q̄ quem natalē eius putant, ludicris virginum inter se decertantium celebrant. Hoc sequutus Lucanus sic canit de Tritonide palude,

Pallas unde dicta.

Tritonia Pallas.

Palus Tritonis.

*Hanc & Pallas amat, patrio quæ uertice nata,
Terrarum primam Libyam (nam proxima celo est,
Vt probat ipse calor) tetigit, stagniq; quieta
Vultus uidit aqua, posuitq; in margine plantas.
Et se dilecta Tritonida dixit ab unda.*

Porro asserit Eustathius in I. Iliad. vbi canit Homerus descendisse de cælo Mineruā, Achillis irā vt sedaret, ὅρσανδον ab antiquis pro capite vsurpari: quia caput ex Platonis sententia ad instar mūdi sit sphæricū, vbi Pallas cōmoratur, quæ nihil aliud est (Democrito interprete) quàm ipsa prudentia, quæ (vt autor Allegoriarū in Hesiodum, tradit) iure dicitur è Iouis vertice prognata: quoniā ab experientia sese promit prudētia: experientia verò ex sensibus qui in capitis ambitu cernū

tur. Allusit ad fabulā Terentius in sene seipsum
excruciante, cū inquit, Non si ex capite sis
meo natus item, vt aiunt, Mineruam esse ex Io-
ue. Et Ouidius in Fastis,

*Aut quia de capitis fertur sine matre paterni
Vertice cum clypeo profluuisse suo.*

Mediolanum.

EMBLEMA II.

Bituricks uerue, Heduis dat sucula signum.

His populis patriæ debita origo meæ est,

Quam Mediolanum sacram dixere puellæ

Terram: nam uetus hoc Gallica lingua sonat.

Culta Minerva fuit, nunc est, ubi numine Thecla

Mutato matris uirginis ante domum.

Laniger huic signum suus est, animalq; bisforme,

Acribus hinc setis, lanitio inde leui.

INDICAT Alciatus hoc emblemate, quodnam sit patrię suę inſigne atque origo. Sus, inquit, cuius dimidia pars ſit lanea, reliqua ſetacea, patrię meę dat inſigne: indęque Mediolanum dicitur, quaſi dicas, dimidia parte lanatum, inſigne compoſitum à duorum populorum ſigno Heduorum & Biturigum. Porcula enim Heduis inſigne eſt Biturigibus veruex. Hiſtoriam ex Tito Liui accipe, Priſco Tarquinio Romę regnante, Celtarum (quę pars Gallię tertia eſt) penes Bituriges ſumma imperij fuit: ij regē Cellico dabant. Ambigatus iſ fuit, virtute, fortunaęque cū ſua, tum publica præpollens: quod in imperio eius Gallia adedò frugū hominūq; fertilis fuit, vt abundans multitudo vix regi videretur poſſe. Hic magno natu ipſe iam exonerare prægrauante turba regnum cupiens. Belloueſum, ac Sigoueſum ſororis filios impigros iuuenes miſſurum ſe eſſe, in quas dij dediffent auguriis ſedes, oſtendit: quātum ipſi vellent, numerum hominum excirent: ne qua gens arcere venientes poſſet Tum Sigoueſo ſortibus dati Hercynæ ſaltus: Belloueſo haud paulò latiore in Italiam viam dij dabant. Is Bituriges, Auernos, Senones, Heduos, Ambarros, Carnutes, Aulercos, exciuit. Proſectus ingētibus peditum, equitūque copiis in Tricaſtinos venit. Alpes tranſcendit: ſuſiſque acie Tuſcis, haud procul Ticino flumine: cū in quo confederat, agrum Inſubrium appellari audiſſet, cognominem Inſubribus Heduorum: ibi omen cuncti ſequentes loci, condidere urbem, Mediolanum appellarūt.

Inſigne patrię Alciati.

Mediolanum vnde dicatur.

Ambigatus.

Belloueſus & Sigoueſus.

Hęc ex Liuiο. Hinc iam lux aliqua effulget ver-
 ficulis Claudiani, de nuptiis Honorij & Mariæ,
Iam Ligurum terris spumantia pectora Triton
Appulerat, lassosq; fretis extenderat orbes:
Continuò sublimè uolans ad mœnia Gallis
Condita lanigeris, ouis ostentantia pellem
 Peruenit. —

Claudiani
versus e-
mendatus.

Aliter tamen, & rectiùs legit Alciatus hæc car-
 mina in Parergis.

— ad mœnia Gallis

Condita, lanigera suis ostentantia pellem.

Bituricis ueruex. Bituricis posuit pro Biturigi-
 bus per enalagen, Gallicè, le païs a'entour de
 Bourges.

Hedui.

Heduis dat. Hedui, Gallicè, le païs a'entour
 d'Autun en Bourgongne. Apud Strabonē, Pto-
 lemæum, Stephanum, Melam, & Cornel. Tacit.
 inuenio Heduos, Eduos, Æduos, Oeduos, Ædu-
 sios, pro eodem.

Mediolanū
in Gallia.

Quam Mediolanum sacram. Mediolanū Alciati
 patria in Italia est. Est & Mediolanum, siue
 Mediolanium in Gallia, Gallicè Xainctes,
 quod sanctum significat: inde Al-
 ciatus dixit, Sacrà dixere puel-
 læ: nam vetus hoc.

* *
 *

Nūquam

Nunquam procrastinandum.

EMBLEMA III.

ALCIATAE gentis insignia sustinet Alce,
 Vnguibus Θ $\mu\alpha\delta\epsilon\nu$ fert $\alpha\nu\alpha\beta\alpha\lambda\lambda\acute{o}\rho\mu\delta\upsilon\omicron\varsigma$.
 Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
 Qui tot obiisset tempore gesta breui?
 Nunquā (inquit) differre uolens, quod Θ indicat Alce:
 Fortior hæc dubites, ocyor āne fiet.

Q Vid quodque emblemata contineat, satis prope semper indicat titulus: proinde in explananda sententia non multū sumemus deinceps operę. In qua re non parum aliquos sollicitos video. Ponit nobis ob oculos Alciatę gentis insignia: & tacitè innuit Alciatus nō potuisse se ad tantum disciplinarum fastigiū per-

*Alciatę
gentis in-
signia.*

uenire, nisi laboribus multis, atque vigiliis, perpetuo curriculo in literarū studio cucurrisset, iuxta illud Ouidij,

Sed propera, nec te uenturas differ in horas:

Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

*Vnde sum-
ptum em-
blema.*

Sumptum est emblemata ex Homeri Scholiaste 2. Iliad. Subscribā & Homeri verba & Scholiastis: quoniam in vtrisque nō mediocre subest documentum. Sic igitur inquit Nestor,

Μηκέτι νῦν δ' ἦθ' αὖθι λεγώμεθα μὴ δέ τι δρῶν
Ἀμβαλλώμεθα ἔργον ὅδ' ἡ θεὸς ἐγγυαλίζει.

Id est,

*Ne uerbis tempus fugiat: neque tempore longo
Differamus opus, pulcherrima munera Diuum.*

Tum subdit Scholiastes, στρατηγικὴ διδασκαλία χρόνον φείδεσθαι. ἔτε γὰρ παρελθόντα ἀνακαλέσθαι, ἔτε αἰτήσαντας λαβεῖν αὐτὸν δύναμεθα. ἐρωτηθεὶς γὰρ ἀλέξανδρος πῶς τῆς ἐλλάδος περιεγέρναι, μίδιν ἀναβαλλόμενος ἔπειρ. Id est, Militare stratagema est, tempori parcere. Non enim aut prætereuntem horam reuocare, aut comprehendere possumus. Interrogatus Alexander quō pacto Græciam superasset, Nihil procrastinās, respondit Hæc eadem Hesiodus præcipit in Ergis lib. 2.

Μὴδ' ἀναβαλλέσθαι ἐς τ' αὖριον ἐς τ' ἐννεφιν,

Id est,

Ad cras rem differre nocet, tempusq; futurum.

*Alce fera,
ex Plinio
et Solino.*

Sustinet Alce. De Alce fera Plinius agit lib. 8. cap. 15. & Solinus cap. 32. Sed apponam verba Cæsaris in Commentariis de Bello Gallico, lib. 6. quoniam huius feræ mirè explicant naturam. Sunt (inquit) quæ appellantur Alces: ha-

rum

rum est consimilis capris figura, & varietas pel-
lium: sed magnitudine paulò antecedunt: muti-
læque sunt cornibus, & crura sine nodis, articu-
lisque habent: neque quietis causa procumbūt:
neque si quo afflictæ casu conciderint, erigere
se, aut subleuare possunt. His sunt arbores pro-
cubilibus: ad eas se applicant, atque ita paulum
modò acclinatæ quietem capiunt; quarū ex ve-
stigiis cū est animaduersum à venatoribus,
quò se recipere consueuerint, omnes eo loco
aut à radicibus subruunt, aut accidunt arbores:
ut tantum in summa species earum statium re-
linquatur. Huc cū se consuetudine acclinaue-
rint, infirmas arbores pondere affligunt, atque
vnà ipsæ concidunt.

Fortior hæc, ἀλὺν ἦς. fortitudinem significat;
vnde videtur nomen hoc deductum.

Ocyor ἄνε fiet. Plinius loco citato, ad infi-
dias capi ait aliàs velocitatis memoratæ. Subdit
statim, Labrum ei superius prægrande: ob id re-
trograditur in pascendo, ne in priora tendens in-
uoluatur. Idem ait & Solinus. Vide adagium,
Nunc tuum ferrum in igne est. Quod ad pi-
cturam attinet, mutilas & sine cornibus dixit

*Alce re-
trogradi-
tur in pas-
cendo.
Alce aut
habet cornu
m.*

Cæsar esse Alcas: at verò Pausanias (Ælia-

no de natura animalium testante) in

superciliis cornua habere ma-
res testatur: fœminas con-

trà omnino ca-
rere.

*Aspice ut egregius puerum Iouis alite pictor
 Fecerit Iliacum summa per astra uehi.
 Quisne Iouem tactum puerili credat amore?
 Dic, hæc Meonius finxerit unde senex
 Consilium, mens atque Dei cui gaudia præstant:
 Creditur is summo raptus adesse Ioui.*

EX Homeri Scholiaste lib. 4. Iliad. vt mox
 subiiciemus. Epigramma est obscurum, nisi
 præmittantur paucula ex Aristot. lib. Moral. ad
 Nichom. 10. cap. 4. Cuius sententiam aliquanto
 latiùs tractabo, quàm illic posita est, dummodo
 eodem sensu. Inquit igitur, Est vniuscuiusque
 sensus voluptas propria, vt auditionis, gustato-
 nis, &c.

nis, &c. Sed ita in vnoquoque sensu perfecta erit voluptas, si sensus ille purissimus sit: & obiectum illius sensus sit præstantissimum. Fiet hæc res exemplis illustrior. Si auditionis sensus purgatus est abundè, obiiciaturque illi cælestis quædam & diuina Musica, tum ingenerabitur summa illius sensus voluptas. Sic in visu. Quid prodest, si tibi ostédatur, vel Apellis, vel Timanthis ingeniosissimè depicta tabula, si lippus, aut sis captus lumine? Opus est denique, vt oculus sit purissimus, & illius obiectum præstantissimum. Vt igitur sua cuiusque sensus voluptas est propria: ita & mentis & intellectus, & contemplationis: similique pacto summa voluptas generatur intelligentiæ nostræ, si ipsa quod fieri potest, purissima sit, & defæcata: & sibi eligat ex omnibus rebus quod sit præstantissimū, vtpote Deum in quem contempletur, & totis viribus rapiatur. Qui igitur sic collocat intellectū suū, nec vilibus & caducis huius seculi rebus intentus est, meritò Ganymedes poterit appellari. Nā γανυδάει, gaudere significat, μῆδος consiliū: quasi dicas, consiliis & contéplatione gaudentē. Nūc verba commētatoris Homeri subiiciamus, quæ secutus est noster Alciatus, Γανυμήδης ἢ ἀπρετὴ μόω τῷ Διῷ, ὅτι ὁ μὲν Ζεὺς πρῶτος ἐστὶ νῆς, μόνος δὲ ὁ νῆς ἐξ ἡ δίκειον τὸ τοῖς μῆδοι γανυδάει: τέτο γὰρ ὁ Γανυμήδης. Hoc est, Ganymedes soli Ioui ministrat. Quoniam Iupiter prima est intelligentia: solius autem intelligentiæ proprium est consiliis gaudere, atque hoc sonat Ganymedes. Gany medis autem fabula refertur ab Homero in hæc

Ganymedes quid.

sententiam, vt vertit Nicolaus Valla:

*Tros ab Erichthonia satus est de sanguine Trois
Ilus, & Asaracus, similisq; Deo Ganymedes
Egregius forma raptus sublimis in auras
A superis cælo positus diuûm inter honores
Pulcher, ut ante Iouem misceret pocula mensis.*

*Ganyme-
des Trois
filius.*

*Magni vi-
ri memoria
laborare so-
lent.*

Trois igitur fuit filius Ganymedes, non Laomedontis, vt videtur sensisse Cicero in prima Tusculana, lapsus videlicet memoria (quo nomine solent magni viri laborare, qui grauioribus impeditis curis, cùm citant vel autores, vel auctorum testimonia, toto, quod aiunt, cælo aberrant: id quod diligēs lector sæpe in Aristot. deprehendet in libris præsertim de moribus.) verba Ciceronis hæc sunt: Nec Homerum audio, qui Ganymedem à Diis raptum ait, propter formam, vt Ioui pocula ministraret: non iusta causa, cur Laomedonti tanta fieret iniuria. Fingebat hæc Homerus, & humana ad Deos transferbat, diuina mallem ad nōs. Meminerunt huius fabulæ & alij Poëtæ. Virgil. lib. 5. Æneid. sic,

*Intextusq; puer frondosa regius Ida
Veloces iaculo ceruos, cursuq; fatigat:
Acer anhelanti similis, quem præpes ab Ida
Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger uncis:
Longæui palmas nequicquam ad sydera tendunt
Custodes, sæuitq; canum latratus in auras.*

Statius lib. 1. Thebaidos,

Hinc Phrygius fuluis uenator tollitur alis:

*Gargara desidunt surgenti, & Troia recedit:
Stant mœsti comites, frustra q; sonantia laxant,
Ora canes, umbramq; petunt, & nubila latrant.*

Quidius

Ouidius non ab Aquila Iouis, sed ab ipso Ioue in Aquilam transformato Ganymedem raptum canit.

*Rex superum Phrygi quondam Ganymedis amore
Arsti, & inuentum est aliquid, quod Iuppiter esse,
Quam quod erat, mallet: nulla tamen alite uerti
Dignatur, nisi quæ posset sua fulmina ferre.
Nec mora percusso mendacibus aëre pennis,
Arripit Iliadem, qui nunc quoque pocula miscet,
Inuitaque Ioui nectar Iunone ministrat.*

Sunt qui fabulam hanc ad historiam referant, & quibus Herodianus lib. 1. Licet (inquit) apud alios comperiam pugnam illic Ilum Phryga, Tantalumq; Lydum inter se conseruisse, siue de via ortam, siue potius ob raptum Ganymedis. Cumque diu æquis viribus decertatum foret, ac permulti vtrinque cecidissent, nomen ex ea clade loco esse imposuit. Hic etiam fama fertur Ganymedem ipsum trahentibus in diuersa Germani atque amatoris manibus vita esse orbatum, sublatumque è medio pro calamitatis solatio relata ad Iouem raptorem fabula, diuinis fuisse honoribus affectum. Paulus Orosius lib. 1. cap. 12. Tantalus (inquit) rex Phrygiorum Ganymedem Trois Dardaniorum Regis filium cum flagitiosissime rapuisset maiori conferti certaminis farditate detinuit: sicut Phænocles poëta confirmat, qui maximum bellum ab hoc concitatum fuisse commemorat. Eusebius in Chronicis idem ferè scribit, inquiens, Ob raptum Ganymedis, & Trois patris Ganymedis, & Tantali bellum exortum est, ut scribit

*Locus vbi
Ganyme-
des fuit ra-
ptus.*

Phanocles poëta. Frustra igitur Iouis fabula, & raptrix aquila fingitur. Chalcidenses solebant ostendere locum (quem Harpiguim nominabant) vbi Ganymedes ab Ioue fuisset raptus. In fabulam hanc Ganymedis multis in locis iocatur Lucianus, quem consule, si plura de Ganymede cupis. Nunc accedamus ad explanationem. Et primùm de titulo pauca prælibemus.

In Deo lætandum.) Videtur sumptus titulus ex verbis D. Pauli ad Philip. 4. cùm ait, χαίρεται ἐν κυρίῳ πάντοτε, καὶ πάνιν ἑρᾶς, χαίρεται. Id est, Gaudete in domino semper, iterũ dico, gaudete.

*Leocra pi-
ctor.*

Aspice ut egregius. Quis fuerit hic egregius pictor, parui refert inquirere. Nam poteris hæc intelligere de pictore quodam, qui hæc emblemata depinxit: nisi malis de Leocra nobilissimo pictore sermonem fieri. Is enim (vt inquit Plinius) Aquilam sentientem quid rapiat in Ganymede, & cui ferat, parcentem vnguibus etiam per vestem fecit.

Iouis alite. Aquilam intelligit, quæ in Iouis tutela idèd esse dicitur, quia fulmine non tangitur, vt Plinius lib. 2. cap. 51. & lib. 10. cap. 3. autor est: vel quòd altissimi sit volatus, ita vt nubes trāsuolet, quod scribit Aristot. siue quòd regina sit auium, vt cecinit in Olympiis Pindarus.

Quis ne Iouem? Iupiter idem est, quod iuuans pater, quem conuersis casibus appellamus à iuando Iouem. Ita Cicero lib. 2. de Natu. Deor. Simili modo dicitur à Græcis Ζεύς, quòd vitæ omnium sit autor ἀπὸ τοῦ ζῆω, viuo. Eundem

dem & *Δία* vocant, quòd per ipsum sint omnia.
Hæc & plura Diogenes Laërtius in vita Ze-
nonis.

Dic, hæc *Mæonius*. *Mæonia* regio est minoris *Mæonia*
Asia teste Plinio, & Ptolemæo : nunc Lydia di- *regio.*
citur : inde *Mæonius*, & *Mæonides* dictus fuit
Homerus, quòd inde, vt quorundam fuit opi-
nio traxerit originem. Sed de Homeri patria
varia traduntur, multaque in hanc sententiam
sunt conscripta epigrammata. Addam tamen di-
stichon ex Gellianis noctibus, lib. 3. cap. 11.

Ἐπὶ τὰ πόλιν διερίζουσι, καὶ ῥίζαν ὁμήρου,
Σμύρναν, ῥόδον, κολοφῶν, σαλαμίν, ἰὸς, ἄργος,
ἀθήνας.

Hoc est,

Septem urbes certant de stirpe insignis Homeri,
Smyrna, Rhodos, Colophō, Salamin, Ios, Argos, Athenæ.

Sed Plutarchus ex sententia Ephori Cumæi,
non à patria, sed à genere *Mæonium* appella- *Tres Cu-*
tum tradit. Tres enim enumerat fratres *mai fratres.*
Cumæos, Attellem, *Mæonem*, *Dium*, horum *Dium*
in Ascræ Bæoticæ vicum migrasse, ibique ex
Pycimide vxore suscepisse *Hesiodum*: Attellem
in patria diem obiisse, filiâque nomine *Cri-*
theida fratris *Mæonis* tutelæ reliquisse. Hanc
Mæon cum ingrauidasset, infamiam veritus,
eam *Phemio* Grammatico in Matrimonium
collocauit, quæ non multò pòst. iuxta fluium
Meletem *Homerum* peperit, qui *Melesigenes*
inde fuit appellatus. Eius vitam latissimè pro-
sequitur *Herodotus*. Hunc vide.

Consilium, mens atque Dei. Respondit nunc ad *Propria la-*
interrogata, dicitque illam esse propriam lati- *tutis quæ-*
tiam

tiam, quæ à consiliis & contemplatione oritur, & in qua summum bonum nonnulli Philosophorum collocarunt. Atque ita τὸν μακρῶν, id est, beatum, ἀπὸ τοῦ χαίρειν, id est, à lætando nominauerunt, vt autor est Arist. in lib. 7. de Moribus ad Nicomachum, cap. 10. Distichon igitur sic explico, Ille cui Dei consilium atque mens præstant gaudia, is creditur adesse summo Ioui. Hoc facient planum Aristotelis verba lib. 10. cap. 8. ad Nicomachum. Etenim (inquit) si Dij res curant humanas (sicuti curant) profectò illud quidem est consentaneum: vt re delectentur, & optima, & quæ generis societate cum ipsis sit coniunctissima, qualis mens videtur esse, iisque hominibus, qui eam rem maximè ament, & colant, beneficia reddant: quòd res eas curent illi, quas habent charas, rectèque vt præclarè facta sequantur. Ergo Deo cha-

rrissimus est, idèmq; beatissimus

debet esse. Ita sapiens maximè
est beatus futurus.

Hæc ille.

Sapientia

Sapientia humana stulticia est apud Deum.

EMBLEMA V.

Quid dicam? quónam hoc compellam nomine monstrum

Biforme: quod non est homo nec est draco?

Sed sine uir pedibus, summis sine partibus anguis,

Vir anguipes dici, & homiceps anguis potest.

Anguem pedit homo, hominem eructauit & anguis,

Nec finis hominis est, initium nec est feræ.

Sic olim Cecrops doctis regnauit Athenis,

Sic & gigantes terra mater protulit.

Hec uastrum species, sed relligione carentem,

Terrena tantum quiq; curet, indicat.

TItulus est ex D. Pauli epist. ad Corinth. i.

cap. 3. ἡ γὰρ σοφία τῶν κόσμων τελευτᾷ ἐν στήναι, καὶ ἡ δὲ τοῦ
 θεοῦ ἰσχύς. Et eadem episto. cap. i. ex Esaia citat,

Perdam

Perdam sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo. Versus sunt Exametri & Trimetri Iambici. Vtrique tamen claudicantes. Imitatio est ex lib 4. Epigrammaton Græcorum desumpta, ubi hæc carmina de Chirone leguntur:

εἰς χείρωνά τ' οὐκ ἵπποκένταυρον, (ἀνὴρ.
ἀνδρὸς θεὸν ἐκκέχυθ' ἵππος, ἀνέδραμεδ' ἵπποθεν
εἰς τὸν αὐτὸν ἀδελέα, (ἵππῳ.
ἀνὴρ νόσφι ποδῶν, κεφαλῆς δ' ἄτερ, αἰόλῳ
εἰς τὸν αὐτόν, (ἵππον.
ἵππ' ἐρευνέειαι ἄνδρα, ἀνὴρ δ' ἀποπέρδεταί
εἰς τὸν αὐτὸν ἐυόδῳ,
ἵππος ἔλω ἀκάρηνος, ἀνὴρ δ' ἀτέλεσος ἔκειτο.
ὃν γε φύσις παίζουσα θεῶ ἐνεκέντρισε καὶ ἵππῳ.

Sic vertit noster Alciatus,

Ex uiro descendit equus, ascendit autem uir de equo:
Vir quidem sine cruribus, & equus fuit sine uertice.
Nam equum pedit uir: & uelox equus ructat uirum.
Non habebat finem homo, neq; quadrupes exordium.
Sed uirum natura ludens acri equo commiscuit.

Huiusmodi monstra nullo pacto posse reperiri natura sanè festiuis carminibus indicat Lucretius lib. 5. licet Plinius naturalis Historiæ lib. 7. cap. 3. dicat Claudium Cæsarem scripsisse natum in Thessalia Hippocentaurum, eodémque die interiisse.

Sic olim Cecrops. Cecrops veniens Athenas ab Aegypcia vrbe, quæ dicitur Sais (atque ut inquit Charax, Sais apud Aegyptios Athenæ vocantur

vocantur) biformis, siue διφύης vocabatur: vel quòd ex draconis dentibus fuerat prognatus (fuerat autem hic draco Atheniensium rex) vel quòd duorum virorum naturam & staturam æquaret: vel quòd vtramque linguam calleteret, Aegyptiam & Græcam. Vel quòd, vt fabulantur, superiora hominis, inferiora draconis haberet. Quod sic mysticè Demosthenes interpretatur dicens, viribus quidem draconis præditum Cecropem, at intelligentia hominis. Ego autem sic allegoricè interpretor, Cùm rex esset bonus, feram illam gentem sic in ordinem reduxit, vt vnā concordiam omnes, ipsūque ducem bonum, & rectorem agnoscerent. Propterea ipsum διφύην vocarunt (velut apud Ioannem Antiochenum inuenio) quòd prius Græcæ fœminæ ferino ritu veluti pecora, & nō per connubia commiscebantur. Hoc pacto pueri μονοφυείς erant, id est, vnius naturæ: matrem quippe solam noscebant. Regnante verò in Attica Cecrope cessauit illa ferina commistio, & viris legitimè Cecrops iunxit vxores. Inde iam pueris, & patrem & matrem noscitantibus dictus est ipse Cecrops διφύης, quòd per illum pueri hoc essent consecuti. Hæc Itacius Tzetzes in Lycophronem. Cecrops primus fuit Atheniensium Rex, testante Eusebio in Chronicis. Cecrope regnante primū in arce oliua orta est, & ex Mineræ quoq; nomine Græcè, Athenæ nuncupatæ. Dicebatur autem Cecrops διφύης, id est, duabus naturis siue ob longitudinem corporis: siue idcirco quòd cū esset

*Cecrops
quare di-
fusus dicitur*

Ægyptius

*Cecrops pri-
mus bouem
immolauit.*

Aegyptius vtramque linguam sciebat, Græcam & Aegyptiacam. Primus Cecrops bouem immolans Iouem appellauit : & Cecropia regio ab eo nuncupata. Floruit tempore Mosis anno mundi 3645. Hæc ex Eusebij Chronicis, quæ omnia & in præfatione posuit latiùs. Aliter Plutarchus in libello de Sera numinis vindicta: Perinde (inquit) ambiguè priscos de Cecrope fabulatos arbitror, non, vt aliqui asserunt, ex optimo Rege crudelem, & immitem factum esse Tyrannum : sed contrà cùm sub initium morosus ac terribilis fuisset, postea perquam humanè ac placidè imperasse. Lógè aliter Iustinus, Ante Deucalionis tempora (inquit) regé habuere Cecropem, quem vt omnis antiquitas fabulata est, biformem prodidere : quia primus marem fœminæ matrimonio iunxit.

Iustin. li. 2.

*Gigantes
qui.*

Sic & Gigantes. Gigantes Titanis & terræ fue-
re filij : siue, vt alij volunt, terræ tantùm sine pa-
tre, vastissimis corporibus, serpentinis pedibus,
tanta superbia, vt in Deos impetum fecerint,
montibus super montes impositis : cuius rei
causa Dij territi omnes mutatis figuris in Aegy-
pto delituerunt. Tandem ab Ioue fulmine icti
sunt, atque sub Aetnam, aliásque insulas detrusi.
Quæ fabula videtur à vero traxisse originem : si
quidem legimus in lib. Geneseos, gigantes tur-
rim conatos struere, cuius cælum attingeret
culmen, nisi Deus confusione linguarum eos
ab incepto abstraheret. Dicti sunt Gigantes
ὅτι τὸ ἐκ τῆ γῆς ἰέναι, hoc est, quòd ex terra exie-
runt, vt ait Orpheus,

*Fabula o-
rigo.*

*Gigantes
unde dicti.*

Οὐς καλέσσι γίγαντας ἐπιδύμεον ἐρμηνέρεσσιν,
Οὐκ εἰς γῆς ἐγένοντο καὶ αἵματος ἔρασι τοιο.

Id est,

Nomine gentili Diui hos dixere Gigantes,

Quòd gentili è terra, celi sint sanguine creti.

Hesiodus quoque in Theogonia Erimyas, & Gigantes ex cruore celi (cùm is à Saturno filio castraretur) in gremium terræ dilapso procreatos dicit. Idem latè prosequitur Gigantomachia in eodem opere. Gigantum meminit Ouidius Metamorph. 1. Vbi eos vocat superùm contemptores, & anguipedes. Meminit & lib. 5. eiusdem operis, & 5. Fastorum sic ait,

Terra feros partus immania monstra Gigantes

Edidit, ausuros in Iouis ire domum.

Mille manus illis dedit, & pro cruribus angues:

Atque ait, in magnos arma mouete deos.

Extrucere hi montes ad sydera summa parabant,

Et magnum bello sollicitare Iouem.

Fulmina de celi iaculatus Iuppiter arce,

Vertit in authores pondera uasta suos.

Et Claudianus in Gigantomachia,

Terra parens quondam celestibus inuida regnis,

Titanumq; simul crebros miserata dolores,

Omnia monstrifero complebat Tartara coetu.

Inuisum genitura nefas, Phlegramq; retextit

Tanta prole tumens, & in æthera protulit hostes

Fit sonitus, erumpunt crebri, &c.

Vide apud Erasimum Adagium, Gigantum arrogantia, & item adagium, Terræ filius. & Politianū cap. 18. Miscel. Scholiastes Homeri hanc fabulam in hanc sententiam narrat. Cùm Iupi-

Ophion.

Gigantum
prava con-
suetudo.Quinta Lu-
na inauspi-
cata apud
antiquos.

ter patrem Saturnum, regno perturbasset, Deo-
rumque sibi principatum asciuisset, Gigantes
terræ filij succensentes, Tartesi, (quæ ciuitas est
iuxta Oceanum) magnum bellum aduersus Io-
uem adornarunt. Iupiter verò illis obuiam fa-
ctus, in Herebum deiecit ac patri Saturno in
iplos imperium tradidit. Et Ophioni, qui cate-
ris superbia præstare videbatur, superato, mon-
tem ab eius nomine Ophionium superimpo-
suit. Berosus Babylonicus de antiquitatibus,
Circa Libanum (inquit) fuisse Enos urbem ma-
ximam Gigantum, qui vniuerso orbi domina-
bantur ab occasu Solis ad ortum. Hi vastitate
corporis ac robore confisi, inuentis armis om-
nes opprimebant, libidiniq; inseruientes inue-
nerunt papiliones, & instrumenta musica, &
omnes delicias. Māducabant homines, & pro-
curabant aborsus in eduliumque præparabant,
& commiscebantur matribus, filiabus, sorori-
bus, masculis, & brutis, & nihil erat sceleris,
quod non admitterent, contemptores religionū
& Deorū. Homerus quoque in Batrachomio-
machia, Terræ filios vocat Gigantes,

Ἰγγέων ἀνδρῶν πῶς μὲν ἐπὶ τῇ γῇ γένοντο.

Terrigenamq; virum simulantes facta Gigantum.

Quinta Luna aliquid aggredi inauspicatū erat
apud antiquos: erat enim hic numerus Miner-
uæ consecratus, quam sterilem esse constat. Hoc
die canunt Poëtæ natum Orcum, Eumenides,
& Gigantes. Vnde Virgil. i. Georgicōn,

— quintam fuge: pallidus orcus,

Eumenidesq; satæ: tum partu terra nefando

Cœlumq;

Cœumq; Iapetumq; creat, sæuumq; Typhœa,
Et coniuratos cælum rescindere fratres.

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam:

Scilicet atque Ossæ frondosum inuoluere Olympum:

Ter pater extructos deiecit fulmine montes.

Hæc nostrum est species. Cicero de senectute, Nam
quid est aliud Gigantum more bellare cū Diis,
nisi naturæ repugnare? Gigantes autem, vt ait
Macrobius in Saturnal. lib. 1. cap. 20. quid aliud
credendum est fuisse, quàm hominum quãdam
impiam gentem, Deos negantem, & ideo æsti-
matam Deum pellere de cælesti sede voluisse?
Horum pedes in draconum volumina desi-

nebant: quod significat, nihil eorum re-
ctum, nihil superum cogitasse: to-
tius vitæ eorum gressu atque
processu in inferna
mergente.

* *

*

C 2

More gi-
gantū pu-
gnare quid.

Pedes dra-
conum vo-
lumina.

Ficta Religio.

EMBLEMA VI.

Regali residens meretrix pulcherrima sella,
 Purpureo insignem gestat honore pepulum.
 Omnibus & latices pleno è cratère propinat:
 At circum cubitans ebria turba iacet.
 Sic Babylona notant quæ gentes illice forma,
 Et ficta stolidas religione capit.

*Origo em-
 blematis.*

EX Hieremia duxit principium huius em-
 blematis sensus. Verba Celsij Rhodigini ad-
 scribam ex cap. 11. lib. 8. In sanctis (inquit) lite-
 ris meretriculæ versutioris typum habet Baby-
 lon, quæ gentibus aureo poculo inscitiam pro-
 pinet: vnde scelerum mox agmen promicet, &
 errorû inexpugnabilis acies. Apud Hieremiam

cap. 51.

cap. 51. sic adnotatum comperi, Calix aureus Babylon in manu Domini inebrians omnem terram. Sunt qui sermonis ornatum sic dici concipiant: quo vitiiis inebrientur omnes, qui sit tamen in manu Domini Pontificio constitutus. Origenes: Babylonis (inquit) calicem aureum accipe, dogmatum prauorum verba pestifera, eloquentiæ cultu decora. Omnino per parabolam à Propheta dici ea scribit Nicolaus Theologus. Indicari auté Babylonis regem: is est (vt inquit Origenes) Nabuchodonosor, qui gentibus innumeris propinavit maioris potû, superbè ac crudeliter, quod domini fiebat virtute, sibi arrogantius adscribens. Quod autem ad picturam huius attinet emblematis, latius explicatur in lib. Apocalypsis D. Ioânis cap. 17. Cuius verba huc retuli, vt passim leguntur, Et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominis blasphemiam, habentem capita septem, & cornua decé. Et mulier erat circumdata purpura & coccino, & inaurata auro & lapide pretioso, & margaritis, habens poculum aureum in manu sua plenum abominatione, & immunditia fornicationis eius: & in fronte eius nomen scriptum, Mysterium, Babylon magna, mater fornicationum, & abominationû terræ.

Purpureo insignem gestat honore peplum. Peplum, seu peplus: vtroque enim modo dicitur, teste Cælio, vestis est mulierum propria, vt annotat Eustathius. Vnde & Βαθύπεπλοι, & καλλιπεπλοι, & ελασιπεπλοι, & τανίπεπλοι, mulierum epitheta sunt apud Homerum. Euripedes tamen viris

*Peplum
quid.*

etiam tribuit. Seruius Mineruæ consecratâ fuisse tradit Pallam, super illo Vergilij versu,

Crimibus Iliades passis, peplumq; ferebant.

Erat & hoc titulo Aristotelis Commentarius, in quo Ducum genealogias præter Aiæcis exquebatur. Item velum curribus instratū ad puluerem arcēdum. Ponitur & pro instratis equorum. Est etiam fruticis genus apud Dioscorid.

Babylon.

Sic Babylona notant. Babylon, de qua hîc loquitur Alciatus (Nā fuit alia in Ægypto à Cambyse Persarum rege condita) vrbs est Mesopotamiæ Chaldæorū metropolis à Belo dicta per literarum reduplicationem & transmutationē, vt ait Magnus Etymologicus. Sed vt sacrę literę docent à confusione potius dicitur, propter linguarum cōfusionem eorum, qui turrim ædificabant. Babel enim Hebræis confusio est. Huius vrbs pulcherrimam descriptionem, vide apud Q. Curtium lib. 5. & apud Diodorum Siculum libro 3. de rebus fabulosis: & apud Herodotum in prima historia circa finem.

Babel Hebræis.

Non

Non tibi sed religioni.

EMBLEMA VII.

Isis effigiem tardus gestabat asellus,
 Pando uerenda dorso habens mysteria.
 Obuius ergo Deam quisquis reuerenter adorât,
 Piâsque genibus concipit flexis preces.
 Ast asinus tantum præstari credit honorem
 Sibi, et intumescit admodum superbiens:
 Donec eum flagris compescens dixit Agaso:
 Non es Deus tu (Aselle) sed Deum uehis.

PRIMUS quisque versus exameter est, secundus
 quisque trimeter Iambus. Epigramma
 desumptum ex quadam Gabriæ Græci fabella,
 cuius talis circumfertur translatio, Humeris asinus
 gestabat argenteum simulachrum, quod

Gabriela fabella.

vnuquisque occurens adorabat. Superbia verò elatus nolens manere asinus, audiuit, Non es tu Deus, sed fers Deum. Affabulatio, Quòd oporteat eos, qui in dignitatibus constituti sunt, cognoscere se esse homines. Erasmus in proverbio, Asinus portās mysteria, sic ait, ὄνος ἀγων μυστήρια, in eum dicebatur, qui prater dignitatē in munere quopiam versabatur. Veluti si quis ignarus literarum bibliothecæ præfectus esset, Aristophanes in Ranis,

Νῦν τ' εἰ ἐγὼ γ' εἴμ' ὄνος ἀγων μυστήρια.
 Ἀτὰρ ὁ κατέξω ταῦτα τ' πλεωχρόνον.

Id est,

Ita per Iouem sum asinus uehens mysteria.

Verum ista non iam sustinebo diutius.

Unde natū
 adagium.

Interpres affirmat inde natum adagium, quòd olim quibus ad peragenda sacra Eleusina opus erat, asino imposita deportabatur. Quadrabit & & in eos, quorum opera alij duntaxat est vsui, cū ad ipsos prater molestiam, nihil interrim redeat. Veluti si quis cibos alij gustet, quibus ipsi non liceat vesci. Huc allusisse videtur Apuleius, cum se fingit asinum Cererem Deam circumferētem. Suidas adscribit, Demonem ad lapidem molarem referre, quem Græci ὄνος appellant: propterea quòd in sacris, molis frumentariis coronas imponere cōsueuerint. Itaque torquebitur eleganter in eos, quibus immerentibus honos habetur. Veluti cū indoctis doctoris titulus, pileum, & annulus, aliāque id genus insignia tribuuntur. Hæc Erasmus.

Lapis mo-
 laris ὄνος
 Græcis.

Isidis effigiem. Io filia Inachi Regis Argiuorum cū pristina figurā fuisset restituta (nam fecerat illam Iupiter vaccam, vt in 1. Metamorpho. refert Ouidius) ab Aegyptiis pro Dea culta fuit, Isisque appellata De qua multa Diodorus lib. 1. cap. 2. & alibi, qui ait, primos in Aegypto genitos homines, hunc mundi ornatum admirantes, vniuersorūque naturam, duos tantū Deos, & quidem æternos credidisse: Solem & Lunam, & illum quidem Osiridem, hanc verò Isidem appellasse, vnde Isidi apponunt cornua. Herodotus per Isidem intelligi Cererem ab Aegyptiis tradit: vt per Osirim Bacchum. Idem & Diodorus sentit, atque etiam ipsius verba subiiciam, Quidam (inquit ille) Isidem Iouis Aegyptij Regis filiam fuisse, eandemque cum Cerere esse, quā ab Osiride fratre vxor accepta, multa contulerit ad vsum vitæ humanæ. Prima enim triticum & hordeum, quæ prius incognita hominibus casu inter cæteras herbas oriebantur, inuenisse fertur. Leges quoque Isidem statuisse ferunt, quibus iustitia æquē omnibus seruaretur, vi atque iniuria timore pœnæ sublatis. Hac de causâ prisci Græci Isidem legiferam appellarūt, tanquam primam legum inuentricem, & quæ sequuntur. Extat Plutarchi de Iside & Osiride Commentarius, quem vide, si plura de hac re cupis. Addam tamen aliquid quod sit auctarij vice, ex eodem libro, in Sai Pallados erat templum, quam Isim etiam arbitrantur, eiusmodi præscriptione, ἰς αὐτὴν πᾶν τὸ θεῖον, καὶ ὄν, καὶ ἰσόμνητον, καὶ τὸν

Isis cur cornua habeat.

Isis legiferæ.

ἐμὸν πᾶν εἶς πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ego sum omne quod fuit, est, erit: meum peplum mortalis reuelauit nemo. Nec his multum dissimilia sunt, quæ tradit Diodorus. Ait nanque sacris literis in Isis columnæ hæc fuisse scripta verba: Ego Isis sum Ægypti Regina, à Mercurio erudita: quæ ego legibus statui, nullus soluet. Ego sum Osiridis. Ego sum prima frugum inuentrix. Ego sum Ori Regis mater. Ego sum in astro canis refulgens. Mihi Bubasta vrbs condita est. Gaude, gaude, Ægypte quæ me nutriti. Cæterum ne illud quidem silentio prætereundum fuit, quod narrat Eusebius in Chronicis, rapuisse Iouem Io Inachi filiam, in vacamque transformasse. Quo tempore apud Hebræos Patriarcha Iacob regnabat.

*Diodorus
Sicil. de fa-
bul. antiq.
gestis.*

Pando.

Pando ueneranda dorso. Pando, as, incuruare significat, unde pādus, incuruus. Verg. 2. Georg.

Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

Et Ouidius 10. Metamorph. de apro loquens,

Protinus excussit pando uenabula rostro.

Mysteriū.

Habens mysteria. Mysterium Latine arcanum, sub quo arcani aliquid latet res occulta, quæq; nefas est vulgo efferri. Erant autem mysteria duplicia. Magna apud Eleusinem terræ Atticæ Cereri sacra. Et parua Proserpinæ. In quibus quæ agebantur sacerdotes summo silentio occultabant. Dicuntur μυστήρια ὅτι δὲ τὰ μυστήρια τῶν ἐν δόξῃ, id est, quod oportet occludere intus, intus custodire, nec cuiquam profano explicare. Vide prouerbiū, ante mysteria discedere.

Quisquis.

Obuius ergo Deam quisquis. Quisquis, pro, qui-
uis

uis Thom. Linac. lib. 2. de part. enallage autor
est, hæc nomina sæpe mutari, vt quisquam, pro,
quiuis.

*Piâsque genibus flexis concipit preces. Concipe- Concipere
re preces pro precari tantum accipio, quidquid preces.
alij dicant. Sic aliquando loquitur Ouidius, vt
in 8. Metamorph.*

*Concipiunt Baucisq; preces, timidusque Philemon.
Et lib. 3 Trist. Eleg. 13.*

*Libâque dem pro te genitale notantia tempus?
Concipiamque bonas ore fauente preces?*

Quâ

Qua Dij vocant eundum.

EMBLEMA VIII.

In triuiu mons est lapidum: supereminet illi
 Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
 Mercurij est igitur tumulus. Suspende uiator
 Serta Deo rectum qui tibi monstrat iter.
 Omnes in triuiu sumus, atque hoc tramite uitæ
 Fallimur, ostendat ni Deus ipse uiam.

*Mercurius
 triceps.*

EX prouerbio *ἐν τῷ θεῷ*, id est, Deum seque-
 re. De quo Erasmus consule. Mercurius
 triceps olim effingebatur, & tricephalus dice-
 batur: quia Physicum, Ethicum, ac Logicum
 amplectebatur: seu quòd cælestis, marinus, ac
 terrestris crederetur. Solebat in triuiis apponi
 cum inscriptione in singulis capitibus, quò du-
 ceret

ceret via hæc, quò rursus illa.

In triuio mons est lapidum. Prouerbiū subest, *ἐμὲν*, id est, mercuriale: quod Erasmus dum *ἐμὲν* explanat multum sumit operæ: nec tamen quidquam proficit. Nos aliū fabulam reperamus, vt loco difficili, qui Erasmum torquet, lucem aliquam afferamus. Didymus in lib. 16. *Odyssæ* huiusmodi fabulam narrat ex Anticlīde. Mercurius (inquit) præcipiente Ioue, vitam eripiens Argo Iūs custodi, ductus est in iudiciū ab Iunone aliisque Deis impacta dica: eò quòd primus cæde mortalium dæmonum esset coinquinatus. Conueniunt in iudiciū Dei: iudicant tamen par & æquū esse, vt Mercurius dicto Iouis audiens esset, quandoquidem illius est nuntius. Absoluentes denique à cæde Mercurium surrexerunt, atque ad illius pedes niueas atrāsque tesserās, quibus erat damnandus, vel absoluendus ille, proiecerunt. Inde mortales vsque in hæc tempora in Mercurij honorem per vias lapidum tumulum constituunt: quoniam Mercurius est viatorum Deus. Et hos tumulos vocant *ἐμὲν* λέοντες. Hæc Didymus, quem vide latiū hæc narrantem. Quis iam dubitabit locum illum Prouerb. 26. ex hac antiquissima fabula posse interpretationem suscipere? Sicut qui mittit (inquit Salomon) lapidem in acerum Mercurij: ita qui tribuit incipienti honorem. Quasi dicat, Inscitia est lapide Deo obsequium præstare, lapides coaceruando ad illius statuam. Mittebant enim viatores lapides ad pedes Mercurij religionis gratia: atque

atque inde erat, quòd simulachrum illud effingebatur pectore tenus, ne opera, & sumptus frustra consumeretur in partibus inferioribus elaborandis, quæ mox lapidibus essent obruendæ. Vnde malè depicta circumfertur imago in Emblematis.

Multi fuerunt Mercurij.

Mercurij est igitur tumulus. Fuerunt multi Mercurij, sicuti multi Hercules: sed poëtæ vnum faciunt eloquentiæ præsidem, Deorum nuntium, mercatorum & furum Deum. Vide adagium, Expedit habere plura cognomina. Dictus est Mercurius à mercibus, ut ipse videtur innuere apud Plautum in Amphit. Aut dictus quasi medius currens, quòd sermo currat inter homines, veluti medius. Eloquentiæ nanque parens est. Vnde si quando silentium in multorum conciliabulis exoritur, dici consuevit prouerbialiter, Mercurius superuenit. Dictus est *Εὐμῆς* Græcè propterea quòd Græcos (ut refert Diodorus) verborum docuerit interpretationem. Vnde etiam eum Virgilius interpretem vocat.

Mercurius unde dictus.

εὐμῆς.

Nunc etiam interpres Diuûm Ioue missus ab ipsa.

Et paulò post,

Interpres Diuûm fert horrida iussa per auras.

Nos multa consultò omisimus. Vide Cæsarem lib. 6. de bello Gallico. Et Macrobiûm Saturnal. 1. cap. 19.

Omnes in triuio sumus. Vide Adagium, In triuio sum.

Fidei

Fidei symbolum.

EMBLEMA IX.

Stet depictus Honos Tyrus uelatus amictu,

Eiusq; iungat nuda dextram Veritas.

Sitq; Amor in medio castus: cui tempora circum

Rosa ut, Diones pulchrior Cupidine.

Constituunt hec signa fidem, reuerentia honoris,

Quam fouet, alit Amor, parturitq; Veritas.

Versus sunt exametri cum trimetris Iambis cōiuncti. Est autem huius Emblematis argumentum ex pictura quadam desumptum, quæ Romæ visitur in antiquo depicta marmore in regione Harenulæ in domibus Dominorū de Sancta cruce, eum inscriptione huiusmodi, **FIDII SIMVLACHRVM.** Sunt au-

Emblematis huius origo.

tem

tem tres imagines pectore tenus insculptæ: quarum media est pueri: Dextra pro inscriptione habet, VERITAS. Sinistra, HONOR. Induti sunt omnes, honor & veritas cōiunctis cernuntur manibus. Hęc ex Iacobo Mazochio in volumine, quod ex epigrammatibus antiquę Romę collegit. Ouidius Fastorum 5. nōnihil horū attigit cū ex Honoris & Reuerentię coniugio ortam finxit maiestatem. Inquit enim,

*Donec honor placidoq; decens reuerentia vultu
Corpora legitimis imposuere toris.*

*Hinc fata maiestas, quę mundum temperat omnem,
Quaq; die partu est edita, magna fuit.*

Et Pylades Brixianus in Theogonia lib. 1.

*Se quondam læto Reuerentia iunxit Honori,
Et sacra maiestas protinus orta fuit.*

Fidei simulachrum.

Fidei simulachrum antiqui Romani in Capitolio statuerunt, teste Cicerone Officio. 3. Qui iusiurandum (inquit) violat, is fidem violat, quam in Capitolio vicinam Iouis Opt. Max. (vt in Catonis oratione est) Maiores nostri esse voluerunt. Id quod etiam confirmat Plinius libro 35. cap. 10. dum dicit, Spectata est in æde fidei in Capitolio imago senis cum lyra puerum docentis. Quo ritu Fidei sacra facerent, indicat T. Livius lib. 1. ab vrbe condita, qui de Nūma sic inquit, Soli Fidei solenne instituit, ad id sacrariū flamines bigis curru arcuato vehi iussit: manūque ad digitos vsque inuoluta rem diuinam facere: significantes fidem tutandam, sedēque etiam in dextris sacratā esse. Cicero de Legib. 2. Nostris (inquit) extra portam Collinam ædem Honoris,

Honoris, & aram in eo loco fuisse, memoria proditum est, ad eam cum lamina esset inuenta, & in ea scriptum, DOMINA HONORIS, ea causa fuit ædis huius dedicandæ.

Tyrio uelatus amictu. Tyrio, hoc est, purpureo. *Tyrius color.*
De inuentione purpuræ, vide Lazarum Bayfiū de re vestiaria, & Antonium Thylesium de coloribus. Et Politic. cap. 12. Miscel.

Eiusq; iungat nuda dextram. Dextra dicata est Fidei. vnde Virgilius in sexto,

Nec ueriti dominorum fallere dextras.

Sed hæc plenius enucleabūtur in titulo de concordia in illo loco, In bellum ciuile duces, &c.

Veritatis proprium est epitheton, Nuda. quippe quæ non debeat esse tecta, nec fucata: sed simplex, & recta. Ita Horatius in Odis, Cui pudor, & Iustitiæ soror, incorrupta fides, nudaque veritas, quando vllum inuenient parem? *Nuda.*

Diones pulchrior cupidine. Dione Oceani, & Thyos filia fuit, & vt Cicero in lib. de natura Deorum scribit, Venus tertia filia fuit Iouis & Diones: hinc Dione sæpe apud Poëtas pro ipsa Venere ponitur. Statius 1. Syl. *Dione.*

Cædat equis Latie qui contra templa Diones.

Et Politianus in Nutritia,

— *Liur & Sandalion ausus*

Carpere cum dominam asseruit sua forma Dionem.

Ouidius in Fastis,

Hippolyte infelix uelles coluisse Dionem.

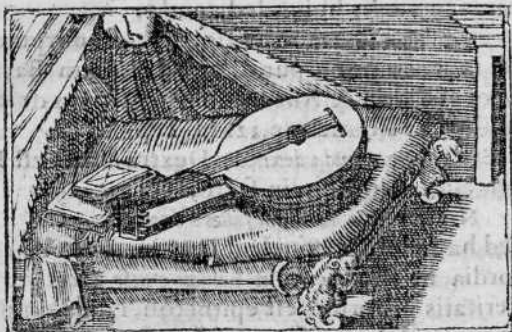
Et rursus,

Terribilem quondam fugiens Typhona Dionem.

D

Fœdera.

EMBLEMA X.

Hanc citharam, à lembi quæ forma haliutica fertur,
 Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
 Accipe dux: placeat nostrum hoc tibi tempore munus,
 Quo noua cum sociis fœdera inire paras.
 Difficile est, nisi docto homini, tot tendere chordas:
 Vnâque si fuerit non bene tenta fides,
 Ruptæque (quod facile est) perit omnis gratia conchæ,
 Illéque præcellens cantus ineptus erit.
 Sic Itali cœcunt procures in fœdera, concurs
 Nil est quod timeas, si tibi constet amor.
 At si aliquis desciscat (uti plerumque uidemus)
 In nihilum illa omnis soluitur harmonia.

Mittitur hoc emblema ad Maximilianum
 Ducem Mediolani Ludouici filium, cuius
 antea meminimus. Sumpta est comparatio ex
 Oro Apolline Niliaco de literis hieroglyphicis
 in fine operis, cuius verba sunt, ἀνδρῶν συννο-

χέα καὶ ἐνωτικὸν βελόμυροι σημήναι λύραν ζωρεαφῆσι.
αὕτη γὰρ συνίχειαν φυλάττει τῷ ἰδίῳν προσημάτων.

Id est, Hominem coniunctum & vnitiuum (vt sic dicam) significare volentes Ægyptij, lyram pingebant. Hæc enim cōtinuitatem, seu harmoniam propriarum seruat pulsationū. Huc propè pertinet illud Diogenis Cynici, qui (vt refert Laërtius) Musicos in ius vocabat, quod cūm lyrae chordas cōgruè aptarent, animi mores incōcinnos haberent. Idem videns quendam parum cordatum aptare psalterium, Nō erubescis (inquit) qui sonos ligno aptes, animum ad vitam non componas? Prima carmina sic ordino, Accipe dux hanc cytharam, quæ fertur halieutica, à forma lembi, & quam musa Latina sibi propriam vendicat.

*Diogenis
apophtheg-
ma.*

Cithara est musicum instrumētum in triquetram figuram compositum plus viginti chordis aptum, Hispanè dicimus *harpa*. In qua significatione vsus est Henricus Glareanus diligens antiquitatis scrutator in sua Musica. Hic tamen positam esse citharam ab Alciato, pro illo instrumento propè rotundo, quod Hispanè dicimus *Laúd*. Illa indicant verba, quæ à lembi forma, halieutica fertur, hoc est dicitur piscatoria. Nam ἁλιεύς piscor significat: & illud instrumētum habet formam scaphæ piscatoriæ. Credo autem fieri allusionē ex verbo græco ad Thuscum si quidem Thusci Liutto, vocant illud organum, veluti à Græco deriuantes.

*Cithara
proprie quæ*

ἁλιεύς.

Vendicat et propriam. Quia Itali plurimūm exercent hanc musicam, adeo vt propriam sibi

illam effecisse videatur. Quapropter inquit, hoc instrumentum Italum mitto, & non aliud: quia Itali principes coeunt in foedera.

Halientica.

Halientica. Vide Bayfium de re nauali. Lilius Gregorius in opusculo de nauigiis sic ait, Halias naus est maritima apud Græcos notissima ab ipso vt liquet mari appellata, scapha scilicet. Sunt qui eandem cum piscatoria faciant, hoc est, ἁλιευτικὸν πλῆριον, certè & à nostris Piscatoria dicitur. In hoc genere reponuntur cymbæ, scaphæ, horiæ, lemunculi, &c.

Fides.

Non bene tenta fides. Fides, inquit Festus Pompeius lib. 6. genus citharæ, dicta, quod tantum inter se chordæ eius, quantum inter homines fides, cõcordent: cuius diminutium fidicula est.

Harmonia unde nata.

Soluitur harmonia. Plutarchus in libello de vita Homeri explanans allegoricè Martis & Veneris adulterium, sic concludit, Hinc fiet planû, quod & ab aliis poëtis dictum est, ex Martis atque Veneris concubitu natam esse harmoniam ex contrariis, videlicet graui & acuto pugnantibus inter se proportionem debita siue apta. Ad dam & illud pro Alciato: quoniam reprehenditur à multis, quod protraxerit sententiam à fine pentametri vsque ad partem sequentis hexametri in illis verbis,

Vnaq; si fuerit non bene tenta fides.

Ruptaue.

Quod & si apud Græcos est frequentissimum, Latinorum tamen testimonio defenditur. Ouidius i. Fastorum,

Vtq;

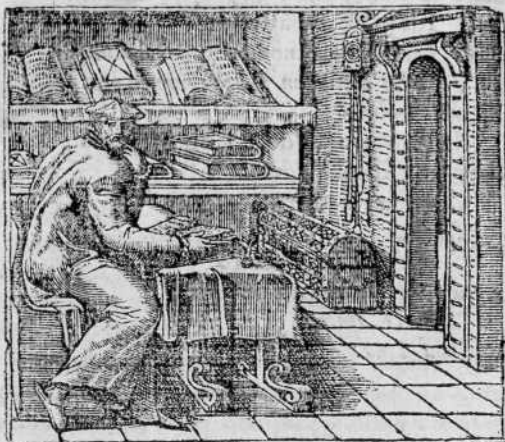
Vtq; dies incerta sacris, sic tempore certo,
Seminibus iactis, est ubi sœtus ager,
State coronati plenum ad præsepe iuueni.
Idem lib. 2. Fastorum,
Fortè fuit Nais Lar nomine: prima sed illi
Dicta bis antiquum syllaba nomen erat
Ex uitio positum.

Horatius Ode 2. i. lib.

Nêue te nostris uitis iniquum
Ocyor aura
Tollat.

Idem lib. 2. Ode 16.

Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctæ
Vestiuunt lanæ.

Cum tacet: haud quicquam differt sapientibus amens.

Stultitiæ est index, linguaq; uoxq; suæ.

Ergo premat labias, digitoq; silentia signet;

Et sese Pharium uertat in Harpocratem.

*Silentium
quantū ha-
beat auto-
ritatis.*

Tantum autoritatis & ornamenti silentium obtinet, ut homini etiam imperito & indocto prudentiæ opinionē conciliet, si garrulitatis vitium nouerit cōprimere. Duo sunt igitur elegantissima Palladæ epigrammata, Unde hoc transtulit Alciatus. Primum sic habet,

ἡ μεγάλη παιδείσις ἐν ἀνθρώποισι, σιωπῇ.
μαρτυρεῖται καθ' ὅσον ἔχει.

ὅς λαλέειν ἐδ' ὥς, ἐτέρους ἐδ' ἰδ' αὖ σιωπᾶν.
 φάρμακον ἡσυχίης ἐγκρατὲς εὐράμεν Θ.

Thomas Morus sic vertit,

Rebus in humanis magna est doctrina tacere,

Testis erit sapiens hic mihi Pythagoras.

Nempe loqui doctus, reliquos docet ille tacere.

Magnum hoc ad requiem pharمون inuenies.

πᾶς τις ἀπαίδευτος φρονιμώτατος ὅς σιωπᾶν.

τ' λόγον ἐγκρῦπτον, ὥς πάθ' αἰσχροτάτον.

Sic ego Latinum feci,

Cum tacet indoctus, poterit consultus haberi,

Si celet uerbum, turpe uelut uitium.

Hoc etiam confirmant & Hebræorum prouerbia. Stultus (inquit Solomon) si tacuerit, sapiens reputabitur: & si compresserit labia sua intelligens. Et illud quod de Xenocrate circumfertur: Dixisse aliquando pœnituit, tacuisse nunquam. Quamuis hoc Plutarchus in libello περὶ τῆς ἡσυχίας tribuat Simonidi. Vide adagium, Silentij tutum præmium. Zeno Citreus cùm vidisset adolescentem multa garrientem, Aures, inquit, tuæ in linguam defluxêre: submonēs adolescentis esse multa audire, loqui pauca. Quare dicebat idem Zeno, Ob id binas habemus aures, os vnicum: ut plura audiamus, loquamur paucissima. Quapropter in ore habendum nobis esset semper epigramma Græcum illud, quod monet indecentium verborum linguæ sigillum esse imponendum; meliorem nanque esse verborum, quàm possessionum custodiam, Id est huiusmodi,

*Cur binas
 habemus
 aures, os
 vnicum.*

ἀρρήτων ἐπέων γλώσῃ σφρηγὶς ὠκείδω,
κρείσων γὰρ ἐπέων ἢ πῆλάνων φυλακή.

Id est,

In uerbo linguæ imponantur claustra tacendis:

Præstat enim linguam, quàm moderêris opes.

Hesiodus in Ergis, lib. 2. in fi.

γλώσῃς τοι θεσαυρὸς ἐν ἀνθρώποις ἡ ἄρις
φειδωλὴς, πλείη δὲ χάρις ἢ τὸ μέτρον ἰσθῆς.
εἰ γὰρ λακὸν εἰποις, τάχα καὶ αὐτὸς μείζον ἀκρόσῃς.

Id est,

Lingua bonum eximium est homini, si pauca loquatur,

Siq; modum conseruet, inest tunc magna uenustas.

Si probris laceres, laceraberis illico peius.

Idem Hesiodus,

Parcæ linguæ maximus thesaurus.

Pindarus in Nem. Ode 5. καὶ τὸ σιγᾶν πολλάκις
ἐστὶ βεβαιότερον ἀφώπων νοῦσαι. Sæpe numero si-
lere nouisse homini sapientissimum est. Idem
Pindarus in Isthmo, Ode 1. Antist. 4. ἢ μὲν πολ-
λάκι καὶ τὸ σεσωπαρεῖς ὑθυμίαν μείζω φέρει. Atque sæ-
pe numero tacuisse non parum gratiæ attulit.

Labra &
labias.

Ergo premat labias. Labra & labias indifferen-
ter dixerunt antiqui. Apuleius lib. 2. de asino
aureo, Ecce, inquit, nasus integer, incolumes
oculi, saluæ aures, illibatæ labiæ, mentum soli-
dum. Macrobius Saturnal. lib. 2. cap. 2. currit ad
labias mihi. Vide Gellium lib. 10. cap. 4.

Pharos.

Et sese Pharum. Pharos Aegypti est insula re-
ste Homero 4. Odyssææ: ergo Pharium, id est,
Aegyptium.

Harpocra-
tes.

Vertat in Harpocratem. Harpocrates Deus fuit
Ægypti

Ægyptiorum ex Ifide & Osiride, vel Serapide
 natus: cuius simulachrum ita apud veteres fin-
 gebatur, vt digito admoto ori silentium indi-
 ceret. Qualis & apud Romanos Dea Angero- *Dea An-
 gerona.*
 na. De qua multa Macrobius libro 1. Saturnal.
 cap. 10. Vide adagium, Reddidit Harpocratem.
 Et vide Politian. in Miscellaneis cap. 83. Har-
 pocratem intellexit Ouidius in illo carmine 9.
 Metamorph.

Quiq; premit uocem, digitoque silentia suadet.
 Dictus est & Sigalion, à verbo *σιγᾶν*, quod ta- *Sigalion dñ
 ctus Har-
 pocrates.*
 cere significat: Vnde Ausonius ad Paulinum
 epistola 2.

Aut tua Sigalion Ægyptius oscula signet.
 Huc alludit Iuuenalis, cùm dixit Prouerbiali
 figura,

Digito compeſce labellum.

D 5

Non vulganda consilia.

EMBLEMA XII.

Limine quod cæco, obscuræ & caligine monstrum
 Gnostacis clausit Dædalus in latebris:
 Depictum Romana Phalanx in prælia gestat,
 Semiuiroq; nitent signa superba boue,
 Nosq; monent, debere ducum secreta latere
 Consilia. auctori cognita techna nocet.

DESumptum fuit epigramma vel ex lib. II.
 Sexti Pompei Festi vel ex Vegetio, 3. de re
 militari cap. 6. Verba Festi sunt: Minotauri
 effigies inter signa militaria est: quoniam non
 minus occulta esse debent consilia ducum,
 quàm fuit domicilium eius, labyrinthus. Mino-
 taurus putatur esse genitus cùm Pasiphaë Mi-
 nois

*Minotau-
rus.*

*Labyrin-
thus.*

nois regis vxor dicitur concubuisse cum Taurro. Sed affirmant alij Taurum fuisse nomen adulteri. Vegetius sic. Tutissimum nanque in expeditionibus creditur facienda nesciri. Ob hoc veteres Minotauri signum in legionibus habuerunt: vt quemadmodum ille in intimo & secretissimo labyrintho abditus perhibetur: ita Ducis consilium semper esset occultum. Hæc illi. Proinde Antigonus Macedonum Rex Philippo filio multis præsentibus interroganti ac dicenti, Quando castra mouebimus? Nihil aliud respōdit, quàm, Num metuis, ne solus tui bam non audias? Notans adolescentis imperitiam, qui hoc patrem multis audientibus percuntaretur: cum in bello maximè celanda sint consilia principum. Idem ferè & Metellus senex. Instante siquidem quopiam, & eiusmodi quid efflagitante. Si (inquit) tunicam meam huius arcani consciam arbitrarer, continuò illam exutus concremarem. Vide Plautum in Mite act. 3. sce. 1. per aliquot Carmina.

*Antigoni
responsiuu.*

*Metelli
præclare
dictum.*

Limine cæco & obscura caligine. Periphrasis est labyrinthi, qui erat in Creta, de quo Virgilius in 5. Aeneidos: & Ouidius 8. Metamorph. Alius fuit in Aegypto, cuius egregiam descriptionem, vide apud Pomp. Melam lib. de situ orb. 1. cap. 9. Vide etiam Plinium lib. 36. cap. 13. & lib. 10. cap. 4.

Monstrum. Minotaurum intellige, qui filius fuit Pasiphaes, Minois Regis vxoris, & Tauri, vt poëta fabulantur. Sed, vt Plutarchus asserit in vita Thesei, Pasiphaës, & Tauri (qui dux erat
Regis

*Monstra
que.*

Regis Minois) filius fuit adulterio conceptus. Monstra vocantur errores naturæ. Facit enim casus errorem in natura: sicut Fortuna parit errorem in homine. Vt cum bonus aliqui Grammaticus, tamen barbarissimum, vel solæcissimum loquendo temerè facit. Physici monstra vocant ea corpora naturalia, quæ non habent iustum situm membrorum, neque consuetam Naturæ proportionem partium.

Gnosus.

Gnosiacis clausit. Gnosus, siue Cnosus, siue Cnosus, vrbs est Cretæ insulæ, olim Cerathus dicta, nunc Candia, quondam Minois regia. Vnde Gnosus, Gnosius, & Gnosiacus.

Dædalus.

Dædalus in latebris. Dædalus (vt ex Chronicis Eusebij dicitur) tempore Gedeonis Hebræorum ducis claruit. Atheniensis fuit, Mitionis filius, qui visus est simulachra fecisse sese mouentia. Labyrinthum in Creta fecit, in quem post occisum à Theseo Minotaurum, vnà cum Icaro filio inclusus est: vnde cum aufugisset, propter inscrutabilem fugam (vt ait Palephatus) auolasse pennis existimatus est. De hoc autem latius, cum agemus de Icaro.

Phalanx.

Phalanx. Φάλαγξ, agmè militare, quo Macedones utebantur, vt legione Romani. Cōtinebat 8000. armatorum. Verba Q. Curtij: Macedones Phalanges vocant peditum stabile agmen: vbi vir viro: armis arma conferta sunt. Est etiam animal araneo simile. Significat & internodium in digitis.

Semiuirôq; nitent. Alludit ad carmen Ouidij, in Epist.

Semi

Semibouemq; uirum. semiuirumq; bouem.

Qui quidem versiculus ex illis est, quos amici Ouidij ex ipsius operibus sublato vellent. Quade re extant verba Senecæ 2. Declamat. lib. in hunc modum: Rogatus aliquando ab amicis suis, ut tolleretur tres versus, petiuit inuicem, ut tres exciperetur, in quos nihil illisliceret. Conscripterunt illi, quos tolli vellent secretò. Hic quos tutos esse vellet. In vtrisque codicillis iidem versus erant. Ex quibus primum fuisse narrabat Albinouanus Pedit, qui inter arbitros fuit, *Semibouemq; etc.* Secundum, *Gelidum Boream, Gelidumq; Notum.* Ex quo apparet summi ingenij viro non iudicium defuisse ad compescendam licentiam carminum suorum, sed animum. Aiebat interim decentiorem esse faciem, in qua aliquis naueus esset. Hæc Seneca.

Ouidius rogatus tres versus ex suis operibus tolleretur.

Techna nocet. $\tau\epsilon\chi\eta$, ars, artificium: aliquando pro dolo, astutia, impostura, fraude artificiosa: officia (ut inquit Plautus) quemadmodum ars apud Latinos, quale est illud. Sic ars deluditur arte. Utuntur & Latini Græca dictione. Terentius in Eunuchò, Parmenonis tam scio esse hanc technam quam me vivere. Et in Prouerb. Technam hanc in te struxisti.

Techna.

Literæ illæ in signo depictæ S. P. Q. R. nihil aliud significant, quam Senatus, populusque Romanus. Titulus generalior est, quam pro emblematis sensu. Nam dicendum fuerat: Non vulganda consilia ducum.

S. P. Q. R.

* * *

Ne

Cecropia effictam quam cernis in arce leonam,

Harmodij (an nescis hospes?) amica fuit.

Sic animum placuit monstrare uiraginis acrem

More feræ, nomen uel quia tale tulit.

Quòd fidibus contorta, suo non prodidit ullum

Indicio, elinguem reddidit Iphicrates.

EX Plutarcho in libello *de* *ad* *leone*, i.
De loquacitate qui liber nondū extat (quod
scjam) latinè. Pulchrum (inquit) & Leana forti-
tudinis habet munus Ea erat meretrix Harmo-
dio & Aristogironi familiaris. Erat & coniura-
tionis aduersus Tyrannos conscia, & spem con-
ceperat, vt fàmina, rem casuram fàliciter. Bibe-
rat enim ex communi cupidinis cratère, atque
argiis

*Leana me-
retrix.*

argiis eiusdem Dei initiata, mysteriorum erat conscia. Verum ubi de illis supplicium sumptum est, ad quaestiones vocata, faterique iussa, nullum ex reliquis coniuratis prodidit, sed forti animo fuit, referens viros illos nihil se indignos patientes, qui illam dilexerant. Athenienses autem aeneam fabricantes leanam elinguem in vestibulis arcis constituerunt: ut forte animal indicaret inuictam animi fortitudinem. Quod verò lingua careret, silentij fidem ostenderet. Vide Erasmus in prouerb. Harmodij Cantilena. Hæc Athenis cōtigere (ut ex Chronicis Eusebij elicio) (quo tempore apud Romanos Tarquinius superbus regnabat, Olympiade 65. Eusebij verba subiiciam, ut in Latinis Codicibus habentur. Armonius, inquit ille, & Aristogiton Hipparchum tyrannum interfecerunt, & Lemna meretrix amica eorum cum tormētis cogeretur, ut socios proderet, linguam suam mordicus amputauit. Hæc ille. Sed vides multa corruptè legi, nec solum in Eusebio, sed in multis aliis aliter leguntur hæc nomina, & historia diuersè narratur. Quam si cupis videre, nec mihi fidem habes, vide Liliū Giraldum in Dialogo Poëtarum 3. cum de Hipparcho loquitur. vide Lactantium Firmianum libro 1. de falsa religio. qui omnia confundit. Arrianum lib. 3. de rebus gest. Alexand. Vide Alexand. ab Alexan. libro 1. cap. 3. Stephanum Nigrum, de nimio vitæ luxu. Boccarium de Claris mulieribus, cap. 48. Petrum Crinitum, De honesta disciplina, lib. 9. cap. 8. Aulum Gellium lib. 9. cap. 2. & lib. 17. cap. 21.

Plinium

*Tertul. in
Apolog.
& ad Mart.
tyres.*

*Quo tēpore
hæc contig-
erint.*

*Diuerse
hæc leguntur
historia.*

Plinium, Naturalis historiæ lib. 34. cap. 8. & lib. 7. cap. 23. & lib. 34. cap. 4. Aristotelem lib. 2. Rethoricæ ad Theodectem, cap. 42. & 44. Sed ne in ius vocer ab illis, qui librorum supellectile non ita sunt instructi, hanc historiam, paulò altius ex Thucydide clarissimo, diligentissimoque scriptore petamus. Is igitur lib. 6. sic ait: *Quam* ego rem pluribus côm memorando ostendam, nec alios Græcos, neque Athenienses ipsos de suis tyrannis, aut de re gesta aliquid compertum loqui. Etenim cùm Pisistratus senio in tyrannide decessisset, non Hipparchus, vt plerique opinantur, sed Hippias, qui erat natu maximus obtinuit principatum. Erat autem Harmodius quidam flore ætatis conspicuus, quem Aristogiton mediæ inter ciues conditionis vir adamabat, habebátque. Is Harmodius ab Hipparcho Pisistrati filio appellatus de stupro, non modò non expugnatus est, sed etiam querelam ad Aristogitonem detulit. Hic amatorio dolore affectus, extimescensq; Hipparchi potentiam, ne vi adolescentem sibi auferret, protinus insidias tendit ad destruendam pro sua facultate tyrannidem.

Interea Hipparchus cùm rursus sollicitando, Harmodium nihilo magis induceret, statuerat tamen vi nihil agere: sed in loco aliquo occulto. Cùm neque sic quidem proficeret, accingebat se ad eum contumelia prosequendum. Sororem Harmodij puellam nunciatam venire in pompa quadam ad gestandum canistrum, per suos à ministerio submouit, dicentes non permittere id magistratum, quia indigna esset.

Quod

Quod agrè ferens Harmodius, & ob eum multò agriùs Aristogiton, comparauerunt omnia, quæ ad conspirationem pertinebant: opperiebantur tamen festa, quæ dicuntur magna Panathenæa, quo tantùm die extra suspicionem erat, ciues eos, qui pompam misissent, in armis frequentes esse: & debebant ipsi quidem aggredi: opitulari autem sine mora ij qui erant inter hastatos. Fuerunt autem non multi coniurati occultandæ rei gratia: & quia sperabant eos etiam, qui conscij non essent, quamlibet paucis facinus audentibus: tamen ex repentina recùm arma haberent, libenter se ipsos pariter in libertatem asserturos. Vbi dies festus aduenit, Hippias exterius in loco, qui Ceramicus dicitur, cum hastatis exornabat, quemadmodum oportebat, singula in pompa procedere. Harmodius autem atque Aristogiton cùm sumptis iam pugionibus ad opus prodiissent, conspicientes quendam de coniuratis cum Hippia familiariter loquentem, extimuerunt, arbitrati rem palam factam esse, tantùmque non se iam comprehensum iri. Itaque eum, à quo fuerant dolore affecti & per quem omni statu periclitabantur, voluerunt primùm vlcisci, si possent, atque quo erant habitu vadentes introeunt portas, nactique Hipparchum in loco, qui vocatur Leocorium, statim adoriuntur inconsultè, ac per iracundiam præcipuè alter ob amasium, alter ob dedecus, feriunt, occiduntque. Et Aristogiton quidem hastatos à principio deuittauit: verùm concursu multitudinis postea compre-

hensus non leuiter multatus est. Harmodius autem è vestigio illic occubuit. Hæc Thucydides. Sed de Leænâ nulla mentio.

Arx Athenarum.

Cecropia in arce. Id est, in Ascropoli. Sic enim dicebatur Athenarum arx, de qua Heliodorus librum scripsit. Tradit quoque Pausanias in Acropoli, quæ olim dicebatur Polis, simulachrum fuisse Mineræ, quod è cælo delapsum tenet fama. Propendebat lychnus aureus Calimachi opus, qui semel oleo plenus, etiam si interdiu noctûque luceret, nunquam deficiebat. Lino Carpasio constabat ellychnium, siue *ἑρπυλλίς*, qui ignibus non absumitur.

Fides tormenti generis.

Quod fidibus contorta. Fides pluraliter, & fideculæ tormenti genus, quo à tortore fontes funibus alligatis manibus à tergo torquentur. Eius meminit Seneca, & Fabius. *χενισμός* à Græcis dicitur.

Iphicrates.

Iphicrates. Summus Orator, qui maximè fauebat Harmodio, aut ille, de quo meminit Plinius, vt retuli.

Confilio

Consilio & virtute chimæram superari.

EMBLEMA XIII.

Bellerophon (ut fortis eques) superare Chimæram,
Et Lycij potuit sternere monstra soli.
Sic tu Pegaseis uectus petis æthera pennis:
Consilioq; animi monstra superba domas.

EMblema sumptum est ex ipsius vocabuli
etymo, conuersis aliquot literis. Nam Bel-
lerophonta dixerunt, quasi *Βελουδοντα*, id est,
consultum & sapientem. Quod & innuit Ho-
merus in Bellerophontis fabula 6. Iliados, qui
illum sapientissimum nominat. Hæc ferè Ful-
gentius lib. 3. Mythologiæ Fabulam narrat Pin-
darus latè ode 13. Olympiorum. Vide etiam
Erasmum in prouerb. Bellerophontis literas.

*Bell. raphō
vnde sic de
Elys.*

*Historia
Bellerophontis.*

Sed quia multi hanc fabulam narrant, & vnusquisque diuersè, visum est mihi verba scholiastis Homeri ex libro 6. Iliados Latina facere, quæ si quis desiderat, non grauabor adscribere. Bellerophontes (inquit) antè dicebatur Hipponus : sed post occisum Bellerum Corinthiorum dynastem, cœpit appellari Bellerophôtes. Erat autem natura Neptuni filius, fama verò Glauci. Cùm autem accepisset à Neptuno Medusæ Gorgonis filix Pegasus alatum equum, in hoc aufugit, & cæde consanguinea perpetrata (occidit etenim, vt dixi, Bellerum quendam ciuem) Argos se contulit. Consequutus deinde expiationem à Præto, regis hospitio est vsus. Interim Antæa Prati coniux adolescentis amore correpta, cœpit illius animum ad stuprum sollicitare : ille hospitij religione permotus, cùm flagitium recusasset : Antæa verita, ne Præto prior Bellerophontes indicaret amores, illum apud maritum occultè defert, tanquam ab illo fuisset de stupro interpellata. Sed tamen Prætus nollens propria manu Bellerophontem perimere, ablegauit eum in Lyciam ad socerum Iobatem, literis illi nec-opinanti designatum facinus indicantibus datis. At Iobates adolescentem plurimis & maximis obiectans periculis, incolumemque atque inuictum semper euasisse cernens, re diligentius secum animaduersa, reperit tandem, meram hanc esse fallaciam, & calumniam. Non enim tantorum malorum cumulum viribus propriis superasset illæsus. Obtulit igitur illi Cassandram filiam in vxorem

vxorem, & regni partem. Verùm Bellerophon-
tes rebus feliciter gestis elatus, Pegaso insidens
in calum euolare statuit. Sed Iupiter id egrè fe-
rens, æstrum immisit Pegaso: vnde cecidisse Bel-
lerophontem fama est, cecidisseq; in Lyciæ cam-
po (qui ab huiusmodi euentu Aleius dictus est)
errasseque ibi claudum, & mancum, accepisseq;
Auroram dono ab Ioue equum illum, vt sine
labore mundi plagas celerius posset circumire.
Historia refertur ab Asclepiade. Hæc Scholia-
stes. Hesiodi tamen interpretes in Theogonia,
Chimæram sensu allegorico tres exponunt Rhe-
toricæ partes, Dicanicam seu iudicialem, Pane-
gyricam, seu demonstratiuam, Symbuleuticam,
seu deliberatiuam. Ita vt leo iudicij referat ge-
nus, quod exterreret, atque elingues. quodam modo
ex aduerso dicentes constituit. Chimæra verò
siue capra præferat laudationis typum: quia la-
sciuit latius tum qui dicit, tum qui audit. Draco
denique obtineat Symbuleuticum genus, quod
varium sit in primis, & longiori ad persuaden-
dum vtatur orationis tractu. Monstri mater ab
Hesiodo dicitur Echidna, quam nihil aliud esse
volunt quàm variam multiformemque mentis
vim, & multiplicibus implicitam spiris artem,
Chimærae instar ignis euomentem globos. Ait
Hesiodus in Theogonia Chimæram tricipitem
fuisse, capitæque habuisse leonis, capellæ, draco-
nis, citatque eadem Homeri carmina. Vnde li-
cet addubitare, vter eorum prior floruerit: quã-
uis ego Homerum antiquiorem credo. Cete-
rùm pro huius emblematis apertiore intelli-

*Chimæra
sensu alle-
gorico. quæ*

Echidna.

*Dubium
vter prior
fuit Home-
rus He-
siodo.*

*Chimære
figmentū,
quid signi-
ficet.*

gentia sunt, qui Chimære figmentum ad veritatem reuocent. Vnde inquit Cælius lib. 13 cap. 9. Est, qui chimæram esse putet vitiorum quandam varietatem, ac multiformem (perinde ac Chimæra est) vim, quam perimit Bellerophon, id est, vir bonus, prudensque, qui Bellerophon cuncupatur, hoc est malorum occisor. Nam ex dialecto τὰ χείληρα vocantur mala. Sed accipe iam quid de hac re Plutarchus sentiat in libello de Claris mulieribus, cum de Lyciis loquitur. Quod in Lycia, inquit, cōtigisse ferunt, & si fabulosum videatur, rumor tamen publicus confirmauit. Amy sodarus, vt ferunt, quem Lycij Isarem vocant, ex quadam Lyciorum colonia profectus Zeliā versus, plurimas Piratarum naues secum uehebat, quarum dux erat Chimarrus bellicosus homo, & manu strenuus, cætera ferox, & crudelis. Hic naui, cuius prora leonis pictura erat insignita: puppis verò draconis: Lyciorum regionem infestabat: atque ita, vt neque præternavigare tutum esset, nec vicinas vrbes incolere. Hunc Chimarrum, vt ferunt, occidit Bellerophon, persequens illum Pegaso: qui, vt coniecto, genus erat nauigij celerissimi. Sunt tamen qui dicāt Chimarrum fuisse montē quendam flammās & incendia ex sese eiectantem, cuius cineres per campos sparsi fructus, & arbores exsicarent. Bellerophonem verò montem excidisse sua prudentia, atque planū redegisse. Noraphis autem 4. lib. de Hercule narrat, fuisse aprum ingentem in Xantorū finibus, & fruges depopulantem, quem Bellerophon occiderit,

*Pegasus ge-
nus nauigij
celerrimi.*

Noraphis.

rit. quod mihi minimè videtur fabulosum. Hæc ex Plutarcho, sed conscisc.

Superare Chimæram. Chimæra, vt plurimorum *Chimæra*
est opinio, mons est Lyciæ, flammæ, vt Ætna *mons.*
eieciens, in cuius cacumine leones habitabant,
in medio propter pascua capræ: in radicibus ser-
pentes. vnde finxerunt Poëtæ monstrum esse eò
quòd flammæ euomat, caput & pectus leonis
habens, ventrem capræ, & draconis caudam. vi-
de Lucretium lib. 5. & Palepharum.

Et Lycij potuit. Lycia regio est minoris Asiæ, *Lycia.*
quam rigat fluuius Xanthus, alius ab eo, qui
Ilium præterfluit, dicta priùs Termille, vt tradit
Herodotus.

Sic tu Pegaseis. Pegasus, de quo antè diximus, *Pegasus*
dictus est, vt ait Homeri Scholiastes 6. Iliad. *vnde dicitur.*
ὅτι ἐκπεπίδωκεν ἐκ τοῦ Ἰόργωνος τραγίλα. Hoc est,
quòd salierit ex Medusæ collo, aut potius, vt ait
Hesiodus in Theog. ὅτι ὠκεανὸς παρὰ πηγὰς γένετο.
Id est, quòd apud Oceani fontes sit natus.

Petis æthera pennis. Æther, vt autor est Ari- *Æther*
stoteles, libro 1. de Cælo, cap. 3. ἀπὸ τοῦ αἰθέρος, *quid.*
id est, à semper currendo dicitur, cuius verba
sunt: Aetherem superum locum appellauerunt
à semper currendo, perpetuo tempore posita ap-
pellatione, cælum ipsum, stellæque omnisque sy-
dereæ compago intelligitur. Non, vt qui-
dam putant, quòd igneus sit, & in-
census, sed quòd cursibus rapi-
dis semper roretur.

* *

Vigilantia & custodia.

EMBLEMA XV.

Istantis quòd figua canens det gallus Eòì,
 Et reuocet famulas ad noua pensa manus:
 Turribus in sacris effingitur:ærea mentem
 Ad superos peluis quòd reuocet uigilem.
 Est leo: sed custos oculis quia dormit apertis:
 Templorum idcirco ponitur ante fores.

Oro A
 pollo.

EX Oro Apolline, ut mox ostendemus. Addit tamen Alciatus campanam & gallum ex communi usu. Obscurum est emblemata, & malè dispunctum in Codicibus, quos hactenus mihi contigit videre. Dicam tamen, quod sentio, liberum unicuique interpretandi campum relinquens. Titulus igitur huius epigrammaris est,

est, *Vigilantia & custodia*. Videamus ergo quo pacto hæc ex epigrammate eliciantur. Ac primum duplicem hinc depingit Alciatus vigilantiam, alteram corporis, mentis alteram. Corporis vigilantiam Gallus referat, qui homines ad labores solet excitare. Campana verò, quia mentem ad Deum excitat, symbolum interioris vigilantie contineat. Haftenus de vigilantia. Custodiam autem representet leo, qui apertis oculis solet dormire, tum sic structuram ordino: Gallus effingitur in sacris turribus, quod det signa instantis Eoi, & quod reuocet famulas manus ad noua pensa. Ærea peluis, scilicet, effingitur in sacris turribus, quod reuocet mentem vigilem ad superos. Sed leo custos est, quia dormit oculis apertis. Nunc aliqua verba percurramus.

Duplex vigilantia.

Leo custodiae signis.

Instantis Eoi. Hoc est matutini temporis. Eos enim, Græcè *ἠώς*, aurora est. Vnde Ouidius in Fastis, lib. 3. in fine,

Eos.

Tres ubi luciferos ueniens præmiserit Eos.
Sed pro pœseos studiosis pauca super hæc annotabimus. Vocalis *η* apud Græcos longa est: Latinique cùm Græcas voces huiusmodi transferunt *η*, in *e*, longum commutant, quod Ouidius fecit in carmine citato. Sed euenit aliquando vt Græcæ dictiones, quæ per *η* scribuntur, eædem & per *ε* enuntientur: quod hinc fit. Nam Græcè *ἠώς*, & *ἠός* dicitur. vnde Propertius lib. primo, vno disticho vtramque quantitatem est complexus,

ἠός & ἠός.

Siue illam Hesperis, siue illam ostendet Eois:

Vret & Eos, uret & Hesperios.

*Luciani de
Custo fab.*

Cariens det Gallus. Lucianus in Dialogo, qui inscribitur Somnium, seu Gallus, multa disserit de gallo, è quibus pauca ex Erasmi tralatione huc conieci, quia non sine iocunditate leguntur. Loquitur Micyllus in hunc modum ad gallum, Profectò & olim istiusmodi quiddam de vobis audieram, adolescentulum quempiam fuisse Gallum, Marti adamatum, atque huic Deo compotasse, collusitasseque & in voluptatibus gessisse morem. Itaque cùm Venerem adiret Mars, cum ea concubiturus, hunc Gallum vnà secum adduxisse. Quoniam autem Solem potissimùm metueret: ne si è sublimi conspexisset, Vulcano se proderet, foris ad ostium adolescentulum semper relinquere solitum, cuius indicio certior fieret, quando Sol emergeret. Deinde Gallum aliquando somno correptum excubias deseruisse inscientem: Solémque nullo præsentiente imminuisse Veneri ac Marti securè dormienti, propterea quòd confideret Gallum indicaturum fuisse, si quis interuenisset. Itaque Vulcanum à Sole edoctum, eos deprehendisse implicitos, atque irretitos his vinculis, quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porro Martem, simulatque dimissus est, indignatum aduersus Gallum fuisse, atque eum in auem transmutasse, iisdem armis, vt in capite, pro galea, cristam obtineret. Hanc ob causam quò vos Marti purgetis, cùm iam nihil opus, simulatque Solem exorientem sensistis, multò antè vociferari, atque illius exortum prænuntiare. Hæc Lucianus: & multa alia ibidem. Aristophanes in Fabula,

Fabula, cui titulus ὀπρῖβες, lepidam narrat fabellam, imperasse scilicet aliquando Gallum Persarum genti, (quare quoque auis Persica dicitur) vnde etiam tiaram gestat rectam, quod solis regibus erat concessum. Adeò verò formidolosum & durum imperium illud fuisse: vt nunc quoque gallis canentibus cuncti mortales, ceu multam reuerentes ad opera peragenda profiliant. Erasmus in adagio, Prius quàm Gallus iterum cecinerit, causas reddit, cur noctu canat gallus ex Plinio & Cicerone, atque aliis, quem vide.

Gallus dominatus Persarum genti.

Priusquàm gallus iterum cecinerit.

Turribus in sacris. Hoc est in templis. Apud nos Salmantica multis in nobilium turribus visitur huiusmodi effictus gallus: vt possimus faciliè inspicere, qua regione ventus inflet. Interroganti mihi cur potissimùm gallus huic inferuaret negotio, aliqui dixêre, proprium esse gallinaceorum rostrum ad ventum dirigere.

Cur galli præfigantur turribus.

Aerea mentem ad superos peluis. Peluis ærea dicitur campana. Alciatus lib. 8. Parerg. cap. 11. sic ait, Dubitabilior est alia quæstio, an immodici importuniquè campanarum peluium pulsatores officio iudicis compelli possint, vt cessent. Et sciendum veteribus non fuisse hunc morem, sed instar peluium fabricata hæc vasa campanas appellari cœptas, quòd ex Cápáno ere conflata essent. Vnde prouerbiū in loquaces & obstreperos, Dodonæum æs: quòd in Dodona duæ essent columnæ: in altera peluis ærea, in altera puer cum flagro peluim, vento impellente percutiens, vnde tinnitus in multas horas perd

Peluis ærea.

perdurabat. Iuuenalis,

Tot pariter pelues, tot tiutinabula credas.

Hæc Alciatus.

Orus A-
pollo.

Leo unde
dictus.

Est leo sed custos. Hoc totum sumpsit Alciatus ab Oro Apolline Niliaco, qui libellum de Hieroglyphicis notis Græcè composuit, cuius verba subiiciam, Vigilantem vel custodem cum voluissent significare, leonis caput pingebant. Solet etenim cum vigilat oculos habere clausos leo: cum verò dormit, apertos, quod quidem custodiæ signum est. Hinc symbolicè leones templorum claustris solent apponi, veluti custodes. Hæc Orus. Dicitur autem leo (nam Græcum nomen est) *περὶ τὸ λῶν*, quod est video: nam fera est perspicacissimi visus. De quo si plura cupis, vide Aristotelem de historia animalium, & Oppianum in 3. & 4. de venatione. Et Plinium Natur. histo. lib. 8. cap. 16. qui

asserit ibi, leones nunquam limis oculis
intueri: de oculis adaperitis non me-
minit Vide Calium Rhodigi-
num, lib. 13. cap. 8. & lib.

6. cap. 13.

* *
*

Sobriè

Sobriè viuendum, & non teme-
rè credendum.

EMBLEMA XVI.

Ne credas, ne (Epicharmus ait) non sobrius esto,
Hi nervi, humana membræque mentis erunt:
Ecce oculata manus credens id quod uidet. Ecce
Pulegium, antiquæ sobrietatis olus,
Quo turbam ostenso sedauerit Heraclitus,
Mulxerit & tumida seditione grauem.

Cicero epistola penultima lib. i. ad Atticum
sic citat hoc carmen, *Νῦν ε, καὶ μνήσασθαι*
ἀπὸ τῶν ἐν ἀνέροις φρονοῦντα ταῦτα, hoc est, Esto so-
brius, & memineris virum, qui sic sapiat, non
oportere re esse credulum. Sed quia Erasmus de-
prauatum esse versiculum testatur, eius verba
subiiciam

subiiciam ex adagio, Nemini fidas, nisi cum quo prius modium salis absumpseris. Idem admonet (inquit) illud Epicharmi, Νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν, id est, sobrius sis, ac memineris nemini confidere. Versus integer refertur apud Ciceronem lib. epist. ad Atti. 1. Atque ita tamen nouis amicitis implicati sumus, vt crebrò mihi vaser ille Siculus insusurret Epicharmus, cantilenam illam suam,

*Restitutio
versus E-
picharmi.*

Νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν ταῦτα νεῦρα τῶν φρενῶν. Sic enim carmen Trochaicum è vestigiis Codicum restituumus, ne quis temerè deprauet. Nam quod Νῆφε dixit, pro Νῆφε, & μέμνησο, pro μέμνησο, dialecti proprietates est. Cicero in libello de petitione consulatus, Quamobrem Epicharmion illud teneto, neruos atque artus esse sapientiæ, non temerè credere. Hactenus Erasmus. Vide item apud eundem paræmiam, Fiducia pecunias amisi. Vide Alciatum lib. 4. Parerg. cap. 8. circa finem.

Ne credas. Conuenit cum Epicharmi sententia Theognidis versiculus,

Πίστις καὶ γνήματα ὄλεσθαι, ἀπιστεῖν δὲ ἰσθαι.

Id est,

Fiso res perit, diffiso salua remansit.

Licet nemini fidere sit inhumanum, omnibus verò fidere stultum. Quare pulchrè Hesiodus,

Καὶ κασιγνήτω γέλως ὅππμαρτυρα θείδαι,

Πίστις δὲ ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστία ὄλεσθαι ἀνδράς.

Id est,

*Si quidquam cum fratre tibi est, testem adice rebus,
Subridens, nocuit non credere, credere semper.*

Seneca

Seneca epistola 3. lib. 1. vtrumque enim vitium est, & omnibus credere, & nulli.

Epicharmus ait. Epicharmus, vt ait Diogenes Laertius, Elothalis filius, fuit Pythagoræ discipulus. *Epicharmus.*

Ecce *occulata manus*. Verba Erasmi subscribam ex adagione oculatæ manus. Oculatas manus dixit Plautus, quæ promissa velint exhiberi re, non oratione promitti. Nā oculos habere, quibus videant exhibita, aures non habere, quibus audiant pollicitationes. Ita lena quædam in Asinaria adolescenti montes aureos pollicitanti, cum illa nihil commoueretur promissis: Semper, inquit, oculatæ nostræ sunt manus, credunt quod vident. vide adagium, Oculis magis habenda fides, quàm auribus. *Oculata manus quid.*

Pulegium antiqua. Pulegium Græcè γλήχων, id est, glechon seu glachon. Caterum pulegio stomachi vitia tolli, testatur Dioscori. lib. 3. cap. 31. Ναυτίαςε, inquit, καὶ δηγμὸς σπυδαχὲ μὲν ὀξυπεπτασθεῖσα παραμυθεῖται. Hoc est, nauseas & erosiones stomachi posca, (id est, vino, quod aceto & aqua temperatum est) lenit. Dixerat antè, hanc herbam esse λεπτήν, τικτήν, θερμαντικὴν, καὶ πεπτικὴν, id est, extenuatiuam, calefactiuā, concoctionis adiutricem. vide Græcum epigramma lib. 2. εἰς περσεύλην. quod ego sic verti. *Pulegium.*

Non Glechone Criton, ast sordidus æris odore

Vexatum stomachum sæpe dolore leuat.

Sedauerit Heraclitus. De Heraclito alibi sumus dicturi. Eius factum, cuius hîc mentionem facit Alciatus, vide apud Erasmus in Apotheg. lib.

*Heracliti
apophtheg-
ma.*

lib.8.& apud Commentatores Dioscoridis, in
 verbo, Glechon, & apud Cælium Rodiginum
 lib.13.cap 5 Sed & cur non Erasmi verba appo-
 nemus? Heraclitus philosophus in seditione ro-
 gatus, vt apud populum sententiā diceret, quo
 pacto ciuitas redigi posset in concordiam, con-
 scenso suggesto, poposcit calicem aquæ frigide,
 & paululum farinæ insperfit, mox de glechone
 admiscuit, id est vel pulegij syluestris, vel legu-
 minis genus. Dein epoto calice discessit. Nec
 verbum addidit: hoc pacto innuens ita de-
 mum ciuitatem carituram seditionibus, si repu-
 diatis delitiis paruo contenti esse assuesce-
 rent. Et hic Heraclitus suo respōdit
 nomini. Nam *σκιερός* dictus est,
 id est, tenebricosus. vide
 adagium, Tymbra
 victitans.

πñ

Πῶς παρῆλθον? τί δὲ ἔειπας? τί μοι δέον, ἔκτελέδω;

Quid excessi? quid admisi?

EMBLEMA XVII.

Italica Sanius sectæ celeberrimus autor

Ipse suum clausit carmine dogma breui,

Quò prætergressus? quid agis? quid omittis agendum?

Hanc rationem urgens reddere quemque sibi.

Quod didicisse græci uolitantum ex agmine fertur,

Arreptum gestant quæ pedibus lapidem,

Nec essent, neu transuersas mala flamina raptent,

Quæ ratione hominum uita regenda fuit.

ERASmus in adagio, Quò transgressus, laudat plurimum hunc versiculum: & merito. Nam si sic exerceremur quotidie, fieret utique ut meliores, imò sanctissimi euaderemus. Ait ta

Erasmus
immemor,
cuius esset
hic versio-
culus.

men Erasmus, se nescire cuius sit versiculus, quē apud Homerum non reperiāt. Inuenies tamen illum in aureis Pythagorē carminibus. Vnde Virgilius, siue quisquis ille fuit, qui carmen de viro bono composuit, præcipua sibi sumpsit. Atq; aliqua ex Pythagoricis versibus subiiciā:

Μὲδ' ὑπνον χαλαροῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσέειπα,
 Πρὶν τῶν ἡμετέρων ἔργων τις ἕκαστον ἐπιλθεῖν.
 Πῶν παρέβλεψεν; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον ἔν' ἐτελέεσθαι;
 Virgilius,

Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
 Omnia quàm longi reputauerit acta diei.

Quò prætergressus? quid gestū in tempore, quid non?
 Sic Horatius Satyra 4. primi Sermonū, ex persona sua docet quo pacto quis se ipso melior euadat. Inquit enim,

— Neque enim cū lectulus, aut me
 Porticus exceperit, desum mihi, rectius hoc est:
 Hoc faciens uiuam melius: sic dulcis amicis
 Occurrā: hoc quidam non bellè: nunquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum
 Compressis agito labris.

*Humana
 vite lapsus
 in tribus
 consistit.*

Versiculum verò ita explicat Erasmus,

Lapsus ubi, quid feci, aut officij quid omissum est?
 Omnis autem humana vitæ lapsus consistit in tribus. Aut cū secus facimus, quàm oportet: hoc est plus minúsve, quàm decet. Huic errori respondet illud πῶν παρέβλεψεν; aut facimus, quod omissum oportuit. Cui respōdent illa τί δ' ἔρεξα. Aut omittimus, quod factum oportuit, ad hoc pertinet extrema particula, τί μοι δέον ἔν' ἐτελέεσθαι & quę sequuntur. Refert eundem versum

sum Plutarchus in libello de curiositate.

Italica Samius. Pythagoram intelligit, qui Samius fuit, Demarati mercatoris locupletissimi filius, ut quidam aiunt, quanquam Diogenes Laërtius, multos, ex multorum sententia, illius numerat patres. Multas peragravit regiones discendi causa. Tandem Crotonem venit Italiae oppidum. Atque illa Italiae pars, ubi Pythagoras suum tradidit dogma, magna Græcia fuit appellata. Primus omnium μεταμύχων inuenit, id est, animarum de corporibus in corpora trāsium: ideoque vetuit carnibus vesci. De quo vide multa apud Ovidium libro vlti. Metamorpho. in princip. Et vide Politianum in Lamia. Diogenem Laërtium, Aulum Gellium lib. 1. cap. 9. & libro 17. cap. 21. & lib. 4. cap. 1. & Titum Liuium, lib. 1. ab vrbe cond.

Pythagoras Samius

μεταμύχων Pythagore.

Clausit suum dogma. Suum dogma, hoc est, totam suam Philosophiam breui carmine circumscripsit. Dogma verò dictio est Græca, sententiam, edictum, decretum, placitum, dicitur *ὁ δὲ νόμος*, quod est opinari. De dogmate vide plura in epistola 96. Senecæ.

Dogma.

Quod didicisse gruam. Plinius Naturalis histo. libro 10. cap. 23. hæc de gruibus tradit, Certum est, Pontum transuolaturas, primum omnium angustias petere inter duo promontoria Criu-metopon & Charambin: mox saburra stabiliri. Cum medium transferint, abiici lapillos è pedibus: cum atigerint continentem, è gutture harenam. Idem ait Solinus & Cicero 2. de Natura Deorum. Alciatus libro primo Parer-

Gruæ primum dentis.

gon, cap. 20. exponens locum Pollucis, sic ait, Metaphora à gruibus sumpta est, quæ in terram descendunt surripiedi alicuius lapidis causa, quem pede retinent, ut in alto volantes, eo demisso experiantur ex cadentis strepitu supra mare, an verò supra terram volitent, ut Suidas & Aristophanis interpretes in Apibus ostendit, &c. Contrarium tamen tenet Aristoteles, cuius hæc sunt verba, in libro de Natura animalium 8. cap. 12. Sed auium grues (ut dictum est) ex ultimis in ultima abeunt. Volant flatu secundo. Quod de lapide narrant, falsum est. Lapidem enim tenere eas fulmentum, quem ubi deciderit, accipere utilem ad auri probationem aiunt.

* *

Prudentia.

Aristoteles contrarium asseruit.

*Iane bifrons, qui iam transacta, futuraq; calles:
 Quiq; retro sanas (sicut & ante) uides.
 Tot te cur oculis, tot fingunt uultibus? an quòd
 Circumspectum hominem forma fuisse docet.*

Svmptum videtur hoc problema ex Plutar-
 schi problematis, licet historia de Iano sit no-
 tior, quàm ut Alciatum nostrum velimus adi-
 gere, ut alicundè compilauerit. Ianus Rex fuit *Ianus rex*
 Italiae, qui Saturnum ruris culturam edocuit. *Italia.*
 Templum Iani, ut author est Plinius, Numa
 Pompilius primus instituit. Verba Plinij sunt,
 lib. 34. cap. 7. Præterea Ianus geminus à Nu-
 ma Rege dicatus, qui pacis bellique argumen-
 to colitur, digitis ita figuratis, ut trecentorum

quingenta quinque dierum nota per significationem, anni, temporis, & cui se Deum indicaret. Hæc ille. Erasmus autem in prouerb. A fronte atque à tergo : hæc de Iano scribit: Antiquitas Ianium bifrontem fingens, regum prudentiam indicabat, quorum est, & præterita meminisse, perpenderéque, & futura prospicere. Quamobrem & diuinitati duas comites addebant, Anteuortam, & Postuortam, quas olim religiosè colebāt Romani, vt indicat Macrobius in Somnio Scipionis lib. 1. Vide etiam prouerbium, Alter Ianus. Multa Ouid. de Iano lib. 1. Fastorum, quæ causa breuitatis omisi illinc pete cur dicatur biceps, cur baculum dextra, clauemque sinistra contineat. Cur vocetur Patulcius Clusius, & alia multa. Effingebatur præterea Ianus quadrifrons, quòd quatuor mundi plagas maiestate sua còplecteretur, vel quòd quatuor habeat annus partes, ver, æstatem, hyemem, autūnum. Dicitur Ianus, quasi Eanus ab eundo. Ianus enim pro cælo & mūdo capitur, cuius munus est, & officiū semper ire. Vel dicitur à Ianua, vt videtur sentire Ouid. 1. Fasto.

Præsideo foribus cæli cum mitibus horis,

Et redit officio Iuppiter ipse meo.

Inde uocor Ianus.

Alij potiùs Ianuam à Iano dictam volunt : alij dictum Ianum ab hiando contendunt : quoniam chaos ipse sit teste Ouidio,

Me chaos Antiqui (nam sum res prisca) uocabant.

Vide Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 9. si plura de Iano cupis.

Iane

Ianus bifrons.

Anteuortam & Postuortam.

Ianus Patulcius & Clusius.

Ianus unde sic dictus.

Iane *bifrons*. Sic Virgilius in 7.

— Ianiq; *bifrontis* imago.

Ovidius *bicipitem* vocat.

Iane *biceps*, &c.

Quiq; *retro* *fannas*.

Alludit ad illud Persij Satyra 1.

O Iane à tergo, quem nulla Ciconia pinxit,

Nec manus auriculas imitata est mobilis albas

Nec linguae quantum sitiât canis Appula, tantum.

Vos ô Patrius sanguis, quos uiuere fas est,

Occipiti cæco, uenienti occurrite *fanna*.

Est porrò *fanna* idem quod *scomma* vel ludibrium, vnde *subfannare*, Hispanè *mosar*. Apud Cratinum (inquit Cælius Rhodiginus) *fannas* fatuum indicat. Vnde & *fanna* verbum Latinis frequens, puto, defluxit: etiamsi à sonitu Grammatici opinentur ductum.

Sana quid

An quòd *circumspectum*. Hæc non est interrogatio poëtis, aut oratoribus familiaris: nec enim hîc dubitat, aut dubitando interrogat. Sed modus loquendi est, Aristoteli in problematis peculiaris qui omnia proposita porblemata soluit per hanc particulam, an, vt suprà diximus.

Berosus Babylonius lib. 3. Antiquitatum scribit Noë alio nomine vocatum cælum, tributumque illi cognomen Ianus à Iain, quod apud Aramæos & Hebræos sonat vinum, à quo Ianus, id est, vinifer & vinosus: quia primus vinum inuenit: cuius vi & vapore ebrius effectus, cum minùs pudicè in terram cecidisset, Cham eius filius Magicus, & Veneficus (quem postea Aegyptus Saturnum Iuniorem coluit)

*Nec dictus
Ianus.*

*Cham ma-
gicus.*

patris virilia comprehendit, tacitéque submur-
murans carmine magico patri illufit, fimul &
illum sterilem perinde atque castratum effecit.
Neque deinceps Noë famellam aliquam facun-
dare potuit. Hinc orta fabula apud Poëtas, licet
tempora non conueniant.

Prudens magis, quàm loquax.

EMBLEMA XIX.

Noctua Cecropiis insignia præstat Athenis,

Inter aues sani Noctua consilij.

Armiferæ meritò obsequiis sacrata Mineræ est,

Garrula quo cornix cesserat antè loco.

EX fabula Ouidiana, quæ refertur 2. Meta-
morphos. quam quia longiusculè enarrat
Ouidius, breuitati consulens omitto. Hoc ta-
men

men in summa dicam, Coronidem è ministerio Palladis propter loquacitatem expulsam, in cuius locum successerit Niçtymene. Sed & adhuc imperfectus est Epigrammatis sensus, nisi pauca addantur ex prouerbiis. Noctua volauit, & Atheniensium inconсульта temeritas, & Vluas Athenas. Ea sunt huiusmodi: Cùm Neptunus à Minerua victus non posset Attica Regione potiri, iratus immisit illis *δυσβελίαν*, id est, leuia stultaque consilia. Hoc Minerua non mutauit, sed quod illi malè statuissent, illa in bonos exitus vertebat. Vnde natum prouerbum, Noctua volat: quoniam hæc auis sacrata est Mineruæ, & auspicata consiliis credebatur, eiusque volatus Atheniensibus erat victoriæ symbolum. Hinc factum est, vt Athenienses non solum in numis, tum aureis, tum argenteis noctuam insculperent: sed etiam in templorum foribus, & in portis vrbis, atque etiam in vexillis idem signum apponendum curauerint: vnde dictum est, Noctuas Athenas. Quod idem sonat, ac si dicas, in montem fers ligna. Habes cur noctua præstet insignia Athenis. Cur item dicatur sani consilij: ab effectu scilicet: quia eius volatus ratum & auspicatum consilium reddebat. Nam quod quidam referunt, verba illa sani consilij, ad fabellam Angeli Politiani, quæ est in fine Lamiæ de noctua & cæteris auibus, mihi sanè non placet: suum tamen cuique esto liberum iudicium. Illud magis mirandum est, quæ causa ductus Erasmus vertit Græcum prouer-

Noctua volat.

Athenienses noctuam ubique pingebant.

In Erasmus.

bium γλαύκας εἰς ἀθήνας. Vlulas Athenas, cūm vertendū fuisset Noctuas Athenas. Nam γλαύξ propriè noctuam significat: αἰγώλιος vlulam. Neque eadem est noctua cum vlula, quod ex Aristotele liquet. Præterea vlula quamvis inter aues nocturnas nominetur, solet venari picas: noctua mures, lacertos & huiusmodi bestiolas, ut idem est author. Plinius etiam lib. 10. cap. 12. Aristotelis verba transferens ait, Vncos vngues & nocturnæ aues habent, ut noctuæ, bubo, vlulæ. Vlula hispanè antillo, noctua, lechuza.

Phornu-
sus.

Sacrata Mineræ. Phornutus in lib. de Natu. Deor. causam reddit, quare noctuæ Mineræ sacra sic his verbis, οἱ δὲ δράκοντες καὶ ἡ γλαύξ δὲ τὸ ἐμφερές τ' ὁμοιωτῶν ἀνατίθενται ταύτῃ τῇ γλαυκῇ-
πιδίῃ. Id est, Dracones & noctua ei consecrati sunt propter oculorum similitudinem: siquidem ipsa glauca est.

Vide La-
miam Poli-
tiani.

Simultas
inter Corni-
cem & no-
ctuam.

Garrula quo cornix. Virgines silentium deco-
rat, garrulitas dedecorat, ut posterius dicemus: ideo cornix, quæ loquax est, ex Mineræ mini-
sterio fuit expulsa, Noctua verò ascita. Vide Ovidium loco citato. Est quoque magna simul-
tas inter cornicem & noctuam, ut inquit Ari-
stot. lib. 9. De historia animalium, cap. 1. Cornix meridie oua surripiens noctuæ, absumit, cūm non clarè interdiu noctua videat. Noctua con-
trà oua cornicis noctu exedit: estque altera in-
terdiu, altera noctu potentior. Sed die vel cæte-
ræ auiculæ omnes noctuam circūuolant, quod mirari vocatur, aduolantésque percutiūt. Qua-
propter

propter aucupes ea constituta auicularum genera multa & varia capiunt. Vide Ælium & Oppianum, de aucupio. Noctua, inquit Boccarius, ideo Mineruæ est attributa pulsa cornice, ut ostendatur, sapientem præmeditatione in obscuris seposita, noscere, uti & noctua videt in tenebris, & loquacitate, atque garrulitate repulsa, ut opere agat, loca, tempusque respicere. Fabula videtur ex vero traxisse originem. Nam Plinius de Cornice loquens ab Aristuri sydere, inquit, ad hirundinum aduentum notatur cum Mineruæ lucis, templisque raro, alicubi omnino non aspici, sicut Athenis. Vide Iustinum libro 23. in fine.

*Fabula ex
vero origi-
nem duxit.*

* *

Maturan

*Maturare iubent properè, & cunctarier omnes,
 Ne nimium præceps, neu mora longa nimis.
 Hoc tibi declaret connexum Echeneide telum,
 Hæc tarda est, uolitant spicula missa manu.*

A Ristoteles sexto *Moralium*, cap. 9. sic ait:
 Ad deliberandum autem multum tempo-
 ris sumunt, propterea quòd celeriter aiunt con-
 ficienda esse, quæ suscipimus, lentè capiendum
 consilium. Vnde sumpsisse videtur Salustius il-
 lud, quod in *Catilinæ* historia posuit. Nam &
 priusquàm incipias consulto : & ubi consulue-
 ris, maturè opus est facto. Quem locum Ioa-
 chimus

chinus Perionius diligens Aristotelis interpres sic censet posse melius legi (quoniam ex Aristotele est) antequàm incipias consulto : & vbi consulueris lentè, maturè factò est opus. Quæ quidem interpretatio plena est, & verbis Aristotelicis congruens. Sed tamen si verba Salustij, diuersa disputatione legas, integer constabit sensus sic, Antequàm incipias consulto, & vbi consulueris maturè, factò opus est. Multa in hanc sententiam clarorum virorum dicta poterant adduci : sed quia Erasmus in prouerb. Festina lentè, elegantissimè, quæ dici poterant, attulit, supersedebo. Vide etiam adagium, Antequàm incipias consulto.

Ioan. Perionius aliter legit.

Maturare iubent. Nigidius apud Macrobiū sexto Saturnalium cap. 8. Maturare, inquit, est : quod neque citius, neque serius : sed medium quiddam, & temperatum est. Sic & in frugibus, & in pomis, matura dicuntur, quæ neque cruda & immitia sunt, neque caduca & nimium cocta, sed temperata & adulta. Hanc interpretationem Nigidianam D. Augustus duobus verbis Græcis eleganter exprimebat. Nam & dicere in sermonibus, & scribere in Epistolis solitum ferunt : *μετὰ τὴν βέλτερον*. Per quod monebat, vt ad rem agendam simul adhiberetur & industriæ celeritas, & tarditas diligentia. Ex quibus duobus contrariis fit maturitas. Sic Neptunus apud Virgilium, iubet ventos maturare fugam, id est, vt ita discedant, tanquam fugiant : ita tamen fugiant, vt standi mediocritatem, seu maturitatem in regressu teneant, ne ipso discessu classi

Maturare.

ſu claſſi noceant, dum raptu nimio redeunt.
Hęc ex Macrobio Vide Aulum Gellium lib. 10.
cap. 11. Noct. Atti.

*Remora
vnde diſta.*

Hoc tibi declarat connexum Echeneide. ἐχένηϊς,
ἰδοὺ, id eſt, Remora, à remorandis nauibus, hoc
eſt, ἀπὸ τοῦ ἐχέναι τὰς νῆας. De qua ſic ait Ariſt.
lib. de Nat. Animalium 2. cap. 14. Remoram
errore nonnulli pedes habere prodiderunt: ex-
pes enim omnino eſt: ſed quoniam pinnas ha-
bet pedibus ſimiles: hinc fit, vt pedibus inſta-
re videatur. Piſciculus quidam eſt hæc, ſaxis
aſſuerus, in cibos non admittendus, nomen à
remorandis nauibus adeptus, vtilis ad iudicio-
rum cauſas, & amatoria veneficia, vt aliqui vo-
lunt. Vide Plinium lib. 9. cap. 25. Eſt autem
Echeneis piſciculus ſemipedalis longitudinis,
& quinque digitorum craſſitudinis, limaci ma-
gnæ ſimilis, vt idem Plinius aſſerit lib. 32. cap. 1.

Echeneis.

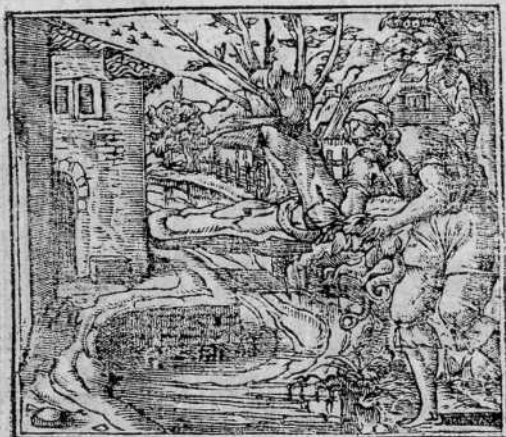
Secundùm verò Oppianum aſpectu an-
guillæ, forma turbinata, colore ni-
gro, ore acuto, qui & incur-
uatur vt hamus, in pe-
tris viuens.

* *
*

In

In deprehensum.

EMBLEMA XXI.

*Laudum quacunque fugis te persequor: at nunc
 Casibus in nostris denique captus ades.
 Amplius haud poteris vires eludere nostras,
 Ficulno anguillam strinximus in folio.*

EX adagio, τοῦ ἀπὸ τοῦ ἐν γένει. Vide Eras-
 mum, Folio ficulno tenes anguillam. Nihil
 ultra desiderabis ad explanationem emblematis.
 Vide Aristot. lib. 6. de histor. animal. cap. 16.
 Cal. Rhodig. lib. 18. cap. 1.

Custodien

Custodiendas virgines.

EMBLEMA XXII.

Vera hæc effigies innuptæ est Palladis: eius
 Hic Draco, qui dominæ constitit ante pedes.
 Cur diuæ comes hoc animal? custodia rerum
 Huic data: sic lucos, sacraq; templa colit.
 Innuptas opus est cura asseruare puellas
 Peruigili: laqueos undique tendit amor.

*Draco cur
 Minervæ
 simulachro
 appositus.*

SUmpsum ex peruulgata illa laude, quam Phidias meruit in Minervæ simulachro, cui draconem apposuit, veluti ambage tacita, innueret virgunculas peruigili cura indigere: ut pudor castus, illibatusque seruetur. Draco enim, ut paulò antè ex Phornuto retulimus, sacratus est Minervæ, & propter acrimoniam visus, unde nomen

de nomen habet, vigiliæ, custodiæque admodum accommodus. Dicitur enim draco *ἀράς* *ἄρα* *ἀράς* *ἀράς*, quod est videre, teste Macrobio, apud quem vide plura lib. Saturna. 1. cap. 20. Ad nominis etymologiam alludit Horatius in Satyris, cum inquit,

Draco unde dictus.

Cur in amicorum uitij tam cernis acutum,

Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Indicat & Virgilius *Æneid.* 2. dracones in tutela Palladis esse:

At gemini lapsu delubra ad summa dracones

Effugiunt, seu æq; petunt Tritonidis arces,

Sub pedibusq; Deæ, clypei q; sub orbe teguntur.

Custodia rerum. Inde celebres sunt draco *Hesperidum*, draco aurei *velleris*, draco *Marris Castalij fontis* custos *Cicero Philip.* 13. Qui domini patrimonium circumplexus quasi thesaurum draco.

Sic lucos sacra q;. Scribit *Strabo* lucos à poëtis templa *Deorum* vocari. Existimabantur luci religione quadam esse imbuti, utpote *Deorum* domicilia. Denique nullus erat lucus, ubi non adesset aliquod numen. Quod sensisse *Quidius* puto in illo versu *Metamorph.* 7. quamvis aliter explanent interpretes:

Lucus.

— per sacra triformis

Ille, Deæ, luoq; foret, quod numen in illo,

Iurat.

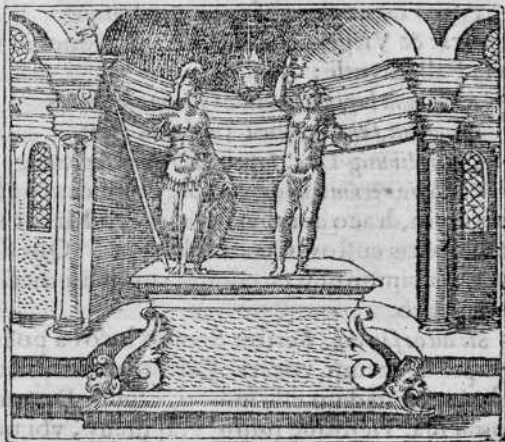
Ignorabat enim *Iason* quodnam numen in illo lucto coleretur: per illud tamen iurat, gnarus non posse lucum esse sine numine. Dicitur lucus à *luea* vocabulo *Aramæo*, quo *Hetrusci* uteban-

*Luens di.
Et ut à luea.*

tur, significatque senem & seniore, vt disputat
contra Quintilianum Ioannes Scopas in suis
Collectaneis.

Vino prudentiam augeri.

EMBLEMA XXIII.

Hæc Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
Templa tenent, soboles utraque uera Iouis.
Hæc caput, ille femur soluit : huic usus oliui
Debitus, inuenit primus at ille merum.
Iunguntur meritò: quòd si qui abstemius odit
Vina, Deæ nullum sentiet auxilium.

EX lib. 4. Epigram. Græcorum, ἐν ἀγάλματι
Διονύσου καὶ Περσέων Ἀθηνᾶς, id est, In statuam
Bacchi iuxta Mineruam. Hoc epigramma ver-
tit

tit Ioannes Sleidanus, sed quia minus Græcum
expressit, volui ego penè ad verbum vertere,
tantùm vt intelligantur Græca.

Viator. Quid tibi cōmune est cū Pallade, cui fera bella
Et cordi hastæ sunt? at tibi uina placent.

Bacch. Ne temerè, ô hospes, de diuis talia quæras:
Sed quibus hanc referā, discce maligne, deam.

Gloria bellorum chara est mihi: testis ad ortū
India perdomitum littore ab Oceani.

Et mortale genus nos ambo iuuamus: oliua
Hæc iuuat: at uitis dulcibus ipse botris.

Nec mea me ppter genitrix est passa dolores:
Patris ego solui semen, & ista caput.

Meritò igitur iunguntur eodem patre nati, sine
matre ambo, bellatores ambo: ambo duarū præ-

clarissimarum rerum inuentores, olei & vini.

Præterea poëtæ, qui Mineruam disciplinarum
deam colunt, sine Baccho frigida componunt

carmina. Vnde Horatius,
Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
Profiluuit dicenda.

Vinum δὲ τὸ οὐσίσεως, id est, emolumento, seu
iuuamine dictum existimant, iuxta illud Home-
ricum Iliados 6.

— οὐσίσει αἶνε πίνουσα. hoc est, iustiamen sen-
ties, si biberis. Hinc festiuè Niceratus nobili epi-
grammate,

οἶνος τοῖ χαρίεντι μέγας πείλῃ ἵππος αἰδῶς,
ὅδωρ δὲ πίνων καλὸν ἐτίμις ἑσπός.

Id est,
Iucundo sonipes uati est in carmine Bacchus,

Nam perit epota nobile carmen aqua.

Cur iun-
gatur Bac-
chus &
Minerva.

Vinū vnde
dictum.

Multa Homeri & aliorum poetarum possem as-
ferre testimonia, quæ mirum in modum vinum
extollunt. Sed ne hoc quoque nomine vinosus
arguar, qui à parentibus meis quasi hæreditario
iure acceperim, ut sim abstemius, tali munere
superfedebo.

*Author
abstemius.*

*Bacchus
vnde appel-
latus.*

Iacchus.

Hæc Bacchus pater. Bacchum ἀπὸ τοῦ βαχέειν,
quod est incondito ululatu (quo furentes Bac-
chæ agebantur) personare, deducit Eustathius
Homericus, deinde insertam literam κ, quo
expressio fieret immanioris soni. Eadem de cau-
sa Iacchus dictus est. *ιαχέειν* enim vociferari
significat. Bacchi natiuitatem & res gestas vide
apud Homerum in hymnis Bacchi, & apud
Ovidium in fine 3. Metamorph. Extant & Or-
phei hymni in eundem. Ouidij carmina de ortu
Bacchi hæc sunt,

Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo

Eripitur, patrioq; tener (si credere dignum est)

Insuitur femori, maternaq; tempora complet.

Pomponius Mela libro de Situ orbis 3. cap. 7.
de India sic ait, Urbium, quas incolunt, Nyfa
est clarissima, & maxima montium, Meros Ioui
sacer: famam hinc præcipuam habent, quod in
illa genitum in huius specu Liberum arbitran-
tur esse nutritum. Vnde Græcis autoribus, ut fe-
mori Iouis insutum dicerent, aut materia in-
gersit, aut error. Hæc ille. *μῆρος* autem, id est,
Meros coxam, seu femur significat: hinc dictus
est Bacchus à Poëtis Dithyrambus ἀπὸ τοῦ δύο
ἄρπεκ δίνας, id est, quod duabus ianuis exierit:
hoc est, utero Semeles, & Iouis femore. Plinius
eadem

*Meros.
Bacchus
Dithyram-
bus.*

eadem ferè, quæ & Pomponius narrat lib. 6. cap. 21. Necnon (inquit) & Nysam urbem plerique Indiæ adscribunt, montemque Merum Libero patri sacrum, vnde origo fabulæ Iouis femine aditum. Hæc Plinius. Phornutus autem in lib. de Natura Deorum, sic inquit. Insutus est femori Iouis, ut partus immaturus ad maturitatem & perfectionem veniret. Quod vinum pedibus (qui per femora significantur) calcatum ad perfectionem festinet. Prima enim botrorum digestio & concoctio non est vsui idonea: vbi autem pedibus calcati fuerint, promanat vinum, & perfectionem accipere incipit. Prima vini concoctio fit temporis ratione per calorem radiorum Solis feruente æstu. Secunda fit pedum ministerio per calcationem, qua vinum è botris elicitur, & exprimitur, quasi id necessariò femorum vi contingat. Hactenus Phornutus.

*Bacchus
cur insutus
femori Io-
nis fingi-
tur.*

Iunguntur meritò: quòd si qui abstemius. De hac sententia vidè Adagia, Non est Dithyrambus, si bibat aquam. Et, Aquam bibens, nihil boni parias. Quibus astipulatur Antiphanes poëta, qui bibere & viuere eadè in statera collocabat, sic,
Τὸ δὲ ζῆν ἀπὲ μοῖ τι δὲ: τὸ πίνειν φημι ἐγώ.
Dic mihi quid est viuere? bibere dico ego.

Prudentes vino abstinent.

EMBLEMA XXIIII.

Quid me uexatis rami? sum Palladis arbor:

Auferte hinc botros, uirgo fugit Bromium.

E Pigramma Græcum, unde hoc desumptū
fuit, sic habet:

Παλλάδος ἀμὲν φυτὸν, ἑρμύνης τε μεθιέει κλῆνες
αἰρετέας βότρυας, παρθένος ἔμεθ' ὕα.

Huc allusit Politianus,

Quid me implicatis palmites

Plantam Mineræ, non Bromij?

Procul racemos tollite,

Ne uirgo dicar ebria.

Oliua vitis coniunctionem & societatem de-
precatur. Videtur autem hoc epigramma ex
aduerso

aduerso cum præcedenti pugnare: nam quantæ cum Pa lade & Baccho intercedit familiaritas: tantum inter oliuam & vitem dissidium interuenit. Sed si aduertas titulum malè collocatum esse, nulla est discrepantia. Epigramma enim Græcum atque Latinum de virginibus tantum agunt, quibus vinum dandum non est. Vinum enim iuxta prouerbiū lac Veneris dicitur. Mutandum igitur lemma sic, Virgines vino abstinent. Multa nobis præcipiunt scriptores & sacri & prophani de vini vſu, & eius incommodis. Sed ne omnia silentio prætereamus, videamus breuiſſimè quid magni viri de vino sentiant. Ac primū quidem à finitione Græci vocabuli ordiamur. οἶνος (inquit Plato in Cratylo) οἷον τὸ οἰσέως τὸν ποθν. ἐμπιπλᾶν, hoc est, vinum dicitur ab eo, quòd existimatione ac opinionum vanitate mentem oppleat. Et Plutarchus de tranquillitate animi, Vini & carniū plenior vſus, corpus quidem validum, athleticæque firmitate facit: animum verò imbecillum, & fragilem. Et Ouidius,

*Titulus Emblematis
malè legitur.*

*Vinum lac
Veneris.*

*Vinum γυν.
de dictum.*

Nox & amor uinūque nihil moderabile suadent:

Illæ pudore uacat, Liber amorque metu.

Propertius,

Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,

Vino sæpe suū nescit amica uirum.

Virgilius in Opusculis,

Nec Veneris, nec tu uini capiaris amore,

Vno nanque modo uina Venusq; nocent.

Vt Venus enervat uires, sic copia uini

Et tentat gressus debilitatq; pedes.

Multos cæcus amor cogit secretâ fateri:

Arcanum demens detegit ebrietas.

Bellum sæpe parit ferus exitiale Cupido:

At Lapithas bello perdis Iacche graui.

Sum Palladis arbor. Hæc carmina ex Auieno se
transtulisse Perottus testatur:

Perotti car
mina de ar
bor. diis di-
catis.

Olim quas uellent esse in tutela sua

Dini legerunt arbores: quercus Ioui,

Et myrtus Veneri placuit: Phœbo laurus,

Pinus Neptuno: populus celsa Herculi.

Minerua admirans quare steriles sumerent,

Interrogauit causam: Dixit Iuppiter;

Honorem fructu ne uideantur uendere.

At me Hercules, inquit, quod quisque uoluerit,

Oliua nobis propter fructus est gratior.

Tunc sic Deorum genitor atque hominum sator,

O nata meritò sapiens dicere omnibus,

Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria.

Oleum cur
Minerua
donum.

Sum Palladis arbor. Oleum, inquit Phornutus, mu-
nus est, quod mortalibus dedit Minerua. Ideo
autem Mineruæ donū esse creditur, quòd sem-
per in virore sit, glaucūque colorem præ se fe-
rat Oleum adulterari nequit per alium humo-
rem: verū semper in sua synceritate persistit.
Itaque non dissimile virginitati est. Virgo cre-
ditur Pallas, ut inquit Ponticus Heraclitus, quia
ἀφ' ἑωυτῆς αἰεὶ τὸ φρόνημα, id est, Nunquam conse-
nescit prudentia, neque vlla inficitur labe.

Botrus.

Auferte hinc botros. Βῆτος, uos. declināt Græci,
racemum significat.

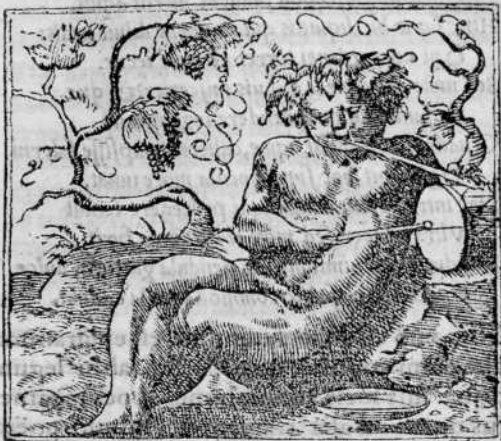
Bromius
cur dictus
Bacchus,

Virgo fugit Bromium. Bromius dictus est Bac-
chus à tonitru, quod in eius natiuitate con-
tigit.

tigit. Βρονταω enim tonitruum significat. Vnde Bron-
tes ille Gigas Vulcani famulus dictus fuit. Vel
dicitur à βρέμω, quod est instrepo.

In statuam Bacchi.

EMBLEMA XXV.

DIALOGISMVS.

Bacche pater, quis te mortali lumine nouit?

Et docta effinxit quis tua membra manu?

Praxiteles, qui me sapientem Gnosida uidit:

Atque illo pinxit tempore qualis eram.

Cur iuuenis, teneraque etiam lanugine uernat

Barba, queas Pylum cum super are senem?

Muneribus quandoque meis si parcere disces

Iunior, & forti pectore semper eris.

Tympana non manibus, capiti non cornua desunt:
 Quos (nisi dementis) talia signa decent?
 Hæc doceo, nostro quod abusus munere sumit
 Cornua: & infantis mollia sinistra quatit.
 Quid uult ille color membris penè igneus? (omen
 Absit) an humanis ureris ipse focis?
 Cum Semeles de uentre parens me fulmine traxit
 Igniuomo: infectum pulcre mersti aquis.
 Hinc sapit hic, liquidis qui nos bene diluit undis:
 Qui non ardenti torret ab igne iecur.
 Sed nunc me doceas qui uis miscerier? & qua
 Te sanus tutum prendere lege queat?
 Quadrantem addat aquæ, calicem sumpsisse falerni
 Qui cupit, hoc sumi pocula more iuuat.
 Stes intra heminas: nam qui procedere tendit
 Ultra: alacer, sed mox ebrius inde furit.
 Res dura hæc nimium, sunt pendula guttura, dulce
 Tu fluïs. Heu facile commoda nulla cadunt.

Non vno ex loco sumptum est epigramma:
 multa enim continet quæ sparsim alibi legun-
 tur, quæ suis locis annorabimus. Locum tamen
 prius quàm ad alia transeo ex Eubulo poëta,
 quem citat Athenæus, apponā: De Bacchi Cya-
 this, qui mirificè Bacchi virtutes exprimit. Lo-
 quitur ipse Dionysius,

Τρεῖς γὰρ μόνος κρατῆρας ἐγκεραννύω,
 τοῖς ἐν φρονέσιν, ἢ μὲν ὑγείας ἕνα,
 ὃν πρῶτον ἐκπίνουσι. ἢ δὲ δεύτερον,
 ἔρωτ' ἢ ἡδονῆς τε. ἢ τρίτον δ' ὕπνου,
 ὃν εἰσιπυῖοντες οἱ Ὀφροὶ κεκλημημένοι,
 οἰκαδὲ βασιλεύουσιν. ὃ ἢ μὲν τέταρτον

Eubulus
 poëta.

ὅκ' ἐτ' ἀμέτερός ἐς', ἀλλ' ὕβρεως πέμπτος βοῆς.
 ἔκτ' δὲ κῶμων. ἑβδόμ' ὑπωπίων.
 ὄγδο' δὲ κλύτορος. ὁ δὲ ἑννατ' χολῆς.
 οὐκατος δὲ μανίας. ὥς κ' αἰβάλλειν ποιεῖ.
 πολὺς γὰρ εἰς ἐν μικρὸν ἀγγεῖον χυθεῖς,
 ὑποχελίζει πάντα τῶς πεποικότητας.

Quos versus sic vertit Ferdinandus Sanctius *Ferdinandus Sanctius frater*
 frater, laborum meorum comes iucundissimus.

Tres namq; solos bibere crateres meri
 Suadeo disertis, sanitatis misceo
 Primum: secundum uero amoris ac ioci:
 Dulcia soporis dona prebet tertius:
 Quem perbibentes, sobrij si dici auent,
 In tecta gressus dirigant. Quartus tamen
 Omnino non meus est: quia est iniuriæ.
 Quintus refert clamorem: at ebrium arguit
 Sextus: laceffit septimus: lites mouet
 Octauus: ira nonus est: decimus furit,
 Et tela torquet: nanque paruum in uasculum
 Effusa uini copia euertit uirum.

Praxiteles qui me. Praxiteles statuarius fuit nobilissimus, de quo multis in locis Plinius in historia naturali. lib. 24. cap. 8. *Praxiteles.*

Rapientem Gnosida. Postquam Theseus (ut retulimus) Minotaurum occidit, Ariadnem Minois filiam rapuit, quam in insula Naxo, (quæ Baccho sacra est) periurus reliquit. Hanc postea Liber rapuit, Liberamque vocauit, ut ait Ouidius. Gnosus autem urbs est Cræta præcipua. Expone igitur, Gnosida, id est, Ariadnem. *Gnosus.*

Nestor.

Pylos.

Nestorea
senectia.Porphy-
rius.

Queas Pylium cum superare. Nestorem intelligit, qui Rex Pylij fuit. Est autem Pylos oppidum in Peloponneso in Mesenia versus occidentem à Neleo conditum. Porro Nestorea senectia iam in prouerbiū abiit de viuacibus senibus. Sed non tot annos vixisse Nestorem, quot vulgò creditus est, facilè coniciet quiuvis ex Quæstionibus Porphyrij, super Homerum, cum disserit quid sit *γεία*. Est verò *γεία*, spatium triginta annorum, id est, pariendi ac generandi perfectius spatium, quod annorum triginta periodum conficit. Quo nomine sexagesimum attingens annum, duas videtur vitæ implere *γείας*. Si verò ultra pergat, in tertia iam utique recensebitur. Quod de Nestore cecinit Homerus,

τῷ δ' ἦδη δύο μὲν γείαι μερόπων αἰθεράων
ἐφ' ἰαδ', οἱ πρόθεν ἄμα πράφεν ἦδ' ἐγίαιτο.
ἐν πύλῳ ἠγαθήν, μετὰ δὲ τριτάτῃσιν ἄνασσει.

Id est,

Huic iam due quidem ætates mortalium hominum
Defecerāt, qui cū ipso antea simul nutriti sunt & geniti.
In Pylo diuina, cūque tertijs regnabat.

Quo in loco Commentator ait, ἰστέον ὅτι οἱ παλαιοὶ τὰς γείας ἐψηφίζον ἔων τριάνοντα. Hoc est, Sciendum est, quòd veteres geneas numerabant annorum triginta. Eadem & Censorinus scribit in lib. de die natali. & Plutarchus de oraculorum defectu. Herodotus in Euterpe. Nam tres virorum progenies centum anni sunt. Tertia quoque *Odyss.* repetit Homerus Nestoris ætatem. Huius opinionis est Acron super Horatium,

Acron
Comment.
Horatij.

ratium, Carminum 2. Ode 9. Nam quod cecinit Ovidius in 12. Metamorph.

— Vixit

Annos hos centum, nunc tertia uiuitur ætas.

fabulosè potiùs dixit, quàm historiæ veritatem sequutus: nam ait in 8. eiusdem operis, Nestorem primis in annis & Tyndaridas, Pirothoum & Theseum, Peleum, & Laërtem aliòsque complures simul coisse, ut aprum Meleagricum occiderent. Atqui Helenam rapuerat Theseus, quamuis senex pusillam, auctore Plutarcho. Præterea uiuebat Laërtes post reditum Vlyssis, vigesimo post captam Troiam anno. Denique ne pluribus agam, sic Nestorem peruenisse ad tertiam ætatem intellige. Prima fuit, quando Hercules Pylum oppugnauit. Secūda, quæ inter illud tempus, & Troianā expeditionē intercessit. Tertia, quando pugnabat in Troiano bello.

Quomodo sit intelligendū Nestorem vixisse tres ætates.

Tympana non manibus. Tympanum instrumentum erat ex vna parte membrana clausum, intus vacuum, quod baculo pulsatur: vti eo solebant in sacrificio matris Deorum. Huic simillimum esse videtur instrumentum illud, quo Æthiopes nunc vtuntur in nostra Hispania, præcipuè in locis maritimis. Est quoque tympanum, instrumentum quo saxa subuehuntur, alio nomine *γρῦνός*, id est, grus. Hispanè, grua.

Tympanū.

Hoc docet nostro. Dicitur Bacchus habere cornua, eò quòd qui adbibit paulò plus, si soluat acuta verbera linguæ, liberius notum, ignotumque ferit, & arcana siqua tacenda suscepit, effudit nullo delectu. Horatius,

Baccho cur cornua.

Et addis

— Et addis cornua pauperi. Et Ovidius,
Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua sumit.

Festus Pompeius libro 3. Cornua, inquit, Liberi patris simulachro (quem inuentorem vini dicunt) eò quòd homines nimio vino truces fiūt. Vnde meritò Liber dicitur Bacchus, quòd homines à curis liberet. Et græcè Lyæus à λύειν, quod est soluere.

Sistrum.

Et insanus mollia sistra quatit. Sistrū græca dictio est, *τρίστρον* à *στρίων*, quatio: crepitaculum significat, vt ait magnus Etymologicus. Dicitur & *σίστρον* per 1. Mollia sistra dixit, nò tam ob id quòd sistra sint re ipsa mollia, quàm quòd homines red dant molles, & effæminatos.

*Bacchus vi
ignis partu
expulsus.*

Quid uult ille color. Phornutus in lib. de natu. Deor. sic ait. Dicitur Bacchus vi ignis partu esse expulsus: quo significatur vini calor & potentia, quæ homines incendit atque inflammat. Habet enim vinum (vt testantur poëtæ) æquale cum igne robur. Hæc ille.

Cum Semeles de uentre. Hunc versiculū cū tribus sequentibus ex lib. 1. Epigrammaton Græcorum excerptit Alciatus tit. *τὸ σῆμα*. tetrastichū græcum cum latina versione ex Chiliadibus pete, in adagio, Perdidiſti vinum infusa aqua.

Quadrans.

Quadrantem addat aquæ. Quadrās est tertia pars assis: sumitur pro vase, quod tres cyathos contineat. Si vis (inquit) sumere calicem vini meri, adde illi tres aquæ partes. Calicem autem pro cyatho posuit. Cyathus autem idem est, quod vncia: sicque cōstabit sensus iuxta Hesiodi præceptionem, qua ad frugalitatem adhortatur homines

Cyathus.

mines

mines, lib. 2. Georgicon,

Κρήνης τ' αέναν καὶ ἀπορρύττε ἥτ' ἀθόλωτος.
Τρίς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέταρτον ἵεμεν εἶναι.

Id est,

Fontibus ex liquidis semperque fluentibus adde
Tres lymphæ partes, uini non amplius unam.

Hunc miscendi modum non attigit Erasmus in
proverbio, Bibe quinq; aut tres, aut ne quater.
quem vide. Neque Cælius Rhodiginus lib. 28.
cap. 39. quâuis multa vterque de vini sympho-
niis ad aquam doctissimè disputauerint. Est &
epigramma Græcum Hesiodicæ sententiæ con-
ueniens incerti authoris,

Βάκχε μέτρον αἰεῖσον ὀμνησολὺ μηδ' ἐλαχίστον.

Εἴσι γὰρ ἢ λύπης αἴτιος, ἢ μανίης.

Χαίρει κιννάμυθος τρισὶ Νύμφαις τέταρτος αὐτός.

Τῆμος καὶ θαλάμοις ἐστὶν ἐτιμώτατος.

Εἰ δὲ πολὺς πνέυσσειν ἀπέσραπται μὲν ἔρωτα,

Βυπτίζεται δ' ὑπὸν γέροντι τ' θανάτῳ.

Ursinus,

Sumere nec nimium Bacchi ualet optimus usus,

Nec minimum: hinc mæror prouenit: inde furor.

Quartus et ipse tribus Nymphis miscerier optat,

Tunc quoque sic thalamis conuenit ille magis.

Sin nimius spiret, placidos auertit amores,

Atque sopor morti proximus inde uenit.

Stes citra heminas. ἡμῖν dimidiū Sextarij signi-
ficat, Hispanè, Vn quartillo ferè. De qua ita Pri-
scianus, siue Q. Rhemnius Palæmon,

At cotylas quas, si placeat, dixisse licebit

Heminas: recipit geminas sextarius unus.

Qui quater assumptus sit Graio nomine Chœnix.

Gramen.

Gramineam Fabio patres tribuere corollam,
 Fregerat ut Pœnos Hannibalémque mora.
 Occulit inflexo nidum sibi gramine alauda,
 Vulgò aiunt, pullos sic fouet illa suos.
 Saturno Martique sacrum, quæ Glaucus adeo
 Polybides, sacius creditur esse Deus.
 His meritò arguitur modis tutela salusque,
 Herbæque tot vires hæc digitalis habet.

cap. 3. 4.
 & 5.
 Corona
 graminea.

EX Plinio lib. 22. natur. histo. qui sic de graminea corona loquitur: Corona quidē nulla fuit graminea nobilior in maiestate populi terrarum principis, præmiisq̃ gloriæ. Gēmatæ & aureæ, vallares, murales, rostrate, ciuicę, triumphales:

phales: post hanc fuere, suntque cunctæ magno intervallo, magnaque differentia. Cæteras omnes singuli, & duces ipsi, imperatoresque militibus, aut aliquando collegis dedere, decrevit in triumphis Senatus cura belli solutus & populus otiosus: graminea nunquam, nisi in desperatione suprema cõtigit: nulli nisi ab vniuerso exercitu seruato decreta. Cæteras Imperatores dedere, hanc solam miles Imperatori. Eadem vocatur obsidionalis, liberatis obsidione, abominandoque exitio totis castris. Quod si ciuicæ honos, vno aliquo ac vel humillimo ciue seruato, præclarus, facerque habetur: quid tandem existimari debet, vnius virtute seruatus vniuersus exercitus? Dabatur hæc viridi è gramine, decerpto inde, vbi obsessos seruasset aliquis. Nanque summum apud antiquos signum victoriæ erat, herbam porrigere victos, hoc est, terra & altrice ipsa humo, & humatione etiam cedere. Quem morem etiamnum durare apud Germanos scio. & infra: Data est & à Senatu, populoque Romano (qua claritate nihil equidem in rebus humanis sublimius duco) Fabio illi, qui rem omnem Romanam restituit non pugnâdo. Nec data cum Magistrum equitum, & exercitum eius seruasset: tunc satius fuit nomine nouo coronari, appellatum patrem ab ijs, quos seruauerat: sed quo dictum est, consensu honoratus est, Hannibale ex Italia pulso. Quæ coronâ adhuc sola ipsius imperij manibus imposita est: & quod peculiare ei est, sola à tota Italia data. Hæc Plinius. Vide etiam Aul. Gel-

Obsidionalis.

Herbam porrigere.

Q. Fabij Max. coronâ gram.

lium lib. 5. cap. 6. Vitā Q. Fabij Maximi latè narrat Plutarchus: pugnam eius cum Hannibale pulchrè describit Liuius lib. 2. Decadis 3. Et alij multi. Dictus fuit cunctator, propterea quòd cunctando restituit Rempub.

*Q. Fabius
dictus cun-
ctor.*

Alauda.

Occulit inflexo. Alauda parua est auicula, quæ in summitate capitis apicem habet. dicitur etiā galerita, vt testatur Plinius lib. 11. cap. 37. Cuius propterea hic fit mentio, quòd legio militum dicatur alauda.

*Gramen cur
Saturno sa-
cratum.*

Saturno Martique sacrum. Quare gramen sit Saturno sacrum, non memini me legisse. Coniectura tamen ducor, Saturno sacrum esse gramen, propter nimiam viuacitatem, quam huic herbæ peculiarem tribuunt poëtæ. Dicitur enim ab his viuax gramen, & inexpugnabile. Cui meæ opinioni concinit celebratum in Hispania prouerbiū, *Mas uicio que la gramma.*

*Viuax gra-
men cur di-
ctum.*

Marti etiam sacrum est, quia ex gramine ortus esse creditur. Neque absurdum fuerit, eius natiuitatem recensere pulcherrimis Ouidij versibus. Quinto igitur Fastor. sic loquitur Flora:

*Ouidius de
martis ortu.*

Mars quoque, si nescis, per nostras editus artes:

Iuppiter hoc ut adhuc nesciat usque precor.

Sancta Iouem Iuno, nata sine matre Minerva:

Officio doluit non egiſſe ſuo.

Ibat ut Oceano quereretur facta mariti:

Reſtitit ad noſtras feſſa labore fores.

Quam ſimul aſpexi, quid te, Saturnia, dixi

Attulit? exponit, quem petat illa locum.

Addidit & cauſam. Verbis ſolabar amicis.

Non, inquit, uerbis cura leuanda mea eſt.

Si pater

Si pater est factus, neglecto coniugis usu
 Iuppiter, & solus numen utrunq; tenet:
 Cur ego dessem fieri sine coniuge mater?
 Et parere intacto dummodo casta uiro?
 Omnia tentabo latis medicamina terris:
 Et freta tartareos excutiamq; sinus.
 Vox erat in cursu, uultum dubitantis habebam.
 Nescio quid Nymphæ, scire uideris, ait.
 Ter uolui promittere opem: ter lingua retenta est.
 Ira Iouis magni causa timoris erat.
 Fer precor auxilium, dixit, celabitur autor:
 Et Stygiæ nomen testificabor aque.
 Quod petis Olenis, inquam, mihi missus ab aruis
 Flos dabit: est hortis unicus ille meus.
 Qui dabat, hoc dixit, sterilem quoque tange iuuenca:
 Mater erit: tetigi: nec mora, mater erat.
 Protinus hærentem decerpst pollice florem.
 Tangitur, & tacto concipit illa sinu.
 Iamque grauis Thracem, & leua Propontidos intrat:
 Fitq; potens uoti: Marsq; creatus erat.
 Qui memor accepti per me natalis, habeto
 Tu quoque Romulea, dixit, in urbe locum.
 Quo in loco Antonius Constantius Fanensis,
 Huic Deo, inquit, gramen consecratum dicunt,
 quòd id ex humano cruore procreetur. Hæc ille.
 Poterit & physica huius rei ostendi ratio. Nam
 quoties castra locantur, seligitur ad id expedi-
 tus locus, non exaratus: ob idque sæpius in gra-
 mineis campis collocantur, qui ab agricolis sper-
 nuntur: propterea quòd gramen valde serpat &
 propagetur, humorémque omnem ebibat. Vn-

Physica
ratio.

de pulchrè cecinit Ouid. lib. Metamorph. 5.

— Lolium tribuliq; fa'igant

Triticæ messes, & inexpugnabile gramen.

*Gramen
quid ha-
beat com-
mune cum
Marte.*

Nomen etiam graminis videtur aliquid habere cum Marte commune. Dicitur enim gramen à gradiendo, quemadmodum & graduius.

Quo Glaucus adeso. Glauci fabulam narrat Ouidius lib. Metamorph. 13. in ipso fine. Et Erasmus latè in Prouerbio, Glaucus comessa herba.

*Glauci fa-
bula.*

Polybides. Glaucus, vt narrat Commentator Apollonij in primo Argonaut. in fine libri, Anthedonius fuit piscator *πολύβητος*, id est, Polybi filius. Alius fuit Glaucus Minois filius. De quo talis refertur fabula: Glaucus Minois & Paphiaes filius cùm murem persequeretur, in dolum melle plenum incidit, quem cùm parentes quærerent, Apollinem sciscitati sunt de puero, quibus Apollo respondit, Monstrum vobis natum est, tribus coloribus: quòd si quis vobis indicauerit, cui rei in agro monstrum hoc sit simile: ille vobis filium reddet. Minos sorte audita, cœpit monstrum à suis quærere: cui dixerūt, natum esse vitulum, qui ter in die colorem mutaret per quaternas horas: primò esse album, secundò rubeum, deinde nigrum. Minos autem ad monstri ænigma soluendum augures conuocauit: inter quos Polyidius Carani filius Argolicus dixit, monstrum simile esse in agris fructui mori siue rubi. Nam primum albus est, deinde ruber, cum permaturuit, niger. Tunc Minos ait ex Apollinis responso, filium mihi resti-

*Responsum
Apollinis.*

Polyidius.

tuas

tuas oportet. Quod Polyidius dum auguratur, vidit noctuam in cella vinaria apes abigentem, accepto augurio, quæsiuit puerum in dolio mellis, regique tradidit. Cui Minos, corpori, inquit, inueto spiritum restitue. Quod Polyidius cum negaret posse fieri, Minos iussit illū simul cum puero in monumento includi, & gladium apponi. Cum essent inclusi, draco repente ad corpus pueri processit: at Polyidius sibi timens accepto gladio, draconem interemit. Cum superueniret & dracana, vidissetque draconem mortuum, herbam attulit quandam, qua tactus draco, spiritum recuperauit. Id cum vidisset Polyidius, similiter fecit in puero: cumque ambo vociferarentur intus in monumento, quidam præteriens Minoi nunciauit, qui monumentū iussit aperiri: sed nec etiam sic Polyidium dimisit, ut abiret in patriam, nisi prius Glaucum doceret artem illam vaticinandi qui quidem docuit artem: sed iam iam abiturus iussit, ut Glaucus in os ipsius Polyidij inspueret. Quod Glaucus cum fecisset, artem edoctam perdidit. Hæc ex Zetze in Lycophronem, & Hyginio. Fuit & alius Glaucus Sisyphi filius, qui in Bœotia iuxta Potnias dilaceratus fuit ab equabus suis, quas à Venere arcēbat, ut velociores in quadrigis essent. Alij aliter referunt. Hinc iam versiculi Ouidiani in Ibin nihil habebunt obscuritatis,

Herba mirabilis.

Alius Glaucus.

Versus Ouidij clari sumus.

Potniadum morsus subeas ut Glaucus equarum,

Inq; maris saltas Glaucus ut alter aquis.

Vtq; duobus idem dictis modò nomen habenti

Præfocent anime Gnosis mella uiam.

His meritò arguitur. De graminis virtute multi multa loquuntur. Plinius verò postquam multa de gramine dixit lib. 24. cap. 19. hæc addit, Sunt qui & aculeatum gramen vocent trium generum: cùm in cacumine aculei sunt plurimum quini, dactylon appellant: hos cõuolutos naribus inserunt, extrahuntque sanguinis cendi gratia. Altero, quod est acizoo simile ad paronychia, & pterygia vnguium: & cùm caro vnguibus increuit, vtuntur cum axungia. Ideo dactylon appellant, quia digitis medeatur. Tertium genus dactyli, sed tenuis, nascitur in parietinis, aut tegulis. Huic caustica vis est. Sistit vlcera, quæ serpunt. Gramen capiti circumdatum, sanguinis è naribus fluxiones sistit.

Titulus emblematis emendatur.

Titulus emblematis non mihi placet. Quorsum enim gramen, quod ad aliud est, apponatur pro lemmate, ac non potiùs illud quod per gramen significatur? Repone igitur in titulo, Tutela & salus.

Neque

Neque verbo neque facto quenquam
lædendum.

EMBLEMA XXVII.

*Assequitur, Nemesisq; uirum uestigia seruat,
Continet & cubitum, duræque fræna manu.
Ne malè quid facias, nèue improba uerba loquaris:
Et iubet in cunctis rebus adesse modum.*

EX lib. 4. Epigrâ. Græco. ἐπὶ τῇ Νεμέσει.
Refertur tamen epigramma Græcum ab Erasmo in prouerbio, Adrastia Nemesis. Quapropter huc non apponam: quia multa ibi disserit Erasmus. Hoc autem emblemata vulgò sic depingitur: ut sinistra manus Nemesis frænum contineat ad compescendam loquacitatem: dextra verò manus cubitum sinistræ teneat apprehen-

sum, ne malefacta queat exercere Sed si ego essem in hac sententia de cubito compresso, non sic pingendam putarem Nemesis: sed versa vice: ut frænum haberet in dextra, cuius cubitus sinistra premeretur: dextra enim agimus quidquid siue boni siue mali agimus. Nisi rursus ob iicias sinistram malefactis attribui, dextram benefactis. Sed tamen his omisis, ego potius in hac sum sententia, ut creda cubitum in hoc emblemate non sumi pro brachij cubito: sed pro quodam mensuræ genere, qui cubitus dicitur apud Vitruuium & alios, Græcè πῆγος: Lusitani vocant *cuodo* penultima correpta. Itaque illa verba,

*Autoris
opinio de
cubito.*

*Vitruuij
opinio de
cubito.*

Continet & cubitum durâq; fræna manu.

sic interpretor: Nemesis vna tantum manu simul & cubitum (hoc est virgam illam mensurariam) & frænum continet, quod declarat vltimus versiculus,

Et iubet in cunctis rebus adesse modum.

Hoc est, iubet, ut adsit mensura tum factis, tum dictis. Denique si Græca epigrammata, quæ adducit Erasimus, cum Latina versione ad vnguë examinaueris, non dubito, quin libens venias in nostram hanc sententiam. Quam si sequeris, emendabis picturam.

Nemesis.

Nemesisq; uirum. Nemesis Noctis filia fuit, ut tradit Hesiodus in Theogonia, cuius verba sunt,

τίητε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
Νύξ ὀλοή. *Hoc est,*

Nocte fata est Nemesis danium mortalibus egris,

Latine

Latinè sonat indignatio, quam veluti virtutem laudat Aristo. in lib. de moribus. & alibi. De qua sic Plato in libris de Legibus, Leuium volatiliũque verborum grauissima imminet pœna. Nam omnibus præposita est Nemesis: iudicij Angelus huiuscemodi inspector omnium. Angelus autem Politianus pulcherrimè illam describit in Sylua, cui titulus Manto, sic,

*Indignatio
tāquam
virtus lau-
datur ab
Arist.*

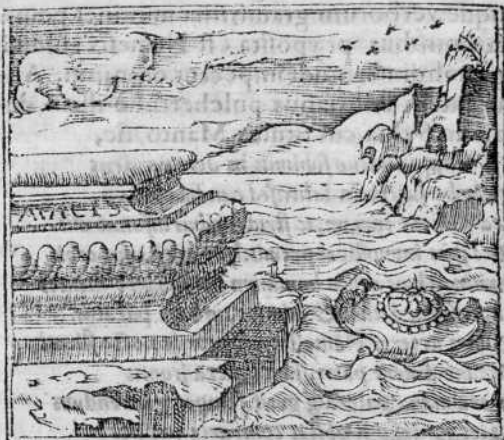
*Politian
de Nemese
carm.*

Est dea, quæ uacuo sublimis in aëre pendens
It nimbo succincta latus: sed candida palam,
Sed radiata comam, ac stridentibus insonat alis.
Hæc spes immodicas premit: hæc infesta superbis
Imminet: huic celsas hominum contundere mentes
Successusq; datum, & nimios turbare paratus.
Quam ueteres Nemestin genitam de nocte silenti
Oceano dixere patri: stant sydera fronti:
Fræna manu, pateraq; gerit, semperq; uerendum
Ri let, & insans obstat contraria coeptis.
Improba uota domans ac summi ima reuoluens
Miscet, & alterna nostros uice temperat actus.
Atq; huc, atq; illuc uentorum turbine fertur.

H 5

Tandem, tandem iustitia obtinet.

EMBLEMA XXVIII.

*Aeacidae Hectorco persusum sanguine scutum,
 Quod Graecorum Ithaco concio iniqua dedit:
 Iustior arripuit Neptunus in æquora iactum
 Naufragio, ut dominum posset adire suum.
 Littoreo Aiacks tumulto namq; intulit unda,
 Quæ boat, & tali uoce sepulchra ferit:
 Vicisti Telamoniade, tu dignior armis.
 Affectus fas est cedere iustitiæ.*

IN lib. primo Epigrammaton Græcorum duo
 sunt epigrammata titulo τῆς Διῆς. Ex quibus
 Alciatus vnum concinnauit. Primum Græcum
 est huiusmodi,

*Ἀσπίδ' Ἀχιλλῆος τὴν Ἑκτορος αἶμα πιῆσαν,
 Λαρτιάδης*

Λαρτιάδης Δαναῶν ἔϊλε κακοχειρίη.
 Ναυιγῆ ἢ θάλασσα κατέσπασε, καὶ ἄλγος τύμβον
 Αἰαίτος ἰηκτὴν ὥρμισεν, ἐκ Ἰθάκης.

Alterum est huiusmodi,

Καλὰ ποσειδάων δῖος σεν πολὺ μᾶλλον Ἀβίνης,
 καὶ κρίσιν Ἑλλήνων συγερὴν ἀπέδεξε θάλασσα,
 Ἀσπίς ἐν ἀγιάλοισι βεῖα, καὶ σῆμα τινάσσει,
 Αὐτὸν σε καλέσσα τὸν ἄξιον ἀσπιδιώτην
 Εὐχρεοπαῖ τελαμῶνας, ἔχεις σάκος Αἰακίδαο.

Primum sic vertebam,

Hecloreo clypeum Pelidæ sanguine timetum
 Iudicio Danaum falso habuit Ithacus.
 Per mare disiectus, diuisa puppe sepulchrum
 Concutit Aiæcis, littora non Ithacæ.

Alterum sic,

Iudicio pulchro Neptunus Pallada uicit:
 Arguit & Graiū iustus suffragia Pontus.
 Nam clypeus reboat Pelagi delatus ad undas.
 Busta quatit, dominum potiore uoce salutans.
 Eia age iam Telamon, clypeum iam cernis Achillis.

Hanc historiam de Achillis armis (quoniam multi aliter intelligunt, aut narrant, quàm oportet) ex Q. Calabri lib. quarto & quinto, libuit carptim discerpere in hunc modum: Achille à Paride occiso, adiit Græcorum exercitum Thetis, Achillis mater, propositisque præmiis, eos inuitauit, ut certaminibus filij sui funus celebrarent. Certaminibus porro confectis, Thetis Achillis arma in medium protulit, illi offerenda, qui in asserendo Achillis cadauere maiorem in Troia nauasset operam. Ajax Telamonius, & Vlysses sibi inuicem arma petunt. Constituunt

Historia
 de armis
 Achillis.

tur iudices aliquot ex captiuis Troianis, idque consilio Nestoris: ne spe frustratus, vel Ajax, vel Vlysses Græcis exitium strueret. Quare Ajax in rabiem & furorem actus in oues Græcorum sauit, existimans se Vlyssi, cæterisque proceribus necem admoliri. Sed postea saniori menti restitutus, pudore affectus ob ea, quæ patrauerat, sibi mortē consciuit. Troiani itaque iudices Aiace armis spoliarunt, non Græci quāuis Ouidius aliter videatur sentire lib. 13. Metamorph. & Sophocles in Mastigophoro, cū inquit: Νῦν ὃ ἅντα Ατρεΐδαι φῶτι πανταργῶ φρένας ἔωραξαν, hoc est, Nunc verò arma ipsa Atridæ homini versutissimo tribuerunt. Illud tamen potest accipi veluti ab irato homine dictum, qui temerè in principes Græcorum debacchatur, quasi ipsi sponte dederint, non iudices. Hoc autem de iudicibus Troianis præter Calabrum asserit etiam Homerus lib. 11. Odyssææ in fine, vbi sic loquitur Vlysses,

Ὅτι δ' Αἴαντος ψυχὴν τέλαμνιάδ' εὖ
 Νόσφιν ἀφεστῆκε κεχλωμένη εἵνεκα νίκης.
 Τὴν μιν ἐγὼ νίκησα δικάζομενος πατρὸς νηυσί,
 Τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλλῆος: ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ.
 παῖδες δὲ τρώων δίκασαν καὶ πολλὰς Αθήνας.

Id est,

Sola autem Aiæcis anima Telamoniadæ
 Scorsum stabat irata propter uictoriam,
 Qua ipsum ego uici litigans apud naues,
 De armis Achillis: posuit autem ueneranda mater.

Filij autē Troianorū iudicauerūt & Pallas Minerva.
 Pindarus etiam in Nemeis, Oda 8. idem videtur sent

Ouidius a-
 liter sensit.

tur sentire, dum inquit, *Κρυφαῖαισι γὰρ ἐν ψαφοῖς ὁ-
δυστῇ δαναοὶ θεράπευσαν*, id est, Occultis enim
iudiciis Vlysses Danai prætulerunt.

Iustior arripuit Neptunus. In Græco Epigram-
mate fit comparatio inter Neptunum, & Palla-
dem sic: *καλα ποσειδάων δίκασεν πολὺ μᾶλλον Ἀθή-
νης.* hoc est, multò melius iudicauit Neptunus,
quàm Pallas. Igitur expone, Neptunus iustior
Pallade, & cæteris arripuit, hoc est mare, quòd
melius iudicauit, quàm sapientia.

Neptunus dicitur à nando paulùm primis lite-
ris immutatis, autore Cicerone lib. 2. de Na-
tura Deorum.

*Neptunus
vnde dictus*

Littorco Aiæis tumulto. De Aiæis tumulto in-
ferius disputabimus. Ajax autem, vt tradit So-
phocles in Mastigophoro, dictus est ab hac par-
ticula *αἰ, αἰ*, id est, heu, heu. Verba Aiæis hæc
sunt apud Sophoclem, *αἰ, αἰ, τίς ἄν ποτ' οἶδ'
ὧδε πᾶντομον τερμὸν ζυγίσσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κα-
κοῖς.* hoc est, Heu, heu, quis vnquam putaret sic
meum nomen meis malis allaturum cognomē-
tum. Pindarus autem longè aliam huius nomi-
nis affert rationem conficta non illepida fabel-
la Cuius sensus carptim collectus ex ode 5. Isth-
miorum, talis est, Telamonem Hercules belli so-
cium adiunxit, quod in Laomedontem Troiæ
Regem parauerat. Capta Troia, occisóque Lao-
medonte Telamon pro concione Herculem ce-
lebrauit. Hercules verò cùm sacra Ioui faceret,
sic pro Telamone Iouem supplicauit, Iupiter
pater, iam sæpe meas audiuisti proces: nunc te
oro pater, vt huic viro fortem prolem ex pro-
pria

Aiæis.

pria vxore tribuas, amicúmque meum fortuna-
tum reddas. Hæc vbi dixit, auium reginã Aquila-
mam magnam Deus è cælo demisit. Hæc tanquã
vates aliquis oraculum promens dixit, Erit tibi
filius, vt petis Telamon, quem Aiace[m] vocabis
ex viso alite, viribus præstantem, bellique sudo-
ribus cunctis populis admirandum. Vocat au-
tem Pindarus hoc in loco *αἰετὶ* Aquilam, vnde
αἰας dicitur.

Boo, as.

Que boat. Boo, as. mugire significat, à verbo
Græco *βοᾶω*, quod est clamare: vnde reboo, &
boatus.

Telamon.

Vicisti Telamoniade. Telamon pater fuit Aia-
cis: dictus à loro, vnde scutum propendet. Nam
τελαμών cingulum latum, vnde pendet ensis,
aut scutum significat. Pausanias in Atticis sic
ait, Dicunt Salaminis accolæ florem in ea re-
gione primum post mortem Aiace[m] esse visum.
Candidus, & purpureus non nihil, lilio minor, &
caule, & foliis. Literæ in eo sunt, quales hyacin-
this. Historiam iudicij, quod de armis institu-
tum fuit, audiunt ab Aeolensibus, qui instauratũ
postea Ilium incoluerunt, quique arma post
Vlyssis naufragium ad Aiace[m] tumultum eiecta
dixerunt. Ossa genuum, quæ medici molas vo-
cant, disco adolescentis pentathli fuisse paria
ostenderunt. Pro titulo: tandem, tandem iustitia
obtinet, subiiciam Hesiodi verba lib. 1. Georg.

Pausanias.

— *Δίκη ἣ ὑπὲρ ὕβριος ἵσχει*

Ες τέλος ἐξελθῶσα. — hoc est,

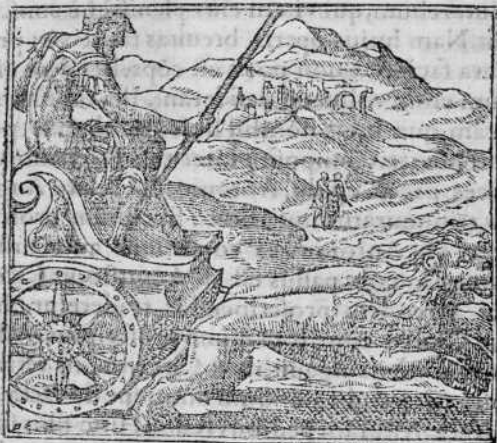
Iustitia verò emergit super iniuriam tandem
prodicens. quæ verba non commodè interpreta-

rus est extra omnem ingenij aleam positus De-
syderius Erasmus in prouerbio, *Malo accepto sa-*
pit stultus. siue quod properanter admodum com-
ponebat, siue quod forte in exēplar incidit cor-
ruptum. Nam legit pro *uβeius, uβeov.*

Erasmi la-
pus.

Etiam ferocissimos domari.

EMBLEMA XXIX.

Romanum postquam eloquium, Cicerone perempto,
Perdiderat patriæ pestis acerba sue:
Inscendit currus uictor, iunxitq; leones,
Compulit & durum colla subire iugum:
Magnanimos cessasse suis Antonius armis,
Ambage hac cupiens significare duces.

Ex

*Antonius
primus cur
rui s. begit
leones.*

*Sabellius
Ænead. 6.
lib. 8.*

*Ciceronis
historia.*

EX Plinio sumptum Emblema lib. 8. cap. 16. cuius verba sunt, Iugo subdidit eos (leones intellige) primusque Romę ad currum iunxit Marcus Antonius, & quidem civili bello cum dimicatum esset in Pharsalicis campis, non sine ostento quodam temporum, generosos spiritus iugum subire illo prodigio significante. Nam quod ita vectus est cum Mima Cytheride supra monstra etiam illarum calamitatum fuit. Hęc Plinius. De Ciceronis vita & factis cōsule Plutarchum, qui vitam eius plenissimè conscripsit. Nam huius operis breuitas tanti viri præclara facinora non potis est cōprehendere: iustum enim volumen desiderant. Illa tantum referam, quæ lucis nōnihil huic Emblemati possunt afferre. Composita inter tres Romanorum duces pace, Lepido, Antonio, & Cæsare Augusto, triumviratus inuaditur: fit ciuium proscrip-
tio: vbi Antonius ea conditione auunculum suum proscribi passus est ab Augusto, vt Cicero sibi ab eodem proscribendus traderetur. Itaque Cicero cum tota domo proscriptus Asturam primò nauigauit, mox Circeios, in terram postea descendit, nondum omni spe de Octauio abiecta. Asturam pedibus rediit. Hinc filiis suadentibus Formias processit: quò cum appulisset, corui infaus-
to volatu ab infaus-
to appulsu arcere voluisse visi sunt. Hinc lectica delatus est in proximam villam suam: neque ibi diutius commorari est ausus, coruis iterum omnia garritu infestantibus. Referebatur igitur lectica in nauim, cum Popilius Lenas, quem ipse capitali iudicio

iudicio olim defenderat, cum globo militum obuiam occurrit. Sensit Cicero eos ad eadem missos, continuò lecticam deponi iussit, hícque sine gemitu barbam sibi laeva manu (qui mos illi fuisse dicitur) demulcens venientes excepit. Interficitur ergo annos natus quatuor & sexaginta, caput cum dextra in rostris suspēdit Antonius. Nec cohibere lachrimas potuit tota ciuitas, cum rescisum Ciceronis caput in illis suis rostris spectaret: nec aliter ad videndum illud, quàm antè ad audiendum concurrebatur.

Mors Ciceronis.

Romanum postquam eloquium. Sic ordino, Postquam pestis acerba suæ patriæ, hoc est, Marcus Antonius, qui Romanam Rempub. peste infecit bellorum ciuiliū, perdiderat Romanum eloquium, id est, Ciceronem, qui, ut ait Lucanus, Romani maximus author eloquij fuit, inscendit currus &c. Eximiam Ciceronis laudem vide apud Plinium Natur. histo. lib. 7. cap. 30. & lib. 31. cap. 2. Martialis pulchro epigrammate comparat scelus Photini, qui Pompeium occidit, cum scelere Marci Antonij lib. 3. Epigr. 24.

Par scelus admisit Phariis Antonius armis,

Abscidit vultus ensis uterq; suos.

Illud laurigeros ageres cum leta triumphos;

Hoc tibi Roma caput cum loquereris erat.

Antonij tamen est peior, quàm causa Photini,

Hic facinus dommo præstitit, ille sibi.

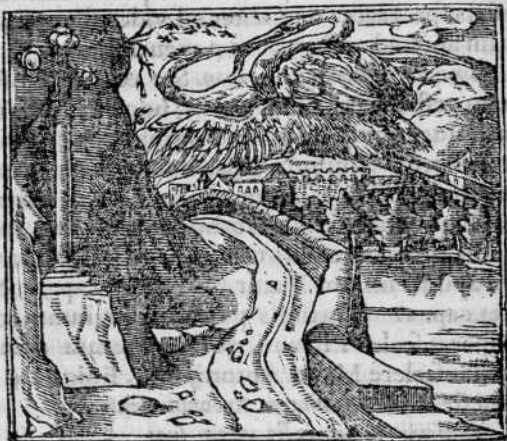
Fallitur tamen Alciatus in tēporis supputatione: nam ante Ciceronis mortem, Antonius iunxerat Leones, ut ex Plutarcho patet, & ex verbis Plinij citatis. Et ex Cicerone ad Atticum libro

Alciatus deceptus.

10. cū inquit, Tu Antonij Leones pertimescas, caue. Et in secunda Philip. Sequebatur rheda cum leonibus. sic enim est legendum, non lenonibus.

Gratiam referendam.

EMBLEMA XXX.

Aërio insignis pietate Ciconia nido,
 Inuestes pullos pignora grata fouet.
 Taliq; expectat sibi munera mutua reddi,
 Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
 Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
 Corpora fert humeris, præstat ex ore cibos.

Ex

EX Oro Apolline Niliaco lib. posteriore de Hieroglyphicis, vel ex D. Basilio in Exameron homilia 8. cum inquit. Iam verò pietas & obsequium Ciconiarum erga suos senio cōfectos parentes, satis profectò liberos nostros beneuolos parentibus, atque obseruantissimos efficere potest, modò mentē adhibere velint, Nemo enim prorsus est, qui naturæ sensu, prudentiæve sic destituatur, vt non mediocri pudore cum existimet dignum: quisquis quod ad virtutem attinet, fuit se alitibus istis, nulla rectæ rationis vi præditis, deprehendi inferiorem. Ille genitorum per senium defluxu pennarum degrauescentem, suismet pennis circumdatum fouent, & abundè victum, lautèque subministrantes subsidium etiam ei, quoad fieri potest, in ipso volatu præstant sensum vtrinque suis eum subleuant. Idèq; adeò diuulgatum est, adeoque notum: vt quidam harum ipsarum alitum nomine vicariam gratiæ dictionē appellent *ἀντιπελαργωσιν*. Hactenus D. Basilius. Extat in Chiliadibus Erasmi elegantissimum prouerbium, *ἀντιπελαργεῖν*, centuria 10. chil. 2. in prin. Pulchra ibi leguntur ex Homero, Euripide, Aristophane, Plinio, ceterisque. Addam nihilominus quod Aristoteles de Ciconia scriptum reliquit lib. de natura animalium 9. Ciconias (inquit) genitorum senectutem inuicem educare vulgatum est. Sed sunt, qui Meropes quoque idem facere confirmant vicemque reddi, vt parentes non modò senescētes: verum etiam

Ciconiarum
pietas.

Aristot.
de Ciconia.

statim, cum iam datur facultas, alantur opera liberorum, nec patrem, aut matrem exire: sed in cubili manentes pasci labore eorum, quos ipsi genuerunt, enutrierunt, educarunt. Hæc ille. Orus autem Apollo sic: Parentis amatorem significare volentes Ægyptij Ciconiam pingunt. Hæc enim à parentibus enutrita, non separatur ab illis: verum ad ultimam usque senectam permanens, parentibus victum sufficit. Idem libro priore de Cucupha in hunc modum scribit: Grati tudinem scribentes Cucuphæ autem pingunt. Sola enim hæc ceterorum animalium parentibus iam senio confectis gratiam refert. In quo enim loco ab eis nutrita est, nidum illis conficit, ac pennas vellit, cibumque sufficit, quousque renatis pennis per se ipsos iam parentes cibum parare possint. Vnde diuina sceptrâ Cucupha insigniunt. Hæc ille. Fuit autem Ciconia (vt ad fabulas nos conuertamus) antè pulcherrima puella Troiana, nomine Antigone, Laomedontis filia, quæ cum se iactaret formæ pulchritudine Iunonem superare, à Iunone in Ciconiam conuersa fuit. de qua Ouidius in 6. Transformat. 20.

Orus A-
pollo de Ci-
conia.

Cucupha
in parentes
obsequium.

Ciconia
puella.

Ouidius de
Ciconia.

Virgilij lo-
cus non
explanatur

*Pinxit & Antigone ausam contendere quondam
Cum magni consorte Iouis: quam regia Iuno
In uolucrem uertit: nec profuit Ilion illi,
Laomedonue pater: sumptis quin candida pennis,
Ipsa sibi plaudat crepitante Ciconia rostro.*

Huc alluisse crederem Virgilium in illis verbis (spreteque iniuria formæ) neque exponendum ibi, que, pro id est: vt aliqui putant, qui omnia coniun-

coniungunt simul: videlicet iudicium Paridis,
spretæ iniuria formæ. Sed hoc curiosus lector
diiudicet. Non patitur autem Ciconia nos ultra
progredi, priusquam Ioannis Mallaræ ciuis His-
palensis, mihi que amicissimi carmen apponam
ad me olim missum, in quo Ciconiæ pietas ex-
tollitur. Id est huiusmodi,

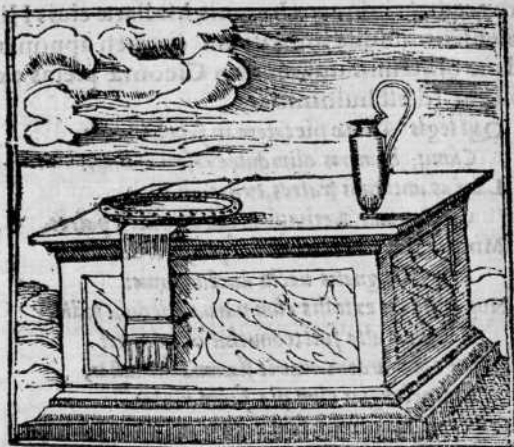
Qui legis Aeneæ pietatem in fata parentis,
Cumq; humeris olim dulce referret onus:
Laudas antiquos fratres, exarserit igne
Cum grauis Aetna, suos qui eripuerunt patres.
Miraris quando Iunonis templa sacerdos
Ascendit, gnatis uecta duobus annis:
Non animum extollis cum parua Ciconia nidit,
A quibus alta fuit, conuehit ore dapes?
Nonne tuas ardens exurit flamma medullas,
Antipelargias cum pia facta uides?
Que ratione carent, sunt nostro exempla labori,
Ut discat grates reddere, parq; pari.

*Epigrāma
de pietate
Ciconiæ.*

Vocantur autem pulli inuestes (vt ait Nonius)
quibus ob teneram ætatem, nulla pars corpo-
ris pilat.

Abſtinentia.

EMBLEMA XXXI.

Marmoreæ in tumultis una stat parte columnæ

Vrceus, ex alia cernere malluuium est.

Ius hæc forma monet dictum sine sordibus esse,

Defunctum puras atque habuisse manus.

Antiqua pictura huius emblematis, & mala dis-
punctio transuersos egit multos, vt deli-
ramenta authoribus suis inculcarent. Iam me-
lius depingitur. Nam in sepulchro iudicis appo-
nitur ex alia parte vrceus: ex alia malluuium: vt
intelligas iudicem ibi sepultum à muneribus
contra ius accipiendis abstinuisse manus. Sic
loquutus est Horatius 1. Sermonum Saty. 4.

Horatius.

Magnus uterq; timor latronibus: at bene si quis

Et uiuat

Et uiuat puris manibus, contemnat utrunq.

Hæc verba leguntur ff. ad Leg. Iul. repetund. l. eadem. Lege Iulia repetundarum cauetur, vt vrbani magistratus ab omni forde se abstineant, nève plus doni munerisve accipiant &c. Vide Alciatum lib. 3. disputationum cap. 9.

*L. eadem.
ff. ad Leg.
Iul. repet.*

Cernere malluium est. Bayfius in libello de vasculis sic ait, Nonnulli peluim à peluendo dictam affirmant: alij à pedum lotione: inde pelluium vas, in quo manus lauantur. Titulus mihi videtur in hunc modum mutandus, Abstinentia iudicum.

Malluium.

*Titulus
emblematis
reponitur.*

Bonis à diuitibus nihil timendum.

EMBLEMA XXXII.

Iunctus contiguo Marius mihi pariete, necnon
 Subbardus, nostri nomina nota fori,
 Aedificant bene nummati, sataguntque uel ultro
 Obstruere heu nostris undique luminibus.
 Me miserum, gemina quem tanquam Phinea raptant
 Harpyie, ut propriis sedibus eiiciant.
 Integritas nostra, atque animus quæstior honesti,
 His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

*Fabula
 Phinei a-
 pud Seruiū.*

HVIUS emblematis argumentum sumptum
 est ab illa vulgarissima fabula Phinei, quā
 Seruij verbis enarrabimus. Ille igitur 3. Ænei-
 dos sic inquit. Phineus rex Arcadiæ liberis no-
 uercam superinduxit, eosq; illius instinctu ex-
 cæcavit. Ob quam rem irati Dij ei oculos sustu-
 lerunt, & immiserūt Harpyias, quæ illi diu cibū
 abriperent. Hic Iasonem cum Argonautis vellus
 aureum petentem suscepit hospitio. Hoc bene-
 ficio Argonautæ Zetum & Calain Boreæ filios
 & Orythiæ, alatos iuuenes ad pellendas Har-
 pyias miserūt. Illæ ex Arcadia armatos iuuenes
 fugientes ad insulas Plotas peruenerunt. Et
 cum ultra tendere vellent ab Iride admoniti,
 ut à Iouis canibus abstinerent, conuerterunt
 suos volatus. Hæc conuersio, id est, strophe no-
 men insulis dedit. Hactenus Seruius. Sed ferè
 semper in Cosmographia fallitur Seruius: id
 quod diligens lector poterit intelligere multis
 in locis. Phineus igitur non Arcadiæ, sed Odry-
 siæ rex fuit, ut ex 4. Vale. Flacci constat, ubi eius
 narratur historia multis versibus. Odrysia por-
 rò in Thracia est, teste Plinio, & extenditur
 vsque

*Seruius se-
 pe in Cos-
 mographia
 fallitur.*

vsque ad Bosphorum Thracium, vbi tunc erat Phineus, quando Argonautæ Cholcos petebāt: indeque Harpyiæ fuere fugatæ, non ab Arcadia, vt Seruius narrat. Harpyiarum descriptio sic se habet apud Virgilium,

*Virginei uolucrum uultus, fœdissima uentris
Proluies, unceq; manus, et pallida semper
Ora fame.*

Dicuntur à rapacitate: nam ἀρπάζειν, rapere est. Sunt, qui prodant à poëtis fingi virgines, eò quòd rapina sit arida & sterilis. Ideo plumis circundatas, quòd rapina celet quicquid rapuerit. Volucres verò, ob rapinæ celeritatē. Tres sunt Harpyiæ, Aello, quasi ἐλών ἄλλο, id est, alienum tollens. Ocypete, ab οὐκὺς velox, & πέτομαι, volo. Celæno, à κελευνός, quod est niger.

*Harpyia
vnde dicta.*

*Tres Har-
pyia.*

Iunctus mihi pariete. Pariete, pes est Proceleusmaticus, constans ex quatuor breuib; sic uuuu, quales multi sunt apud Virgilium.

Bene nummati. Nummati, Displasiasmus est: fit, quando in medio dictionis eadem consonas geminatur. Nam numus & numatus cum simplici m, debet scribi, teste Aristotele lib. de moribus quinto. Inquit enim, Sed introductus numus est ex instituto, quasi inopiæ ac indigentia præsidio futurus. Ob eamque causam nomē duxit, quòd non à natura, sed à νόμος, id est, lege numus sit ortus, in nobisq; id sit, vt mutetur, reddatúrque inutilis.

Numme.

Obstruere luminibus. Cicero pro domo sua. Prius mò se luminibus eius esse obstruendum minabatur. Idem de claris Orator. Sic Latonis lu-

*Obstruere
luminibus.*

minibus obstruxit hæc posteriorū quasi exaggerata altiūs oratio. Vide adagium, Officere luminibus. Vide Budaum in annotat. prioribus in Pandeet.

Orpheus.

His nisi sint Calais. Verba Orphei subiliciam Latinis versibus, ne Græcis obtundamus.

Agnoui duplicem Boreæ de germine spicam,

Quos peperit nubens Illisi ad fluminis undam

Regis Erechthei diuini genus Orithia,

Qui plumis etiam circum talaria fustis

Corpore Diis similes Zetes Calaisq; uolabant.

Vide Pindarum in Pythiis Oda 4. Strophe octa

ua, ubi interpretes hæc nomina sic deducunt:

ζήτης, quasi ζήτησις, hoc est, εὐχαιῶν, nimium

flans. καλαῖς, id est, καλῶς αἶων, iucundè flans.

Conficta creditur fabula propter nimiam ve-

locitatem illorum, qui ad Boream habitant. unde

hi principes ad Argo venerunt. Alciatus

aliam videtur sequi etymologiam. Ze-

tea à ζητέω, inquirō. Calais ἀκαλῶς,

Zetea.

integritas nostra, atque ani-

mus quæsitōr.

Signa

Signa fortium.

EMBLEMA XXXIII.

DIALOGISMVS.

Quæ te causa mouet uolucris Saturnia, magni

Vt tumulto insideas ardua Aristomenis?

Hoc moneo, Quantum inter aues ego robore præsto,

Tantum Semideos inter Aristomenes.

Insideant timide timidorum busta columbe,

Nos aquile intrepidis signa benigna damus.

EX lib. 3. Epigram. Græco. εἰς ἀνδρείους, Antipa-
tri est epigramma, sic,

Ὅρῃ, Διὸς Κρονίδεο δῖα τέρε, τοῦ χάριεν ἔσας

Γοργὸς ὑπὲρ μεγάλα τύμβον Ἀριστομένεος

Ἀγγέλλω μερόπειςσιν ὅθ' ἐνέκον ὅσον ἄριστος

Ὀϊωνῶν γενόμενος, τόσσον ὅδ' ἠέθεων.

Δελδοίτοι δειλοῖσιν ἐφιδράσκει πειλαι,
 Ἄμμες δ' ἀπείστοις ἀνδράσι τερπόμεθα.

Non opus est versione.

*Aristome-
nis historia.*

Aristomenis historiam quoniam multis, ut vi-
 deo, est incognita, paulò latius, quàm pro operis
 instituto narrabimus: quâ credo legentibus non
 fore iniucundam. Scripsit illam Rhianus Re-
 naeus græcis carminibus, in quibus Aristome-
 nes nihilo fuit ignobilior, quàm in Iliade apud
 Homerum Achilles. Pausanias in Messeniæcis
 (Rhianum sequutus) latissimè commemorat
 hanc historiam: nos autem multa abscinden-
 tes, quod ad Aristomenē attinet, persequemur.
 Fuerunt igitur inter Messenios & Lacedæmo-
 nios certis de causis acerrima odia, bellâque
 plurima, in quibus æquo Marte pugnatum est.
 Tandem post continuos viginti annos in bellis
 exhaustos (ut Tyrthæus canit) Messeniis de-
 uictis tales leges imposuerunt Lacedæmonij.
 Primùm iureiurando eos astringunt, ne vel vn-
 quam à Lacedæmoniis deficiant, vel aliàs noui
 quippiam moliâtur. Deinde ut de omnibus fru-
 mentis, quæ agricultura comparantur in homi-
 num alimoniam, dimidiam partem in Spartam
 ferrent. Decretum item est, ut ad funera regum,
 aliorumque, qui magistratum gesserunt, tum vi-
 ri ex Messenia, tum mulieres pullis induti vesti-
 mentis accedant. Iraque tantis oppressi ærum-
 nis Messenij cum nihil humanitatis in posterû
 à Lacedæmoniis sperarent, satius esse duxerunt
 in acie cadere, aut tota Pelopóneso eiectos fu-
 gere, quàm hæc pati. Deficere itaque decreue-
 runt.

runt. Urgebant eos non leuiter adolefcētes quidam rerum quidem bellicarum imperiti, magnitudine tamen animi præstantes, qui in libera patria mori mallent, quàm aliàs beato etiam seruitio frui. Inter quos fuit & Aristomenes ceteris nobilior. Nam cum eius Nicotelea, Genium aut Deum serpentis specie aiunt rem habuisse. Putabatur tamen Pyrrhi, aut Nicomedis filius. Hic florens ætate excelsoque præditus animo magistratus ad defectionem sollicitat: conseritur prælium: victoriam neutri manifestam sunt consequuti. Aristomenem verò plura facinora edidisse fama est, quàm de vno viro credi possit, adeò vt finita pugna regem eum elegerint. Fuit enim oriundus ex genere Æpytidarum. Cùm regnum detrectasset, exercitus cum Imperatorem designarunt. Qui vt terreret Lacedæmonios, profectus noctu Lacedæmonem ad templum Palladis Chalciaci clypeū suspendit, cui inscriptū fuit, Aristomenes de Spartanis Deo dicauit. Lacedæmoniis redditum fuit oraculum, vt consiliarium Atheniensem acciperent. Athenas itaque mittunt, qui oraculum nuntiarent, & virum peterent. Athenienses verò cùm nolent, nec res Lacedæmoniorum crescere, neque Deo refragari, Tyrtæum Ludimagistrum, qui & ingenio minimè valere putabatur, & altero pede erat claudus, Spartam mittunt. Profectus eò Tyrtæus magistratibus & militibus elegiaca & anapæstica recitauit carmina, quibus eorum animos ad bellicam laudem excitabat. Itur in bellum. Anaxander Spartanorum rex erat. Aristome

stomenem Legionarij ex Messeniis octoginta selecti comitabantur. Qui contra Anaxandrum & principes Lacedæmoniorū imperterriti animo irruentes, vulneraque excipientes audacia & tempore Anaxandri milites fugabant. Hos ut insequerentur, aliis Messeniorum præcepit Aristomenes. Ipse autem facto in alios impetu, qui maximè resistebāt, iisdemque vi repulsis, ad alios rursus est conuersus. Cū hos quoque absque mora pepulisset, alacrius iam in eos irrupit, qui adhuc resistebant: donec totam Laconū aciem perturbauit. Cū verò non sine turpitudine fugerent, & vim sustinere non possent, horribilius eos, quàm pro vnius hominis furore insequeretur. Ibi ne pyrum syluestrem in campo enatam cursu præterueheretur Aristomenes, prohibuit vates Theoclus. Ad hanc enim Castorem & Pollucem dixit subsedisse. Aristomenes autem cū effrænate ferretur, pyrum præterlapsus scutum amisit. Quod dum quærir, multi Lacedæmoniorum fuga salutem quæsierūt. Post acceptam cladem cū esset abiectus Laconibus, neque iam amplius arma sumere statuissent, Tyrtaeus, recitatis elegis, persuasit eis, ut arma non abiicerent, sed bella capefferent. Aristomeni autem Andamiam reuerso coronas mulieres & fruges iniecerunt, canticum huiusmodi concinentes,

In medium campum Stenyclerion, & iuga montis

Spartanos sequitur fortis Aristomenes.

Aristomenes post hæc Delphos est profectus: cūque ex Bæotia rediret, in templo Tropho-

nij, re

nij, reuelante Pythia, inuenit scutum, quo accepto, maiora continuò est aggressus. Nanque obseruato vespertino tempore in oppidum Pharis Spartanorù peruenit. Indèq; occisis, qui repugnabant, prædam ingentem abegit. In itinere autem cùm Lacedæmoniorum quidam grauioris armaturæ milites & rex Anaxander irruerent, in fugam eos vertit, & Anaxandrum est insequutus. Sed iaculo in coxendice grauitè vulneratus, receptui cecinit: non tamè prædam sibi, quam abegerat, extorqueri est passus. Postquam è vulnere conualuit, cùm vellet in Spartam irrupere, Helenæ prodigiis & Dioscuro-
rum noctu est prohibitus. Virgines deinde quæ in honorem Dianæ in Caryis saltabāt, per insidias cepit, quarum patres opibus & autoritate valebant. Perductis his in Messeniæ vicum quēdam, noctem illam quieuit, & militibus & manipularibus virginum custodiam demandauit. Ibi petulantes adolescentes ad violandas virgines impellebantur, vrgebāntque propositum, vel renuēte Aristomene, tanquam Spartanis viris solū inferrent iniuriam. Sed ad eò res processit, vt cogeretur Aristomenes quosdam eorū interficere. Deinde virgines illas magna pecunia redēptas dimisit. Est in Laconica Ægila, vbi templum Cereris est: ibi festum celebrari à mulieribus cùm sciret Aristomenes, illuc cum militibus irruit. Sed cùm mulieres non sine numinis auxilio ad defensionem prouherentur, multos Messeniorum & gladiis, quibus victimas secabant, vulnerant, & verubus, quibus assabāt,
trans

transfigunt. Aristomenē autem facibus percussū, viū capiūt. Vt autem vinculis elaberetur, Archidamia fuit in causa, Cereris sacrificia, quæ eum dimisit illa nocte, nō largitionibus corrupta, sed eius amore correpta. Excusauit autē fugam, tanquā perustis Aristomenes vinculis euaserit. Tertio belli anno cū præliū esset cōmittendum ad fossā magnā, & Arcades ex omnibus simul oppidis Aristomeni misissent auxilia, Aristocratē Arcadum regem, & illo bello ducem pecunia Lacedæmonij corruerunt. Aristocrates accepta pecunia Arcadas celauit primò quid esset factururus. Cū verò ad manus iam essent vēturi, eos perterrefecit, tāquā & angustiis forent cōprehensi, & si vincantur, recedendi copiam nullā sint habituri. Sacrificia insuper inauspicata fuisse asserit. Quemlibet igitur iussit, sibi fuga consulere, cū primū ipse signū daret. Cū verò intulissent se iam hostibus Lacedæmonij, & contrā niteretur Messenij, sub initium pugnæ Aristocrates subduxit Arcades. Itaque sinistrū cornu, & medium agmen destitutū est præsidio. Aristocrates flagitiū flagitio addidit. Fugit enim per mediā aciem Messeniorum. Quare Messeniis cadebāt animi, & Arcadū trāscursu sunt perturbati. Et quidā eos, vt manerēt, suppliciter orabant: quidam conuitiis aduersus eos tanquam proditores & iniuria sunt vfi. Lacedæmonij destitutos auxiliis Messenios facile circundant, superant, fundunt. Ex Messeniorum vulgo multi ceciderunt: ex principibus etiam non pauci. Aristomenes qui multa in illa pugna
cum

cum laude pugnauerat, sed frustra propter paucitatem, collegit palantes Messenios, quibus persuasit, vt mediterranea oppida desererent, & in Iram montem commigrarent. Hunc itaq; in locum cum se contulissent, obsidione eos Lacedæmonij cinxerunt, quibus per vndecim annos restiterunt Messenij. Nec solum restiterunt: sed incursiones multas in agros Lacones exercuerunt, iumenta comportando, messesque Laconicas comburendo. Captiuos insuper sub hasta vendebant. Fecerunt & irruptionem in oppidum Amyclas noctu, cepitque illas Aristomenes, & diripuit, antequam Spartani supplicias possent ferre. Deinde cum totam regionem deuastaret, obuiâ factus est Lacedæmoniorum manipulis, & duobus regibus, commissôq; prælio vulnera inter pugnandum tum alia accepit, tum caput eius lapide est ictum, adeò vt tenebræ oculis offunderetur. Prostrato eo Lacones frequentes accurrunt, viuumque capiunt. Ceperunt item ex eius militibus circiter quinquaginta. Hos omnes Lacedæmonij in Cæadam (barathri id nomen erat, quò Lacedæmonij nocentes præcipitabant) abiciendos censuerunt. Cæteri Messenij deiecti in Cæadam continuo perierunt. Aristomenem autem tum quoque vt antea deorum aliquis conseruauit. Aiunt etenim Aquilam volatu se submisisse alisque illum sustinuisse, donec ad finem barathri perueniret illæsus. Hic iam Aristomenes forti & imperterrito animo mortem expectabat. Sciebat enim fatale hominibus esse, vt moreretur. Obuolutus

erat pallio. Tertio autem die post, cum strepitum sentiret, facie detecta, vulpem cadauera corrodentem aspexit. Tacitus fuit illam ad se accedere. Eam ut accessit, cepit. Et altera manu chlamydem mordendam bestię obiciebat, ne laderetur. Fugere volentē sequebatur per tenebras apprehensa cauda: cumque in loca transitu difficilia esset peruentum, à bestia est auulsus. Tandem & cauernam quandam deprehendit, & per eam luminis splendorem vidit: tunc vulpem dimisit, cauernamque latioremanibus reddidit, domumque in Iram montem incolumis euasit. Extemplò Lacedæmoniis est per transfugas nunciatū viuere Aristomenem. Huic rumori non minùs fidei est adhibiturum, quàm si mortuus suis viribus reuixisse diceretur. Dum hæc aguntur, Corinthij Lacedæmoniis mittūt exercitum ad expugnandam Iram. Cuius rei cum Aristomenes esset factus certior per exploratores, nocte sopora securos & palantes, nec excubias agētes Corinthios trucidat cum Durcibus, spoliaq; diripuit. Quæ res effecit, ut Spartani crederent Aristomenem viuere. Lacedæmonij post hæc quadraginta dierum inducias cum Iræ incolis pepigerunt: & ipsi quidem domum reuersi festum celebrarunt. Cretenes autem sagittarij per Messeniam passim vagabantur. Aristomeni igitur ab Ira propter inducias longiùs profecto, & securè vagati, septem sagittarij insidias struxerunt. Captum autem loris, quæ in pharetris habebant, constringunt. Duo itaque Spartam proficiscuntur, Aristomenem
captum

captum nunciaturi. Reliqui agellum Messeniæ vicum petunt. Habitabat ibi quædam puella cum matre, patre orbata. Hæc nocte præterita per quietem viderat leonem vinctum, & vnguibus destitutum à lupis in agrum earum esse perductum. Ipsa verò vinclis leonem exolvebat, vnguésque restituebat : & sic lupi dispersi à leone sunt visi. Tunc autem adducto à Cretenfibus Aristomene, intellexit virgo, re vera sibi offerri, quod noctu antea apparuisset, & quis esset, matrem interrogavit. Ut rem percepit, Cretenfibus vinum infudit liberius. Qui cum fuissent inebriati, pugionem ab eo abstulit, qui maximè somno erat oppressus : & sic Aristomenis vincula rescuit virgo. Aristomenes autè arrepto gladio Cretenfes interfecit. Hanc postea virginem duxit uxorem Gorgus Aristomenis filius. Hoc enim modo præmia persoluit Aristomenes puellæ pro servata vita. Undecimo autè obsidionis anno fatale iam erat tum Iram capi, tum Messenios sedibus eiici. Habebat enim Aristomenis huiusmodi oraculum,

*Cum Neda curvius agas ex te caper hauserit undas,
Non ego Messenam tuear: quia fata propinquant.
Neda fluuius est, cuius fontes sunt in Arcadia,
Messeniámque ab Elæis determinat. Timebant
itaque Aristomenes, & vates Theoclus (quibus
datum fuerat oraculum) ne capri ex Neda bi-
berent. Sed cum vates Theoclus iuxta Nedæ
ripas ambularet, conspexit caprificum, quæ sum-
mis foliis radebat aquas : hanc Græci Olyn-
thum nominant, Messenij Tragum, id est, ca-*

prum. Vnde vates coniecit id voluisse Deum significare, instarēque iam fatum Messeniis. Id significauit Aristomeni. Reliquos Messenios id celauit. Habebant nescio quid in occulto Messenij, quod si euanesceret, futurum erat ex oraculo, ut tota Messena submergeretur: sin verò id conseruaretur, fore, ut regionē aliquando Messenij recuperarent. Id cum certò sciret Aristomenes, oracula noctu asportauit, & in monte Ithoma defodit, vbi maxima erat solitudo: Iouēque & reliquos Deos, qui Messeniam vsque ad illa tempora seruauerant, adhibuit custodes. Post hæc nocte quadam procellosa custodes deseruerunt præsidia. Id cum per pastore quendam intelligerent Lacedæmonij, eadem nocte per tenebras inuadunt Messeniorū arcē. Quod cum percepisset Aristomenes, venit cum Gorgo filio, Theoclo vate, Manticlo, Theocli filio, & aliis. Noctu quidem nihil memoria dignum ab vtrisque est gestū. Orta autem luce, cum inuicem se aspicere possent, Aristomenes Messeniis oraculum propalauit. Qui in extremā desperationē adducti in Lacedæmonios, quo quisque potuit modo, impetum fecerunt. Messenia item mulieres correptas tegulas & saxa aliāque in Lacedæmonios iaculabantur: sed imbrium & fulgurum violentia oculos Messeniorum obcecabat. Quæ omnia Lacedæmoniorum animos erexerunt. Messenij tamen contra fatalem necessitatem totis viribus agebant. Tres itaque dies contra Lacedæmonios steterūt, & totidem noctes. Prodiit itaque vates Theoclus, & Aristomenem

stomenem sic est alloquutus: Quid frustra laboras? Capi Messenam prorsus nunc fatale est. Vidisti caprificum, Apollo prædixit, mihi communem cum patria mortem Deus intentat. Tu te ipsum, reliquosque Messenios serua. Hæc cum dixisset, in hostes irruit, quos sic est alloquutus, Atqui non perpetuo lati Messeniorum opibus fruimini. Post hæc irruptione in hostes facta, multos occidit, & ipse interit. Messenios à pugna auocauit Aristomenes, quibus præcepit, vt se sequerentur, si quem ipse transitum præberet. Congregatis igitur vxoribus & liberis in extrema parte posuit filium Gorgum, & Manticlum vatis filium. Ipse in principio ad hostes conuersus capitis nutu ac motu hasta significauit se transitum petere. Lacedæmonij ex Hecati vatis consilio aditum patefecerunt, ne rabiosi homines, & ad extremam desperationem perducti supra modum ferocirent. Messenios abeuntes susceperunt Arcades allatis vestimentis & cibis. Terrâ insuper cum eis sunt partiti. Post aliquot deinde dies cum & Messenij & Arcades expeditionem occultam duce Aristomene, in Lacedæmonios parassent, Aristocrates (quem supra diximus pecunia Lacedæmoniorum corruptum) hoc consilium Lacedæmoniis patefecit. Hoc cum Arcades intelligerent (nūquam enim neque Arcades, neque Messenij proditorem putarent Aristocratem) lapidibus obruerunt, insepultumque dimiserunt. Rursus Aristomenes cum quinquaginta Messeniis Iram montem inuasit, multos ibi Lacedæmoniorum trucidauit,

illorumq; triumphum vertit in luctū. Reuersus in Arcadiā filium Gorgum & Manticlum vatis filium cum exercitibus dimisit, terras & sedes quasitum. Gorgus in Siciliam peruenit, & Zenclam urbem occupatam Messenem nominauit. Mantichus insulam Sardoā cepit, habitauitque. Aristomenes Delphos est profectus: quid sit ei responsum, non dicitur. Cum filia postea in insulam Rhodum se contulit. Deinde Sardis ad Ardyn Gigæ filium. Cumq; ad regē Aphraortē animo destinasset iter, morbo correptus obiit. Neq; enim debebāt Lacedæmonij vlla iam clade posthæc ab Aristomene affici. Mortuo Aristomeni Damagetus ac Rhodij monumentum ædificarunt illustre, & honores ab eo tempore decreuerunt. Aristomenē item contendunt Thebanis in Leuctrico prælio auxilium tulisse post mortē: & in causa cum potissimū fuisse, vt cladē acciperēt Lacedæmonij. Hoc breuiter ex Pausania. Quibus addimus festiuū Marulli epigramma.

Mors Aristomenis.

Viderat armatas uni dare terga cohortes,

Iuppiter & Martem credidit esse suum.

Mox ut Aristomenis notis procul agnitus armis,

Effulsit uolucris auxiliaris apex:

Maeste ait, o iuuenis, si te mea bella tulissent,

Non alia cælum tunc eguisset ope.

Dignum est relatu quod Plinius lib. natur. hist. vndecimo, de Aristomene scriptum reliquit. Hirto corde, inquit, gigni quosdam homines proditur, neq; alios fortioris esse industriæ, sicut Aristomenem Messenium, qui trecentos occidit Lacedæmonios. Ipse conuulneratus & captus semel

Plinij locus de Aristomene.

semel per cauernam latomiarū euasit, angustos
vulpium aditus sequutus. Iterum captus sopitis
custodibus somno, ad ignē aduolutus lora cum
corpore exussit. Tertiò capto Lacedaemonij pe-
ctus dissecuere causa videndi, hirsutumq; cor
reperit. Hæc Plin. Vide Plut. in vita Ro-
muli, & Val. Max. in fine 1. libri, cum agit de
Lynceo. Sed in omnib. codicibus inoleuit men-
dum. Legendum est enim ibi pro Atheniensēs,
Lacedaemonij. Quod clarius est, quàm longiori
indigeat probatione. Vide etiā Calium lib. 17. c.
9. In sepulchro sunt hæ literæ, D. M. Aristome-
nis, quod est, Diis Manibus Aristomenis.

*Hirsutum
cor Ari-
stomenis.*

Ἀνέχῃ καὶ ἀπέχῃ.

Sustine & abstine.

E M B L E M A XXXIIII.

Et toleranda homini tristis fortuna ferendo est,

Et nimium felix sepe timenda fuit.

Sustine (Epictetus dicebat) & abstine. oportet

Multa pati, illicitis absque tenere manus.

Sic ducis imperium uinctus fert poplite taurus

In dextro: sic se continet à gravidis.

*Taurus
quid signi-
ficet.*

S Vmptum est emblemata ex Oro Apolline in Libel. de literis Hieroglyphicis, ubi sic ait de tauro, Hominem instabilis temperantia significare volentes, taurum pingunt genu dextrum ligatum: sic enim non coit. Assumitur autem taurus semper ad temperantiam significandam: quippe qui post conceptum, foeminā non adeat. Hæc ille. Vide adagium, sustine, & abstine.

*Plin. lib. 8.
cap. 45.*

Et toleranda &c. Allusit ad carmē Virg. 5. Ænei.

Quidquid erit superanda omnis fortuna ferendo est.

Epictetus dicebat. Epictetus Philosophus fuit insignis servus, & claudus, cuius extat Enchiridion philosophicis præceptis eisdemq; saluberrimis refertū. Quod Politianus Latinitate donavit. Duos Epicteti de se versus citat Aulus

*Aulus gel-
lius de Epi-
ceto.*

Gellius lib. 2. cap. 18. quos is sic Latinos fecit,

Servus Epictetus fueram, qui corpore mancus,

*Duo vitia
omnium
gravisima*

Pauperie pressus, charus eram superis.

Idem Gellius de eodem lib. 17. cap. 19. Solitus (inquit) erat dicere, duo esse vitia multò omnium gravissima ac teterrima: intolerantiam & incontinentiam: cum aut iniurias, quæ sunt ferendæ, non toleramus neq; ferimus: aut à quibus rebus voluptatibusq; nos tenere debemus, non tenemus. Itaq; inquit, Si quis hæc duo verba cordi habeat, eaq; sibi imperando, atq; observando curet,

is erit

is erit pleraque impeccabilis, vitamq; viuet tranquillissimam. Verba duo hæc dicebat, ἀνέχ & ἀνέχεσθαι. patere & abstinere. Hæc ille.

In adulari nescientem.

EMBLEMA XXXV.

Scire cupis dominos toties cur Theſſalis ora
Mutet, & ut uarios querat habere duces?
Nescit adulari, cuiquàmue obtrudere palpum,
Regia quem morem principis omnis habet.
Sed ueluti ingenuus sonipes, dorso excutit omnem.
Qui moderari ipsum nesciat Hippocomon:
Nec ſeuire tamen domino ſas ultio ſola eſt,
Dura ſeruum ut iubeat ferre ſupata maior.

EX Plutarcho de discrimine adulatoris & amici, ut ſtatim ſubiiciam. Exant apud Ti-

tum Liuium, Decad. 4. lib. 9. orationes, quibus mutuis conuitiis se lacerant Philippus Thessalorum rex, & ipsi Thessali coram Legatis, quos Senatus ad disceptandas controuersias miserat. Verba Liuij apponā ex oratione Thessalorum, Nequicquam & illum victum, & se liberatos esse, vt equum tenacem non parentem, frānis asperioribus castigandū esse. Philippus sic claudit suam orationem, Insolenter & immodicē abuti Thessalos indulgentia populi Romani, velut ex diutina siti nimis auidē meram haurientes libertatem. Itaque seruorum modo prater spem repentē manumissorum licentiam vocis & linguæ experiri, & iactare sese insectatione & conuitiis dominorum. Subdit paulò post Liuius in oratione Maronitarum: Itaque dominari assentatores regios, his solis loqui & in Senatu & in concionibus licere: eos omnes honores & capere ipsos, & dare aliis: optimū quēque, quibus libertatis, quibus legum cura sit, aut exulare pulsos patria, aut inhonoratos, & deterioribus obnoxios silere. Plutarchi verba sunt: Pulchrē igitur Carneades, qui diuitum & regum filios nihil rectiūs discere, quā equitare affirmabat. Præceptor enim illis inter literarum exercitationes palpatur: illis in palæstra se submittunt Antagonistæ, vincique sinunt. Attamen equus qui, sitne princeps an priuatus, diues an pauper sessor ignorat, dorso excutit indoctum moderatorem. Hæc Plutarchus. Equus verò libertatis est insigne.

*Carneadis
pulehrum
dictum.*

Nesciat hippocomon. Alciatus in annotationibus

bus in lib. 12. C. in l. non patimur ypocomos, ubi legendum Hippocomos, id est, stabularios, qui equos curant. *ἵππος* enim equū significat, *κομῆν* nutrio, curo. Existimo autem fuisse munus publicum eorum qui in id agebantur, ut de provincialibus acceptos causa publici cursus equos cura sua alerent. Hac ille.

Obdurandum aduersus vrgentia.

EMBLEMA XXXVI.

Nititur in pondus palma, & consurgit in arcum,
 Quò magis & premitur, hòc mage tollit onus.
 Fert & odoratas bellaria dulcia glandes,
 Quis mensas inter primus habetur honos.
 I puer, & reptans raris has collige, mentis
 Qui constantis erit, præmia digna feret.

*Palma ad-
uersus pon-
dus resur-
git.*

EX Aulo Gellio in Noctibus Atticis, cuius hæc sunt verba, Perhercule rem mirandam Aristoteles in octauo Problematon, & Plutarchus in 8. Sympof. dixit. Si supra palmæ, inquit, arboris lignum magna pondera imponas, ac tam grauitè vrgeas, onerésque, non deorsum palma cedit, nec intra flectitur: sed aduersus pondus refurgit, & sursum nititur recuruatúrque. Propterea (inquit Plutarchus) in certaminibus palmam signum esse placuit victoriæ: quoniam ingenium eiusmodi ligni est, vt vrgentibus opprimentibúsq; non cedat. Hactenus Gellius. Quæ verba nusquam viderat, qui in hoc emblemate interpretâdo, magno conatu magnas nugas dicebat. Cùm autorum testimonia, quæ videre cõtigera: huc referre pararem, venit in mentem prouerbij, Palmam ferre. Quod si legeris, nihil erit amplius, quod desideres. Vide Philostrati Icones lib. 1. in Paludibus. Vide Orû Apollinem lib. 1. Causam fornicationis palmæ reddit Plutarchus in Libello de causis naturalibus, problemate 32. his verbis, Cur inter omnes arbores sola palma contra impositum onus assurgit? utrùm quòd ignea, & spirabilis facultas, qua maximè pollet, cùm tentatur & irritatur, sese exercens magis, & magis erigit? An quoniam pondus ramo subito vrgens, aerem omnem, qui in his est, oppressum cedere retro cogat, qui deinde resumptis paulò viribus, aduersus onus acrius rursus instat? An molles & teneræ virgæ imperum non sustinentes, cùm onus quiescit, paulatim se erigunt, & speciem, quasi con-

*Palma cur
renititur o-
neri.*

tra illud assurgant, præbent?

I puer & reptans &c. Hæc omnia eò tendunt, vt pueri laboris admoneantur, qui postea dulcissimos fructus solet elargiri. Nescio an ad palmæ naturam alluserit Solomon in Canticis cap. 7. cum inquit, Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius. Certè nullus interpretum eorum, quos viderim, quid literalis sensus significet, indicat. Phornutus in lib. de natura Deorum, cap. de Musis, loquens de palma, Arbor hæc, inquit, difficulter scanditur, fructusque producit dulcissimos: vt non immeritò etiam propter hæc causas, ea coronentur Musæ.

*Solomoni
locus elu-
cidatur.*

Omnia mea mecum porto.

EMBLEMA XXXVII.

Hunnus inops Scythiciq; miserrimus accola Ponti,
Vstus perpetuo liuida membra gelu.

Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyæi,

Et pretiosa tamen stragula semper habet:

Nam murinæ illum perstringunt undiq; pelles,

Lumina sola patent, cætera opertus agit.

Sic furem haud metuit, sic ventos temnit & imbres,

Tutus apudq; uiros, tutus apudq; deos.

*Biantis
apophthe-
gma.*

Symptum ex celebri illo Biantis apophthe-
gmate, qui enumeratur inter septem sapien-
tes, cuius (vt inquit Cicero in Paradoxis) cum
patriam Prienem cepisset hostis, cæterique ita
fugerent, vt multa de suis rebus secum asporta-
rent: cum esset admonitus à quodam, vt idem
ipse faceret. Ego verò (inquit) facio. nam omnia
mea mecum porto. Hac Cicero. Hoc tam insi-
gne dictum, vt nobis in pictura ostenderet Al-
ciatus, depingit Hunnum pellibus coopertum,
nihilque pretiosi gestantem: vnde fit, vt & fri-
gora contemnat, & latrones non pertimescat.

Hūni qui.

Cantabit enim uacuis coram latrone uiator, vt in-
quit Iuuenalis. Hunni porrò sunt in Scythia Eu-
ropæa, iidem cum Sarmatis, de quibus Mela li-
bro 2. Sarmata, inquit, auri & argenti maxima-
rum pestium ignari: vice rerum cōmercia exer-
cent, atque ob sæuitiam hyemis admodum as-
siduæ, demersis in humum sedibus, specus aut
suffossa habitant: totum braccati corpus, &
Ouidius. nisi, qua vident, etiam ora vestiri. Ouidius 3.
de Tristi.

Pellibus & futs arcent mala frigora braccis,

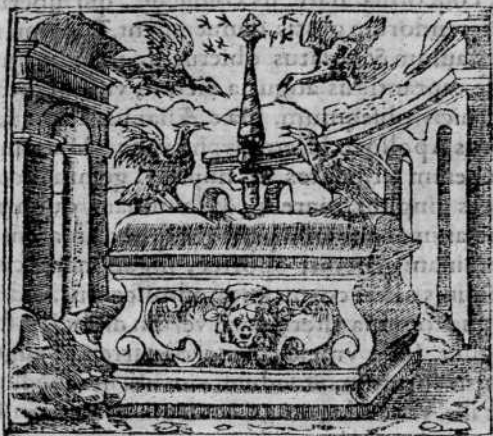
Oráz;

Oráq; de toto corpore sola patent.
Idem. 5. de Trist.

Quos ut non timeas, possis odisse, uidendo,
Pellibus & longa corpora tecta coma.
Vide Valerium Maximum lib. 7. cap. 2 & Alcia-
tum lib. 6. Parergon cap. 26.

Concordiæ Symbolum.

EMBLEMA XXXVIII.

Cornicum mira inter se concordia uita est,
Mutua státq; illis intemerata fides.
Hinc uolucres hæc sceptrâ gerût, quòd scilicet omnes
Consensu populi stântq; cadûnq; duces.
Quem si de medio tollas, discordia præceps
Aduolat, & secum regia facta trahit.

Desum

*Cornicum
fidissima so-
cietas.*

DEsumptum ex lib. 3. de animalibus Æliani
Græci scriptoris citante Politiano cap. 67.
Miscella. in hæc verba, Cornices inter se fidissi-
ma sunt: & cum societatem coierint, maximo se
opere diligunt. Neque id genus animalia videat
quispiam licenter misceri, & temerè. Quin hoc
quoque dicunt, qui res istiusmodi callent, al-
tera extincta, comparem viduam degere. Ca-
terùm id quoque audio, veteres in nuptiis post
Hymenæum, cornicem inuocare, signumque
id concordia dare iis consueſſe, qui liberum
querendorum gratia conuenissent. Tum qui se-
des auium & volatus obseruant, inauspicatum
esse captantibus auguria dicunt, vnius tantum
cornicis obsequium. Hæc Ælianus. Idem ferè
Orus Apollo in Hieroglyphicis sic. Martem &
Venerem scribentes, aut nuptias, geminas cor-
nices pingunt, marem, & fœminam, quoniam
hoc animal duo ova parit: ex quibus marem &
fœminam generari oportet, iugati mares cum
fœminis alteri cornici non admiscuntur. Itidem
neque fœmina alteri mari: verum dissociati soli
degunt. Ideo vnica cornici occurrentes augu-
rantur futurum, vt viduali vita sibi sit viuendum.
Sic ille. Vide adagium, Cornicum oculos confi-
gere. Cuius explanationem non admittit noster
Alciatus lib. 7. Parerg. cap. 17. quem vide. Qui-
dius 1. Pastor. non nihil agit de concordia ibi,

Candida te niueo posuit lux proxima templo,

Qua fert sublimes alta Moneta gradus.

Et secum regia fata trahit. Alludit ad illa fami-
gerata verba, quæ posuit Salustius in Iugurtha,

Concor

*Alciatus
non admit-
tit explana-
tionem.*

Concordia parua res crescunt, discordia maxima dilabuntur. Quod & euangelicae literae testantur. Secundus versiculus claudicat: quare quidam reposuerunt,

Mutua statq; illis intemerata fides.

Concordia.

EMBLEMA XXXIX.

In bellum ciuile duces cum Roma pararet,
 Viribus & caderet Martia terra suis:
 Mos fuit in partes turmis coeuntibus, easdem
 Coniunctas dextras mutua dona dare.
 Foederis haec species, id habet concordia signum,
 Ut quos iungit amor, iungat & ipsa manus.

S Vmpfisse Alciatū hoc emblemā ex Cornelio Tacito, vel inde apparet, quod ipsemet Alciatus in scholiis, quæ in Tacitum edidit, annotauit, idque in lib. 2. dexteras fidei symbolum præferre, adducitque hunc locum ex lib. 18. Centurionemque Sisennam dexteras, cōcordiæ insignia, Syriaci exercitus nomine ad Prætorianos ferentem, variis artibus aggressus est. Est & alius locus in Tacito, quo idem significatur. Inquit enim li. 17. Miserat ciuitas vetere instituto dona legionibus dexteras hospitij insigne. Possē hoc emblemā elucidari ex Cornelio Tacito autor mihi fuit amicus summus meus Alphōsus Sanctius Ballesta Talabricensis, cuius ingenium & literas, quas græcas cum latinis feliciter coniunxit, nouissima probauerit, quisquis candidos eius mores, vitæque summam integritatem fuerit expertus. Cuius eò libentius mihi grata occurrit memoria, quòd de concordia agimus, quæ mihi cum eo summa intercedit, vt non tantum manus, sed & corda vel in magna locorum distantia habeamus coniuncta. Emblematis igitur hic est sensus, Cum belli ciuilibus temporibus totus orbis in duas diuisus esset partes, mos fuit, vt quicumque dux vel populus in alteram partem vergeret, offerret, & simul acciperet dexteras. Intellego autem dexteras coniunctas auro vel argento elaboratas vel depictas: hoc enim videtur sentire Tacitus tribus illis in locis. Vnde constat malè depictū esse emblemā viuorum hominum manus coniungens.

Martia terra. Romanos à Marte traxisse originem

*Alphōsus
Sanctius
Ballesta.*

*Malè depictum emblemā.
Romani à Marte orti.*

ginem tritum & peruulgarum est. Lege Titum Liuium in principio totius operis.

Mos fuit in partes. Sic ordino, Mos fuit dari dextras coniunctas mutua dona, turmis coeuntibus in easdem partes, id est, cum turmae eiusdem factionis coirent in vnā eandemq; partem, vt bellum inferrent alteri. Hæc ideo lōginculè sum prosequutus: quia video à plerisque magni nōminis viris aliter, sed perperam, meo quidem iudicio, passim explanari.

Coeuntibus easdem. Synæresis est figura, quæ fit, quando duæ vocales in vnicam contrahuntur syllabam.

Coniunctas dextras. Dextra fidei dicata est. Virgilius 6. Æneidos;

*Dextra
quid signi-
ficet.*

— *Nec ueriti dominorum fallere dextras.*

Plinius lib. 11. cap. 45. Inest & aliis partibus quædā religio: sicut dextra osculis auersa appetitur, in fide porrigitur. Ouidius 6. Metamorph.

Vt pignus fidei dextras utraq; poposcit,

Inter seq; datas iunxit.

Cicero ad Atticum, Vbi sunt illæ densæ dextræ? Idem in Philippum: Dextræ quæ fidei testes esse solebant perfidia sunt, & scelere violatæ. Dextrā in fide porrigi ideo ait Varro, quòd omnis veterum autoritas dextræ manus virtute constaret. Autor est Plutarchus Flamines rem diuinam manu ad digitos inuoluta facere cōsueſſe, symbolicè significantes, fidem tutandam esse, ac eius sedem in dextris esse sacratam. Quæ Cælius Rhodig. de dextris disputat lib. 22. cap. 4. ridicula planè sunt.

*Flamines
qualiter sa-
cra facie-
bant.*

*Concordia
vnde dicta.*

Id habet concordia signum. Concordia dicta est quasi cordium coniunctio. Quæ coniunctio quia re ipsa nequit fieri, vt scilicet corda ipsa amicorum coniungantur, id fit per dextrarum apprehensionem: dextræ enim parti potior cordis vis incumbit, & ipsa dextra manus est cordis potissima ministra.

Concordia insuperabilis.

EMBLEMA XL.

*Tergeminos inter fuerat concordia fratres,
Tanta simul pietas mutua, & unus amor:
Inuicti humanis ut uiribus ampla tenerent
Regna, uno dicti nomine Geryonis.*

EX ultimo Iustini Historici lib. vbi hæc verba leguntur, In alia parte Hispaniæ, & quæ
ex

ex insulis constat, regnum penes Geryonem fuit. In hac pabuli tanta lætitia est, ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur. Inde denique armenta Geryonis, quæ illis temporibus solæ opes habebantur, tantæ famæ fuere, ut Herculem ex Asia prædæ magnitudine illexerint. Porro Geryonem ipsum non triplicis naturæ (ut fabula proditur) fuisse ferunt: sed tres fratres tantæ concordie extitisse, ut vno animo omnes regi viderentur. Nec bellum Herculi sua sponte intulisse; sed cum armenta sua rapi vidissent, amissa bello repetiisse. Sic ille. Geryon porro (ut ad fabulas conuertamur) filius fuit Chrysaoris, qui fuit Medusæ filius, ut testatur Hesiodus in Theogonia, in hac sententiam; *Hesiodus.*

Edidit at Chrysaor sibi Geryonea trisaucem,
Herculis ante suos illum uis incluta tauros
Perdedit; atq; animam claua deponere iussit.

Silius Italicus lib. 13.

Qualis Atlantico memoratur littore quondam
Monstrum Geryones immane tricorporis iræ,
Cui tres in pugna dextræ uaria arma gerebant.
Vna ignes seuos, ast altera ponè sagittas
Fundeat, ualidam fundebat tertia cornum:
Atq; uno diuersa dabat tria uulnera uisu.

Silius Italicus.

Talis depingitur Herilus apud Virgilium,
Et regem hac Herilum dextra sub Tartara misi,
Nascenti cui tres animas Feronia mater,
Horrendum dictu, dederat terna arma mouenda,
Ter letho sternendus erat, cui tum tamen omnes
Abstulit hæc animas dextrâ, & totidem exiit armis.
Vide Plinium lib. 4. cap. 2. & Pomponiū Melam

Herilus apud Virgilium.

lib.3.cap.6.Ouidius 9.Metamorph.

— Nec me pastoris Iberi

Forma triplex mouit.

Isocrates.

Huic armenta Hercules abduxit, ab Euristheo
iussus, vt est apud Isocratē in Encomio Helenę.

Vnum nihil, duos plurimūm posse.

EMBLEMA XLII.

Laërta genitum, genitum quoque Tydeos unā,

Hac cera expressit Zenalis apta manus.

Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis,

Nec tamen alterius non eget alter ope.

Cū duo coniuncti ueniunt, uictoria certa est:

Solum mens hominem, dextræue destituit.

EX lib. 10. Homericę Iliad. hoc argumentum fuit desumptum. Sed ne longum faciam, vide adagium apud Erasmum, Duobus pariter euntibus. Verba porrò HomERICA sic vertit ille,

*At mihi si quis alius ueniat comes, ille futurus
Solamen, fueritq; simul fiducia maior,
Si duo coniuncti ueniant. Deim hic prior illo,
Si quid opus facto, uidet. Atqui solus & unus
Quauis perspiciat: tamen est mens segnior illi, &
Consilium tenuer.*

Vide præterea adagiũ, Vnus vir nullus vir. Præter citata ab Erasmo loca, illud ab Aristoteli citatum in lib. de moribus octauo ferè in prin. adiicio, *Σύν τε δὲ ἐρχομένης, καὶ γὰρ νοήσαι, καὶ πράττειν διευατῶτεροι.* hoc est, Pariter autem si duo iter faciant, & maiora mente concipere, & plura conficere poterunt. Attigit & locum Homeri Claudianus, cùm sic cecinit in Sexto Consulatu Honorij,

*Nunc mihi Tydiden attollant carmina uatum,
Quòd iuncto fidens Ithaco patefacta Dolonis
Indicio, dapibusq; simul, religatq; somno
Thracia, sopiti penetrauerit agmina Rhesi,
Graiadq; retulerit captas ad castra iugales.*

Et Ouidius in Oratione Vlyssis,

*Deniq; de Danaïs quis te laudatue petitue?
At sua Tydides mecum communicat acta,
Me probat, & socio semper confidit Vlysse.
Est aliquid de tot Graiorum millibus unum
A Diomede legi, nec me fors ire iubebat.*

Laerte genitum Tydeos. Antonomasia est, ut annotauit Plutarchus in vita Homeri: significat

enim Vlyſſem, & Diomedem. Laërtes pater fuit
Vlyſſis, vt liquet ex Ouidio in eadem Oratione,

Nam mihi Laërtes pater eſt, Arceſſus illi,

Iuppiter huic.

Tydem.

Tydeus filius Oenei regis Ætoliz pater Dio-
medis, fuit magnus bellator, paruus tamen cor-
pore. De quo dictum fuit illud peruulgatum,

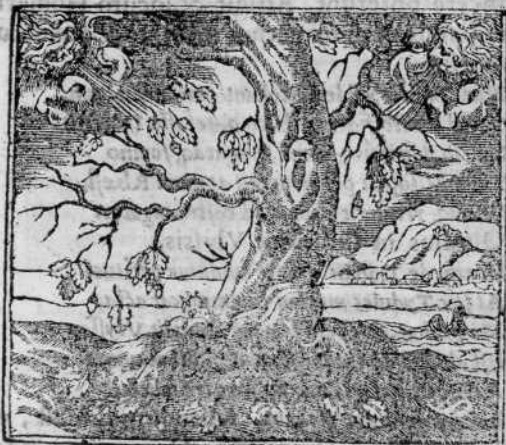
Maior in exiguo regnabat corpore uirtus.

De quo ſatis multa Statius, præcipuè lib. 3. The.

Solum mens hominum. Ordo eſt, Mens, id eſt,
illa potentia, qua præſtat ſapiens, deſtituit ſo-
lum hominem.

Firmiſſima conuelli non poſſe.

EMBLEMA XLII.

Oceanus

Oceanus quamvis fluctus pater excitet omnes,
 Danubiūmq; omnem barbare Turca bibas:
 Non tamen irrumpes perfracto limite, Caesar
 Dum Carolus populis bellica signa dabit.
 Sic sacre quercus firmis radicibus astant,
 Sicca licet venti concutiant folia.

S Vmptū ex lib. i. Epigram. Græcorū titulo, ἐν
 αἰδομένη. Epigramma Græcū est Crinagoræ:

Οὐδ' ἦν ὠκεανὸς πᾶσαν πολυμήραν ἐγείρει,
 Οὐδ' ἦν Γερμανίῃ ῥῆνον ἀπαντὰ πίει:
 Ρώμης οὐδ' ὅσον ἐλδοῖαι θένος, ἀκριμύμνη
 Δεξιᾷ σημαίνειν Κάισαρι θαρσαλίη.
 Οὕτω καὶ ἔραϊ Ζηνὸς δούεις ἐμπελα ῥίζαις
 Ἐστασιν φύλλων δ' αὖτα χέουσ' αἰετοί.

Sic vertit Ioannes Sleidanus,

Oceanus moveat licet omnes undiq; fluctus,
 Et potet Rhenum Theutona terra suum:
 Non cadet imperium Romæ, quo tempore Caesar
 Præerit, ac solus publica facta reget.
 Sacra Ioui quercus nam si radicibus heret,
 Et tamen aridulas huic rapit aura comas.

Vfus est Virgilius hac similitudine lib. 4. Ænei-
 dos, quæ Æneæ constantiam ostenderet: quam
 ab Homero sumpsit, teste Macrobio lib. 5. ca. 6.

Ac uelut amosam ualido cum robore quercum
 Alpini Boreæ nunc hinc, nunc flatibus illinc,
 Eruere inter se certant: it stridor, & altè
 Consternunt terram, concusso stipite frondes.
 Ipsa heret scopulis, & quantum uertice ad auras
 Aetherias, tantum radice in tartara tendit.

Vide adagiū, Incus maxima nō metuit strepitus.
 Oceanus quamvis pater. Dictus Oceanus à ve-

Oceanus
 unde dicitur
 etns.

locitate. *ἄνδρες* enim citum & velocem significat. Quod videtur innuere Mela Póponius in principio 3. cùm inquit, Tanta vi semper immissum, ut vasta etiam flumina retroagat, & aut terrestria deprehédât animalia, aut marina destituat. Dicitur autem pater ex Thaletis Milesij opinione, qui omnia ex aquis generari existimauit. Plutarchus in vita Homeri, adducitque illud Homericum,

*Oceanus
pater.*

Ὠκεανὸς δ' ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται.

Vnde Virgilius 4. Georgicôn,

Oceanumq; patrem rerum, Nymphásq; sorores.

*Danubius
& Ister
idem.*

*Danubiúm*q; omnem. Danubius & Ister idē est, teste Pomponio Mela lib. 2. cuius verba sunt, Apertis in Germania fontibus, alio quàm desinit, nomine exoritur. Nam per immania magnarum gentium diu Danubius est: deinde aliter appellantibus accolis Ister fit, acceptisque aliquot annibus ingens iam, & eorum, qui in nostrum mare decidunt, tantum Nilo minor, totidem, quot ille ostiis, sed tribus tenuibus, reliquis nauigabilibus, effluit. Hæc ille. Exonerat autem in pontum Euxinum, solus in Europa ad Orientem cursum perpetuū dirigens. Vide Plinium lib. 4. cap. 12.

*Hyperbola
in Turcam.*

Barbare Turca bibas. Hæc verba magnam innuunt hyperbolen: idem enim sonant, ac si dixisset, O barbare Turca etiam si tot hominum millia congregares, quot dicitur olim Xerxes Persarum rex, à cuius copiis flumina ingentia exsiccata tradit Herodotus, nihil quicquā proficeres, si aduersus inuictum Cæsarem arma moueres:

ueres: imò iam omnibus notū est, qualiter aliquando salutem fuga quaesieris, idque praefraetis pontibus, ne à Caesarianis capereris. Sed hæc nō sunt nostri instituti, & Caroli Caesaris inuictissimi triūphi, & parata gloria, magna desiderat volumina. Vide Pantalæonis Prosopographiā.

Sic sacra quercus. Sacra, Ioui scilicet: nā Græca verba sic habent, & τῷ Ἱερωτάτῳ Ἰνὸς δ' ὑνέκ. Hoc est: sic & Ioui sacra quercus. Causam, cur Ioui sit sacrata hæc arbor, idem Alciatus refert in fine libri huius sic,

Quercus sacra Ioui.

Grata Ioui est quercus, qui nos seruâtq; , fouetq;.

Seruanti ciuem querna corona datur.

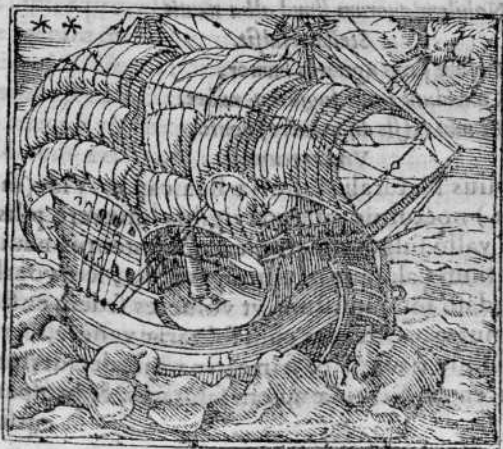
Glande aluit ueteres, sola nunc proficit umbra:

Sic quoq; sic arbor officiosa Iouis.

Alciatus.

Spes proxima.

EMBLEMA XLIII.

Innumeri agitur respublica nostra procellis,

Et spes uentura sola salutis adest:

Non secus ac naui medio circum æquore, uenti

Quam rapiunt, salis iamq; satiscit aquis.

Quod si Helenæ adueniant lucentia sydera fratres,

Amis sos animos spes bona restituit.

Multi sunt vel poetarum vel historicorum
loci, unde potuit Alciatus hoc sumpsisse
epigramma. Apponam igitur potiora: ut diligens
Lector hac de re facile sententiam ferre possit.

Theocritus.
Pindarus.

Theocritus eidylio 27. multa de Castoribus canit. Pindarus decima Nemeæorū ode, satis multa de Castore & Polluce. Vide Homerum & eius interpretes lib. Iliados 3. in illo versu,

Κάστορα δ' ἰππὸδ' ἰμοι, καὶ πύξ ἀγαθὸν πολυδύναμα.

Horatius primo Carminum,

Dicam & Alciden, puerosq; Leda,

Hunc equis, illum superare pugnis

Nobilem? quorum simul alba nautis

Stella refulsit.

Defluit saxis agitatus humor,

Concidunt uenti, fugiuntq; nubes,

Et minax (sic dii uoluere) ponto,

Vnda recumbit.

Plinius Naturalis historiæ li. 2. cap. 37. Vide (inquit) nocturnis militum vigiliis inhaerere pilis, pro vallo fulgorem effigie ea, & antennis nauigantium, aliisque nauium partibus, seu vocali quodam sono insistant, ut volucres sedem ex sede mutant. Graues cum solitaria venere, mergetesque nauigia: & si in carinae ima deciderint, exurentes. Geminæ autem salutare, & prosperi
cursus

cursus prænuntiæ: quarum aduentu fugari di-
 ram illam, ac minacē, appellatamque Helenam
 ferunt. Et ob id Polluci & Castori id numen
 assignant, eosque in mari deos inuocant. Homi-
 num quoque capita vespertinis horis magno
 prælagio circumfulgent. Omnia incerta ratione,
 & in naturæ maiestate abdita. Hæc Plinius. An-
 neus Seneca, Naturalium Quæstionum lib. i. sic,
 Argumentum tempestatis nautæ putant, cum
 multæ transuolât stellæ: quod si signum vento-
 rum est, ibi venti sunt, id est in aëre, qui medius
 inter lunam & terram est. In magna tempesta-
 te apparent quasi stellæ velo insidentes, adiu-
 uari se tunc periclitantes existimant Pollucis &
 Castoris numine. Causa autē melioris spei est,
 quod iam apparet frangi tempestatem, & desi-
 nere ventos. Sic ille. Solet & hoc nostro tem-
 pore id splendoris siue luminis nautis appare-
 re, inter procellas & tempestares: quo viso be-
 ne sperare incipiunt nautæ, idque vel D. Nico-
 lai, vel S. Thermi, siue D. Hermia: numini tri-
 buunt. Res tamen est naturalis (nautarum pace
 dixerim) vt maximi nominis Philosophi pro-
 didere. Nam fit hic ignis in infima aëris regione
 ex fumo pinguiore, qui frigiditate aëris noctur-
 ni cogitur atque densatur. Incenditur autem ex
 concursu duarum cōtrariarum qualitatum, quæ
 inter se pugnant. Vapor enim calidus est, & aër
 nocturnus frigidus. Concurrent autem tanti-
 sper, donec hac agitatione vapor incendatur.
 Figitur autem pilis, aut antennis nauium, pro-
 pter eius grauitatem, vbi tantisper hæret, donec
 incen

Pollux ☿
 Castor.

Armens
 Seneca de
 maris tem-
 pestate.

Pollux ☿
 Castor cas
 se melioris
 spei.

incendij materia fuerit absumpta.

*Fatiscere
vnde.*

Salis iamq; fatiscit aquis. Seruius in illo Virgilij versu, remisque fatiscunt, sic inquit: Fatiscunt, abundanter aperiuntur: fatim enim abundanter dicimus, vnde affatim: id est, affatim hiscunt.

*Fatim, af-
fatim.*

Quod si Helenæ &c. Ita Horatius primo Carminum,

— Sic te diua potens Cypri,

Sic frater Helenæ lucida sidera.

*Castor, &
Pollux Io-
uis & La-
dæ filij.*

Intelligit autem Castorem & Pollucem, qui vt in fabulis est, Iouis & Ladae fuerunt filij. Iupiter enim in cygni formam versus Ladam compressit: quæ peperit oua, è quorum altero gemini nati sunt Castor & Pollux: ex altero erò Helena. Quæ fabula ex dictione *πυλιννα* nata est, vt ait Athenæus lib. 2. cap. 17. in Dipnosophistis, qui asserit *ωρ*, id est, ouum, idem apud veteres, quod *ὑπέρωρ* significasse, id est, superiorem thalamum, cœnaculum, vel cubiculum, quale tribuit Homerus Penelopæ primo Odyss. Atque ideo nati ex ouis: quia ex superiore parte domus fuerint nati. Dicuntur autem hi gemini Dioscuri, id est, Iouis filij. Quorum fabulam eleganter narrat Ouidius, in fine quinti Fastorum, his verbis,

*Ortus fabu-
le.*

Dioscuri.

Absulerant raptas Phœben, Phœbésq; sororem

Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil.

Bella parant, repetuntq; suas, & frater & Idæ,

Leucippo fieri pactus uterq; gener.

His amor, ut repetant, illis ut reddere nolint,

Suadet, & ex causa pugnat uterq; pari.

Effugere Oebalidæ cursu potuere sequentes:

Sed

Sed uisum celeri uincere turpe fuga.
 Liber ab arboribus locus est, apta area pugnae:
 Constituerant illo nomina fida loco.
 Pectora traiectus Lynceo Castor ab ense,
 Non expectato uulnere pressit humum.
 Vltor adest Pollux, & Lyncea perforat hasta,
 Qua ceruix humeros continuata coit.
 Ibat in hunc Idas, uixq; est Iouis igne repulsus:
 Tela tamen dextrae fulmine raptā negant.
 Iamq; tibi Pollux cælum sublime patebat:
 Cum mea, dixisti, percipe uerba pater.
 Quod mihi das uni, cælum partire duobus:
 Dimidium toto munere maius erit.
 Dixit, & alterna fratrem statione recepit:
 Utile scilicet sidus utrumq; rati.

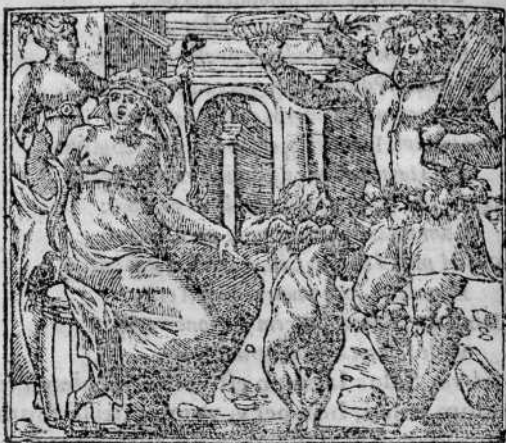
Sidera. Sidus latinum est verbum, ideo scri-
 bendum cum i, non per y, ut imperiti scribunt,
 & considerare & desiderare. Est autē sidus con-
 globatio multarum stellarum quod aliqui con-
 stellationem dicūt, ut Taurus, Orion. Quauis
 aliquando sidus pro stella ponatur contra præ-
 ceptum Macrobij.

Sidus.

In

In Simulachrum spei.

EMBLEMA XLIIII.

Que Dea tam leto suspectans sydera vultus?
 Cuius peniculis reddita imago sum?
 Elpidij fecere manus; ego nominor illa,
 Que miseris promptam spes bona prestat opem.
 Cur uiridis tibi palla? Quod ornata me duce uernent,
 Quid manibus mortis tela refracta geris?
 Quod uiuos sperare decet, præcido sepultis.
 Cur in dolioli tegmine pigra sedes?
 Sola domi mansuolitantibus undiq; noxis,
 Ascræi ut docuit Musa uerenda senis.
 Que tibi adest uolucris? Cornix fidiſſimus oſcen,
 Est bene cum nequeat dicere: dicit, Eri.
 Qui comites? Bonus euentus, præcepsq; Cupido.
 Qui præeunt? Vigilum somnia uana uocant.

Que

*Quæ tibi iuncta astat? Scelerum Rhannusſta vindex,
ſcilicet ut ſperes nil niſi quod liceat.*

EX multis Authorum locis aptè concinnatum eſt hoc emblemæ: quapropter ſingula carmina percurramus, ut unicuique ſuam explanationem adaptemus.

Quæ Dea tam leto ſuſpectans ſidera uultus? Videtur verſiculus exprimere geſtus ſperantium, qui ſemper Cælum intuètur: quoniam omnia bona è Cælis atque à Deo ipſo bonorum omnium datore proueniunt.

Elpij fecere manus. Nullus exiſtit, quod ſciã, pictor aut ſtatuarius hoc nomine: ſed eleganter fictum eſt à Græco fonte. ſpes enim græcè dicitur *ἐλπίς*, unde Elpidius.

Ego nominor illa &c. Hæc explicatiuſ dixit Ouidius 1. de Ponto Elegia 7.

Spei encomia.

Hæc Dea, cùm ſugèrent ſceleratas Numina terras,

In Diis inuiſa ſola remanſit humo.

Hæc facit, ut uiuat ſoſſor quoq; compede uinctus,

Liberâq; à ferro crura futura putet.

Hæc facit, ut uideat cùm terras undiq; nullas,

Naufragus in mediis brachia iactet aquis.

Sæpe aliquem ſolers medicorum cura reliquit;

Nec ſpes huic, uena deficiente, cadit.

Carcere dicuntur clauſi ſperare ſalutem;

Atq; aliquis pendens in cruce uota facit.

Hæc Dea quàm multos laqueo ſua colla ligantes,

Non eſt propoſita paſſa perire nece.

*Spei quoque commoda ſcribit eleganter Tibul.
lib. 2. Eleg. 7.*

Iam mala finiſſem letho: ſed credula uitam

Spes fouet, & melius cras fore semper ait.

Spes alit agricolas, spes sulcis, credit aratris

Semina, quæ magno scœnore reddat ager.

Spes etiam ualida solatur compede uinctum:

Crura sonant ferro, sed canit inter opus.

Spes facilem Nemesis spondet mihi, sed negat illa,

Hei mihi, ne uincas dura puella deam.

*Viridis color
spei dedicatus.*

Cur uiridis tibi palla? Viridis color non immerito spei semper fuit dedicatus, similitudine ducta à segetibus, quas quando virides videmus, speramus illas ad maturitatem peruerturas. Hæc subindicat Alciatus in illo emblemate de coloribus,

Nos sperare docet uiridis, spes dicitur esse

In uiridi, quoties irrita retro cadit.

Quod uiuos sperare decet. Sic ordino, Præcido sepultis illud, quod decet sperare uiuos: ut illud, quod, sit in accusandi casu, non aduerbium. Post mortem enim nulla est spes, quam dum uiuimus, nullo pacto amittimus. Theocritus,

*Theocritus
de spe.*

Ἐλπιδες ἐν ζωῶσιν, ἀνελπιστοὶ θάνατον.

Id est,

In uiuis est spes, sine spe sunt mortui.

Vide adagium, Ægro, dum anima est, spes est. Cur in dolioli tegmine. His tribus carminibus tangit fabulā, quam Hesiodus posuit in lib. 1. ἵππων & ἡμερῶν. Quā quia prolixè ille est prosequutus, satius duxi Lectorem illuc remittere, prælibatis tantummodo, quæ huc pertinebant sic,

Viuiere dulce fuit quondam: sed tegmen ab urna,

Dum Pandora leuat, totum exiliere per orbem

Curarum insectæ effigies: spes sola remansit

Intus,

Intus, & è labris ima sub parte resedit:

Obstitit impostum nam tegmen abire uolenti.

Erasmus in adagio, Malo accepto stultus sapit, narrat hanc fabulam, sed concisè, & qui videatur innuere Epimetheū aperuisse pixidem (si pixis vocandum est vas illud, quod omnia mala continebat, & non dolium) cū ipsa Pandora in domo Epimethei repertum vas aperuit. Certè verba Hesiodi non indicant, vas illud posse Latine dici pixidem,

Pixis Epimethei.

Ἀλλὰ γυνὴ χεῖρας, πίδα μέγα πῶμα ἀφελῶσα.

Hoc est, Sed mulier manibus magnum operculum auferēs &c. Vide Plutarchum in Consolatione ad Apollonium. Moschopulus in Hesiodum Satyros dicit doliū dedisse Epimetheo, ante Pandoræ aduentum,

Quæ tibi adest uolucris. Duplici de causa cornix simul cum spe coniūgitur. Prima propter ostentum illud, quod in morte Domitiani contigit. De quo sic ait Suetonius, Ante paucos, quā occideretur, mēses cornix in Capitolio elocuta est, ἔς αἱ πάντα κατ' ὤς. Id est, omnia rectè procedēt. Nec defuit, qui ostentū sic interpretaretur,

*Cornix cur spei coniugetur.
Suetonius de cornice.*

Nuper Tarpeio, quæ sedit culmine cornix,

Est bene non potuit dicere, dixit Erit.

Hæc Tranquillus in fine totius operis. Altera est causa, (vt ego coniecto) propter frequentem istius auis clangorē, quæ semper ingeminat hoc aduerbiū, cras, cras: vnde meritò spei symbolū est cornix, propterea quòd semper qui sperant, animi pendeant in futurum tempus.

Authoris altera ratio.

Qui comites? bonus euentus. Circūfertur libellus

Bartolomei Marliani, qui inscribitur Topographia vrbis Romæ. Ibi igitur lib. 6. cap. 6. hæc verba reperi, Templi boni euentus vestigia quadrata, & oblonga spectantur, inter Mineræ & S. Eustathij plateas. Colebatur autem euentus, vt omnia prosperè fœlicitérq; euenirent. Quare Varro ad Fundaniam scribès, ipsum inuocauit. Cuius simulachrum erat habitu pauperis, dextra manu pateram, sinistra verò tenens spicam. Praxitelem huius Diui simulachrum in Capitolio fecisse testatur Plinius. Hæc ille. Vide etiã Alexandrum ab Alexandro in lib. Dierũ genialium lib. 4. cap. 12. Et Plinium lib. 34. cap. 8.

Varro de
euentu.

Emenda-
tur versus.

Qui præeunt? Hæc verba mihi videntur posse meliùs legi sine interrogatione, & ad superiora referri: vt intelligas bonum euentum, & Cupidinem Spei esse anteambulones, qui etiam vocantur somnia vana vigilum. Sed de hoc liberum esto iudicium. Hoc autem ex Platone sumptum est, qui τὰς ἐλπίδας ἐγγιγορότων ἀνδρῶτων οὐείρας εἶναι, hoc est, spes esse vigilantium somnia. Et Quintilianus lib. 6. cap. 3. spes inanes, & tanquam somnia quædam vigilantium.

Quæ tibi iuncta astat. De Nemefi Pomponius Lætus sic ait in Romanarum historiarum compendio, Virgo & victrix Nemesis numen fuit, quo qui ex malefactis delinquebāt, puniebātur. Vnde victores Nemefim non frustra inuocabant. Romani enim semper iusta mouère arma. Cæteræ nationes odio, & maleuolètia liuorèq; quòd imperium tantæ vrbis iustitia augeretur, tela in populum Romanum capiebāt. Nemesis, quam

Nemesis
quod numē
fuerit.

quam plerique existimauere esse vim fortunæ,
 alij filiam iustitiæ, alij vim quandam esse inter
 cælestes discurrentem, prima rerum semina, quæ
 factorum & sortiû vires temperat atq; emendat,
 rebus humanis trutinam adhibens è cælóque
 terrena despectans, nocentes punit, bonis præ-
 mia largitur. Et cum sit velocissima, quia diu
 non permittit impios præesse atque grassari,
 alata fingitur à veteribus: & eius pedibus sup-
 ponitur rota, cum citissimè discurrat. Sed tan-
 dem multitudinem scelerû indignata, oculos iam
 diu à rebus humanis auertit, & cum genitrice
 in remotiore parte cæli vltra terrarum regiones
 non reditura, renascentem urbem expectat.
 Rhamnusia est appellata ab Rhânunte oppido
 Atticæ regionis, vbi templum & simulachrum
 habuit, & ab Adrasto, Adrastia. Roma templû
 huic Deæ posuit in Capitolio: vt inde suam vr-
 bem posset vlcisci. Hæc ille. Marullus libro 3.
 Epigram.

Rhamnusia

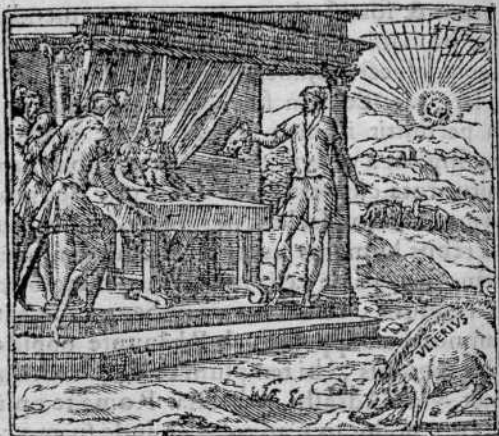
*Quenâ hæc, tam semper quæ leta est? optima rerum
 Spes bona. Quæ lateri iuncta? potens Nemesis.*

*Dux magis an comes est? index magis. Vnde duabus
 Tempa eadem? speres ne nisi quod liceat.*

Si plura de spe cupis, adi Stobæû sermone 109:

In dies meliora.

EMBLEMA XLV.

Rostra nouo mihi setigeri suis obtulit anno,
 Hæcquæ cliens uentri xenia (dixit) habe.
 Progreditur semper, nec retro respicit unquam
 Gramina cum pando proruit ore uorax.
 Cura uirtus eadem est, ne spes sublapsa retrorsum
 Cedat: & ut melius sit, quod & ulterius.

Mos xeniorum antiquitus.

Solebant antiqui (id quod ad nostra usque tempora perdurat) mittere mutuò xenia, nouo incipiente anno: ut bene discamus sperare, & à lætitiâ incipiat annus. Hoc representat porculus, qui non retrograditur, cum pascitur. Epigramma facile est.

Illicitum

Illicitum non sperandum.

EMBLEMA XLVI.

*Spes simul, & Nemesis nostris altaribus adsunt,
Scilicet ut speres non nisi quod liceat.*

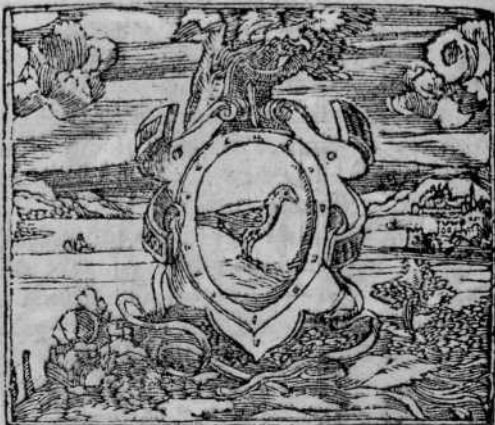
IN lib. I. Epigrammatum Græcorum est distichon ἐκ ἐλπίδας. ad quod videtur allusisse Alciatus. Sed diuersa clausula. Nam Græcum distichon irridendo concludit hoc pacto:

Ἐλπίδα καὶ Νέμεσιν Εὐνὸς ἁγῶν θωμὸν ἐτεύξα,
τὴν μὲν ἰν' ἐλπίζης, τὴν δ' ἵνα μὴ δ' ἐν ἔχῃς.

Sic vertit Politianus,

*Spem simul & Nemesein posita dicat Eunus in ara,
Scilicet ut speres omnia, nil habeas.*

M 4

*Porphyrio domini si incestet in ædibus uxor,
Despondetq; animum , præq; dolore perit.
Abdita in arcans naturæ est causa: sit index
Syncera hæc uolucris certa pudicitia.*

*Cal. Rho-
dig. lib. 4. c.
10.
Porphy-
rionis na-
tura.*

EX Athenæo in lib. 9. cap. 12. cuius verba sic transtuli: Polemon in quinto eorum , quæ ad Antigonum scripsit , Porphyrionem auem refert, in quacunque domo fuerit enutrita, vxorum pudicitiam mirè seruare, & eiusmodi præfensionem habere in adulteriis : vt si tale quid cognouerit, statim domino significet, suspendio vitæ finem imponens. Addit præterea hæc auem non prius cibum fumere , quàm loco cómodo reperto, vbi paulisper deambulet. Postea se puluere

uere conspergens lauat. Sic demum cibū capit. Aristoteles autem eam inter scissipedas cōmemorat, caruleoque esse colore, cruribus longis, rostrōque iuxta caput purpureo, magnitudine Galli gallinacei. Eorum etiam, quæ pedibus apprehendit, seruat frustula. Fodientis more bibit. Quinque digitos habet, inter quos medius eminet. Alexander Myndius in 2. de Volucrū historia. Libycam esse auem dicit, inter Libycos Deos numen habere. Omnia hæc ex Athenæo. Porphyrio (inquit Plinius) solus morſu bibit: idem ex proprio genere omnem cibum aqua subinde tingens: deinde pede ad rostrum veluti manu afferens. Laudatissimi in Comage Rostra iis & prælonga crura rubent. Porphyrio Hispanè dicitur Calamō, vt admonet Antonius Nebrissenſis in Quinquagenis, cap. 35. De hac aue, vide Ælium & Oppianum. Ioannes Tzetzes Chiliade 9. sic ait,

Ο πορφύρεον ὀρνέον ἄγαν ὑπάρχει σῶφρον,
ὥς ἐι καὶ μόνην ὄψεται πόρνην εὐθέως θνήσκειν.

Id est,

Porphyrio auis ualde est temperans,

Vt si solum meretricem uideat, statim pereat.

Nicolaus Leonicus lib. 3. de varia histo. cap. 17. latè prosequitur Porphyrionis naturam. Fit & in Leuitico mentio cap. vndecimo.

M 5

In victoriam dolo partam.

EMBLEMA XLVIII.

*Aiacis tumultum lachrymis ego perluo Virtus,
 Heu misera albentes dilacerata comas.
 Scilicet hoc restabat adhuc, ut iudice Græco
 Vinceret: & causa fiet potiore dolus.*

EX lib. 3. Epigram. Græcorum, tit. εις ηρωας,
 autore Asclepiade,

*Αδ' ἐγὼ αἰτλαίων ἀρετὰ πῶδ' αὖδ' ἐκείνων
 Αἰαίης τὺμβῳ κειραμένα πλοκάμους,
 Θυμὸν ἄχει μυχῷ βεβλημῖνα, ἔνεκεν Ἀχαιοῖς
 Ἀδολέφρων ἀτάτα κρῆν' ὄν' ἐμὲ κέρριται.*

Vrsinus,

Dilaniata comas visu miserabilis, cheu

Cons

Consideo ad cineres hîc Telamoniadae,
Ista dolore graui, mihi quod fraus callida quondam
Iudicibus Graiis antè locata fuit.

Aliud Epigramma Antipatri eiusdem sententiæ,

Σῆμα παρ' Αἰάντεον ὅππ' ῥοιπήσιν ἀκταῖς
Θυμοδαρὴς ἀρετὰ μύρομαι ἰζομένα.
Ἀπλόκαμος, πινύεστα διακρίσιν: ὅττι πελασγῶν
Οὐκ ἀρετὰ νικᾶν ἔλλαχεν, ἀλλὰ δόλος.
Τεύχεα δ' ἂν λέξειεν Ἀχιλλέος, ἄρσεως ἀκμας,
Οὐ σκολιῶν μύθων ἄμμες ἐφίμεθα.

Ego sic vertebam,

Aiacs propter Rhæteo in litore bustum

Asideo Virtus: nec leuis ira mea est.

Dilaniata comas, lachrymans, quod mouit Achiuos

Non Virtus, quando uicerit arte dolus.

Arma uel hæc dicant Pelidæ fortis, inane

Quid uolumus uerbum? poscimus arma uirum.

Ceterum quoniam in hoc Antipatri epigrammate de Rhæteo facta est mentio, deque sepulchro Aiæcis, libuit hoc loco nonnihil de hac re, priusquam ad alia transeo, disputare, etsi commodius id posse fieri crederem in illo emblemate, quod de Achillis sepulchro compositum est. Cuius initium est,

Aeacidae tumulum Rhæteo in litore cernis.

Achillis sepulchrû fuit in Sigæo, Aiæcis in Rhæteo Idæ môtis promontoriis. Quod ex Cicero-
ne pro Archia, & Mela lib. i. cap. 18. & Plinio & Strabone liquet. Deceptus igitur Alciatus Solinum sequutus, qui etiam malè intellectis Plinij verbis Achillem in Rhæteo sepultum asserit.

Iudice Græco. Quauis in bonam & in malam

Achillis
sepulchrû.

Alciatus
deceptus.

Agamemnonem
intelligere.

lam partem si accipiantur hæc verba, in vtroque sensu conqueritur Virtus. Ego tamen in malam partem accipio: quoniam Græci malè audiebant circa fidem & probitatem. Vide Adagia, Græca fide, & Pergræcari.

Græca fides.

Pergræcari.

In fraudulentos.

EMBLEMA XLIX.

Parua lacerta, atris stellatus corpora guttis
 Stellio, qui latebras & caua busta colit,
 Inuidie prauiq; doli fert symbola pictus.
 Heu nimium nuribus cognita zelotypis.
 Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisq;
 Sit quibus immersus stellio, uina bibat.
 Hinc uindicta frequens decepta pellice uino,
 Quam formæ amisso flore relinquit amans.

EX Plinij Naturalis historia li. 29. cap. 4. Fit enim inquit, & è stellionibus malum medicamentum. Nam cum immortuus est vino, faciem eorum, qui biberint, lentigine obducit: ob hoc in vnguento necant eum insidiantes pellucum formæ. Idem lib. 30. cap. 10. Opera: pretium est scire, quomodo præripiatur, cum exiit membrana hyberna aliàs deuoranti eam, quoniam nullum animal fraudulētius inuidere homini tradunt. Inde stellionem nomen aiunt, in maledictum translatus. Hæc Plinius. Ouid. in lib. Transfor. 5. sic canit de Latona, & stellione:

*Stellionis
nomen in
maledictū
translatū.*

*Dum scribit illa datum: duri puer oris, & audax
Constitit ante Deam, risitq; auidamq; uocauit.
Offensa est, neque adhuc epota parte loquentem
Cum liquida mista perfudit diua polenta.
Combibit os maculas: & quæ modò brachia gessit,
Crura gerit, cauda est mutatis addita membris,
Inq; breuem formam, ne sit uis magna nocendi
Contrahitur, paruq; minor mensura lacerta est.
Mirantem, flentemq;, & tangere monstra parantem
Fugit animum, latebramq; petit, aptumque colori
Nomen habet, uariis stellatus corpora guttis.*

Ex his vltimis versibus patet, cur dictus sit stellio. Græcè dicitur *στέλλιον*: quia sit *ἀσπής* & *ἀσπής*, id est, contactu asper & durus. hinc dictum crimen stellionatus, vbicunque titulus criminis deficit. Vide Alciatum lib. 1. Parergon cap. 46. & lib. 8. cap. 5. Venus apud Apuleium de Asino aureo sic loquitur de suo Cupidine, Quibus modis stellionem istum cohibeam.

*Stellio cur
sic dictus.*

*Crimen stel
lionatus.*

Stellatus corpora. Hellenismus est: vt nuda pedem,

dem, hoc est secundum pedē. Græci saepe omit-
tunt hanc præpositionem $\kappa\tau\iota$, id est secundum.

Nam turpi obtegitur. Ordo est: Nam quisquis
vina biberit, quibus sit immersus stellio, obte-
gitur faciem turpi lentigine. Ex verbis Plinij
citatis, & ex ipso emblemate videtur addendum
in titulo, & Inuidos.

Titulus em-
blematis e-
mendatur.

Dolus in suos.

EMBLEMA L.

Alcils allestator anas, & cærulea pennis

Adsueta ad dominos ire redire suos:

Congeneres cernens uolitare per æra turmas,

Garrit, in illarum se recipitq; gregem,

Prætensa incautas donec sub retia ducat.

Obsrepitant captæ: conscia at ipsa silet.

Perfida

Persida cognato se sanguine polluit ales,

Officiosa aliis, exitiosa suis.

Alciaus lib. 9. Parergon cap. vndecimo sic ait. In Milite Plautino vitiosè legitur Palestrio, cùm legendum sit, Paleutrio, nomen veteratori, impostorique seruo conueniens. Vnde & παλῦτριος, quasi allecattrices aues Aristoteli lib. de historia animalium 9. turtures vel columbae, quæ aluntur, vt alias alliciant, & aucupes ad congeneres capiēdas adiuuent. Quod & in coturnicibus fieri consuevit, itēque anatibus: de quibus (est enim aucupij genus valde iucundum) nos quandoque sic carmine lufimus,

*Locus Plauti emenda-
tus.*

Altis allecator anas, & cæcula pennas

Assueta ad dominos ire redire suos:

Congeneres cernens uolitare per aëra turmas,

Garrat, in illarum se recipitq; gregem:

Incautas donec prætensa in retia ducat.

Obstrepitant alie: conscia at ipsa silet.

Persida fraudatrix cognati sanguinis ales,

Officiosa aliis, insidiosa suis.

Hactenus Alciaus. Erasmus in adagio, Sedens columba. Mos est, inquit, aucupibus exoculata columbam in reti ponere, quæ sub saltans ceteras columbas alliciat. Ea græcis dicitur paleutria, à verbo παλῦειν, quod est, seducere, siue in laqueum illicere. Aristoph. in Auibus de columbis loquens,

καὶ ἐπαναχῶσαι παλῦειν διδόμενας ἐν δικτύῳ.

Id est,

Et

Et cogit paleutriam agere alligatas in reti.
 Vide item Adagium, Pulchrè fallit vulpem. Aristot. lib. 9. de historia animalium, cap. 7. sic ait. Palumbum allecetricum (quæ domi excæcata aluntur) prius mas, quàm fœmina moritur.

Maledicentia.

EMBLEMA LI.

*Archilochi tumulo insculptas de marmore uestpas
 Esse ferunt, linguae certa sigilla mali.*

Archilochi maledicentia.

Multa sunt Græca Epigrammata in Archilochum, & in eius maledicentiam, & Iambos. Sed vnum tantum apponam ex lib. 3. tit.

ἐἰς πικρὰς.

Σῆμα τόδ' Ἀρχιλόχῳ ὡς ἀπόντιον ὅσποτε πικρὴν

Μέσαν

Μῦθον ἐχιδναίῳ πρῶτος ἔβαλε χόλη,
 Αἰμάξας ἐλικοῖνα τ' ἡμερον. οἶδ' ἔ Λυκάμβης,
 Μυρόμβρος τριῶν ἀμμάτων θυγατέρων.
 Ἡρέμα δ' ἢ παραμείψων ὁδοιπόρε, μήποτε τῶδε
 Κινήσης τύμβῳ σφίγκας ἐφεζομένους.

Quidam vertit,

Archilochus tacet hoc in littore tectus, amara
 Cuius uipereo carmina felle madent.

Sanguine foedavit Musarum Heliconæ Lycambes
 Luget natarum turpia lora trium.

Hospes ab itacitè moueas ne fortè crabrones,
 Illius in tumulo quos habitare uides.

Archilochi crebra est mētio apud autores. Vide
 Adagia, Archilochia edicta: & Archilochi pa-
 tria: & Archilochū teris: & , Irritare crabrones.
 Et Alciatum lib. 5. Parergon cap. 18. Valerium
 Maxi. lib. 6. cap. 3. Ouidium in Ibin, Horat. in
 arte Poetica,

Archilochus.

Archilochum proprio rabies armavit Iambo.

Et alibi,

Et agentia uerba Lycambem.

N

Latronum furumque manus tibi seu per urbem
It comes: & diris cincta cohors gladiis.

Atq; ita te mentis generosum prodige censes,
Quod tua complures allicit olla malos.

En nouus Actæon, qui postquam cornua sumpsit,
In prædam canibus se dedit ipse suis.

HOc totum Epigramma allusio est ad fabulam Actæonis, de qua Ouidius latè lib. 3. Metamorph. Breuiter autem sic habet fabula, Actæon venator Aristæi ex Autonoë filius, Cadmi nepos, cum ex venatione lassus ad fontem potaturus accederet, Dianam ibi vidit nudam lauuantem se. Quod illa ægrè ferens, in faciem Actæonis

Actæonis aquam insperfit, ille continuò in ceruum cōuersus est. Quem cū canes conspexissent, in eum irruētes dilaceratum comederunt. Nanque ita Saturni legibus cautum fuerat (vt ait Callimachus in quodā hymno) vt qui Deum inuitum cernat, ingenti mercede cernat. Quò respexisse videtur Virgil. in Pharmaceut. cū dixit,

Fer cineres Amarylli foras: riuoq; fluenti.

Trāsq; caput iace, ne respexeris.

Vide pulchrum de Tiresia (qui Pallada quoque vidit nudam, & propterea oculis captus est) in Miscella. Politiani cap. 8. Vide Erasmi. in pro- uerb. Ale luporum catulos. Actæonis autem figmentum sic ad historiam reducit Palephatus de fabulis: Actæon Arcadicus genere vir erat venationis amator, qui quidem ob id multos canes alebat, & cum eis in montibus venabatur, bonarum rerum atque facultatis suæ negligens prorsus. Illo autem tempore omnes homines propriis manibus laborabant, operariique per se erant. Actæoni verò rei domesticæ curam negligenti, quinimò venationi dūtaxat intento facultas omnis & vita defecit. Cū autem nihil amplius in bonis haberet, in illum homines dicebant, *οἷλε Ἀκταίων, ὅς τῃς ἰδίων κυνῶν κατεβρωθῆς*. Id est, O miser Actæon, qui à propriis canibus consumptus es. Hæc ille. Conuersus autem fingitur in ceruum haud abs re. Nam sic aptè significatur stultitia Autor nanque est Aristoteles, omnia animalia, quæ magnum cor habent, timidiora, infanioraque esse. Vnde apud

Tiresias.

*Palephatus
reducit fa-
bulam ad
historiam.*

*Magnum
cor habent
timida ani-
mantia.*

Homerum Achilles vocat Agamemnonem

Οἶνοβαρὲς κυνὸς ὀμματα ἔχων, καρδίην δ' ἐλάφειο.

Temulente, qui canis oculos habes, cor autem cervi.

Vide adagium, Ceruinus vir. Plinius quoque autor est, pauida esse animalia, quibus prægræde sit cor : quo in numero refert mures, lepores, asinos, ceruos &c.

*Latrones
unde dicti.*

Latronum furumq; Latrones olim dicebantur, qui comitabatur imperatorem, quasi laterones: quia circa latera esse solebant, à verbo Græco λατρεύω, quod est, inseruio. Nunc dicuntur viarum obseffores, qui publicè & per vim furatur, à latendo dicti, vel quòd à latere adorianantur.

Quòd tua complures &c. Martialis libro 9. Epigramma. 15.

Hunc quem cœna tibi, quem mensa parauit amicum,
Esse putas fidæ pectus amicitiae?

Aprum amat, & mulos, & sumen, & ostrea, non te:
Tam bene si cœnem, noster amicus eris.

In adu